

ANEXĂ

Observații privind Programul de Dezvoltare Rurală al României pentru perioada 2014-2020 (CCI 2014RO06RDNP001)

Observațiile de mai jos au fost formulate în conformitate cu prevederile articolul 29(3) al Regulamentului (UE) nr. 1303/2013. României i se solicită să furnizeze Comisiei toate informațiile suplimentare necesare și, după caz, să revizuiască Programul de Dezvoltare Rurală (PDR).

OBSERVAȚII GENERALE

1. PDR 2014-2020 al României include toate cele cinci priorități de dezvoltare rurală ale Uniunii Europene, 16 domenii de intervenție (DI), 15 măsuri și 31 de submăsuri, precum și un subprogram tematic pentru sectorul pomicol. Deși analiza demonstrează o multitudine de nevoi ce caracterizează zonele rurale ale României și s-au evidențiat eforturi de adoptare a unei abordări mai focalizate, Comisia reiterează **necesitatea realizării unei programări strategice consolidate** pentru perioada de programare 2014-2020 și **necesitatea unei concentrări a fondurilor** asupra acelor domenii de intervenție care pot genera cea mai mare valoare adăugată din perspectiva priorităților strategiei Europa 2020 privind creșterea economică și crearea de locuri de muncă și a altor priorități evidențiate prin politica UE, în special prioritățile privind mediul și schimbările climatice.
2. **O pondere semnificativă a resurselor se concentrează asupra dezvoltării funcției productive a agriculturii** - aproximativ 30% din fondurile FEADR sunt alocate Priorităților 2 și 3 și vizează ferme cu o producție standard egală cu 8.000 EURO sau mai mare, considerate a fi exploatații agricole care au suficient potențial economic pentru a se dezvolta în exploatații viabile din punct de vedere comercial. Deși strategia indică drept prioritară fermele mici și mijlocii și fermele de familie, în practică, acest criteriu conduce la o **concentrare foarte mare a fondurilor asupra unui număr limitat de exploatații**, excluzând în mod efectiv 97% dintre exploatațiile agricole din România de la posibilitatea de a beneficia de măsurile PDR care vizează promovarea competitivității. România este invitată să explice modul în care strategia extrem de focalizată pe care o propune va aborda provocările legate de dezvoltare cu care se confruntă sectorul agricol în general, sector care, având în vedere ponderea sa, este identificat în Acordul de Parteneriat (AP) ca o constrângere pentru dezvoltarea economiei românești în general și a pieței muncii din România. România ar trebui de asemenea să clarifice perspectivele de dezvoltare economică și socială pe care le are în vedere pentru numărul mare de ferme de subsistență și de semisubsistență din zonele rurale ale țării, precum și contribuția noului PDR la procesul global de restructurare a sectorului agricol din România.
3. PDR al României necesită a fi revizuit pentru a prezenta o analiză SWOT mai completă pentru problemele de mediu și pentru a demonstra că strategia și măsurile vor **acoperi în**

mod adecvat preocupările privind mediul și schimbările climatice. Nevoile identificate în domeniul mediului și schimbărilor climatice presupun că strategia și finanțarea ar trebui să fie focalizate și ambițioase din punct de vedere tehnic și ar trebui să indice contribuția PDR la îndeplinirea cerințelor formulate prin programele specifice privind mediul stabilite la nivel național, de ex. Directiva Cadru pentru Apă (Planurile de management ale bazinelor hidrografice), programul pentru nitrați (Programele de acțiune împotriva poluării cu nitrați), biodiversitate, aer și sol etc. Contribuția la măsura de agromediu și climă-AMC (numai 10,6% din alocarea FEADR) este destul de redusă, finanțarea pentru măsurile de mediu și climă concentrându-se mai mult asupra zonelor care se confruntă cu constrângeri naturale, unde o extindere semnificativă a zonei va rezulta în urma delimitării propuse a "altor ZCN" în conformitate cu criteriile biofizice. În multe cazuri există o combinație de noi scheme AMC și niveluri mai înalte ale sprijinului acordat, introducerea sprijinului pentru conversia la agricultura ecologică (nu doar pentru menținerea practicilor ecologice, ca în 2007-13) și extinderea suprafețelor aferente ZCN. În acest context, sunt necesare argumente suplimentare care să demonstreze că alocările financiare propuse pentru măsurile prin care se acordă sprijin pe suprafață sunt suficiente și justificate în mod solid având în vedere aria de cuprindere a măsurilor propuse și durata de 7 ani a PDR.

4. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru **consolidarea coerenței interne** între analiză, identificarea nevoilor și strategie, precum și pentru cuantificarea acestora în planul de indicatori și în tabelul financiar. De asemenea, sunt necesare o mai bună corelare și consecvență între PDR și **Acordul de Parteneriat**. PDR trebuie să reflecte mai clar includerea strategiilor sectoriale relevante și a angajamentelor corelate cuprinse în AP (de ex. privind irigațiile, sănătatea etc.), în special la nivelul elaborării măsurilor individuale și la nivelul procesului de selecție a proiectelor avute în vedere.
5. Sunt necesare justificări suplimentare atât pentru sfera îngustă de aplicare prevăzută pentru anumite **măsuri de sprijin, precum formarea profesională sau serviciile de consiliere**, care se adresează numai fermierilor și sectorului agroalimentar, cât și pentru alocarea financiară limitată în comparație cu nevoile evidențiate de contextul din România și gama de domenii de intervenție la care ar trebui să contribuie măsurile. În cazul altor măsuri (de ex., grupurile de producători) accesul este limitat la numai câteva sectoare (livezi), în ciuda faptului că au fost identificate nevoi pentru toate sectoarele agricole.
6. De asemenea, este necesară justificarea **nivelului sprijinului** propus pentru anumite măsuri (de ex. tineri fermieri sau dezvoltarea afacerilor), stabilit aproape de limita maximă permisă de regulament în cazuri în care trebuie luată în calcul situația socio-economică a domeniului de programare, și a intensității sprijinului, ajungând până la 90%, pentru beneficiarii privați care pot utiliza și instrumentele financiare propuse (fond de creditare și fond de garantare).
7. Anumite părți ale PDR vor trebui reanalizate ca urmare a unor **decizii-cheie luate la nivel național**, în special decizia cu privire la greening (care va presupune o revizuire a măsurilor din Pilonul 2 și a calculelor ajutoarelor, pentru a exclude dubla finanțare) și decizia privind calendarul introducerii instrumentelor financiare (I.F) în PDR. Sunt necesare justificări suplimentare pentru a argumenta dacă România intenționează să aplice ambele I.F identificate prin evaluarea ex-ante preliminară (fondul de garantare și fondul de creditare) pentru aceleași

categorii de beneficiari sau dacă intenționează să aplice o rată mai mare de cofinanțare sau dacă evaluarea ex-ante a analizat și avantajele și dezavantajele altor opțiuni de implementare (ex., fond al fondurilor; I.F adaptate/customizate sau predefinite/standard/gata de utilizare”).

8. **Intele** sunt în general stabilit la un nivel scăzut, iar anumite repere de performanță nu sunt suficient de ambițioase (a se vedea observațiile nr. 41 și 53).
9. Sunt necesare îmbunătățiri în ceea ce privește **inovarea**, un aspect evidențiat și de evaluatorul ex-ante. Atât AP cât și analiza SWOT din cadrul PDR identifică necesitatea inovării, ca mijloc de dezvoltare a competitivității în sectorul agricol; cu toate acestea, în practică, se alocă o parte extrem de redusă (1,56%) din bugetul PDR pentru acțiuni care contribuie în mod direct la realizarea acestui obiectiv (M01, M02 și M16), chiar dacă AP indică sectoarele agroalimentar și agricol ca sectoare prioritare în cadrul strategiilor naționale de specializare inteligentă și competitivitate.
10. **Obstacolele de natură administrativă** au fost deja intens criticate de părțile interesate, fiind considerate a reprezenta un impediment în calea accesării fondurilor UE în cadrul PDR 2007-13. Noul PDR oferă dovezi limitate în direcția eforturilor de simplificare sau de reducere a acestor obstacole pentru beneficiarii noului PDR, acest aspect fiind semnalat și de evaluatorul ex-ante, care a recomandat elaborarea unui plan integrat în acest sens. Autoritățile române trebuie să examineze cu atenție posibilitățile de simplificare care ar putea fi avute în vedere și să demonstreze mai clar măsurile concrete pe care se angajează să le aplice. În cadrul PDR se menționează în mod frecvent că detaliile suplimentare vor fi stabilite prin cadrul național de implementare. Este necesar un echilibru prudent între condițiile necesare asigurării unui management financiar solid și realizării eficiente a obiectivelor PDR și riscul “prezentării într-o lumină favorabilă” prin adăugarea unor restricții sau sarcini administrative suplimentare excesive la nivel național. S-au semnalat o sferă de aplicare sporită a aplicațiilor electronice (e-aplicații), asigurarea unor proiecte model și revizuirea sistemelor interne de procesare și control la nivelul proiectelor. Ar trebui utilizate pe scară mai largă opțiunile consolidate de costuri simplificate, în conformitate cu noul cadru legislativ (în prezent, această opțiune este prevăzută doar pentru investiții, numai pentru o singură submăsură a subprogramului tematic (SPT)).
11. Este necesar ca evaluarea capacității de **verificare și control** să ia în calcul mai atent natura specifică a operațiunilor finanțate în cadrul fiecărei măsuri și lecțiile învățate din exercițiul privind rata de eroare în cadrul perioadei de programare 2007-13.

STATUL MEMBRU SAU REGIUNEA ADMINISTRATIVĂ (CAPITOLUL 2 AL PDR)

12. În capitolul 2.1 ar trebui să se confirme că datele furnizate privind spațiul rural și populația rurală corespund definiției naționale, care ar trebui detaliată în acest capitol (sau ar trebui să existe o trimitere la secțiunea relevantă a Capitolului 8. 1).
13. În capitolul 2.2, pe lângă clasificarea celor șapte regiuni, în conformitate cu Decizia de implementare 2014/99/EU a Comisiei (mai puțin dezvoltate), ar trebui adăugată clasificarea regiunii București-Ilfov (respectiv ca regiune de tranziție, conform articolului 59(3 b) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013, ca fostă regiune de convergență).

EVALUAREA EX-ANTE (CAPITOLUL 3 AL PDR)

14. Capitolul 3.1 ar trebui să cuprindă o descriere a procesului de evaluare, inclusiv calendarul principalelor evenimente, al rapoartelor intermediare de progres, în relație cu etapele principale ale elaborării PDR. Se solicită autorităților române să adauge informații privind calendarul rapoartelor inițial și intermediare de progres și să confirme dacă același contractor a efectuat și ESM.(Evaluarea strategică de mediu)
15. Sunt prezentate rapoarte preliminare, atât pentru evaluarea ex-ante, cât și pentru ESM. Se observă că ambele rapoarte au fost înaintate Autorității de Management (AM) la data de 1 iulie 2014, respectiv data transmiterii oficiale a PDR către CE. României i se solicită să confirme dacă aceste constatări preliminare sunt integral reflectate în versiunea actuală a PDR. La momentul transmiterii oficiale a PDR, procesul de consultare publică privind ESM era încă în derulare. Se reamintește României că, înainte ca PDR să poată fi aprobat, este necesară finalizarea acestui proces de consultare și a rapoartelor privind atât evaluarea ex-ante cât și ESM, inclusiv actualizarea în consecință a PDR în funcție de versiunea finală a acestor rapoarte, dacă este cazul. Ar fi utilă adăugarea unor sumare executive la ambele rapoarte.
16. României i se solicită să confirme dacă atât evaluarea ex-ante cât și ESM au analizat noile elemente (noile măsuri/submăsuri și reproiectarea anumitor scheme) adăugate în etapele finale ale pregătirii PDR și incluse în programul transmis oficial. Dacă nu, este necesară o actualizare, care să includă aceste aspecte.
17. În Capitolul 3.2 sunt prezentate 75 de recomandări ale evaluatorului. Unele recomandări, de exemplu cele referitoare la indicatorii de context comuni (ICC), sunt foarte precise sau vizează modificări limitate de formulare, și ar putea fi grupate/consolidate. Există însă o serie de recomandări pentru care este necesară o descriere suplimentară (pentru a se indica mai clar în ce a constat exact recomandarea și cum a fost aceasta pusă în aplicare sau o justificare, în cazul în care recomandarea nu a fost luată în considerare sau a fost acceptată numai parțial). Sunt necesare clarificări suplimentare, în special pentru recomandările nr. 001, 004, 014 și 015 (acestea se referă la indicatorii comuni, prin urmare nu este clar cum poate fi revizuită formularea), 020 (acești indicatori par relevanși pentru analiză, iar primii doi rămân în tabelul indicatorilor suplimentari), 024 (date relevante privind înregistrarea terenurilor există în AP), 030, 031, 039, 046 (indicași ca fiind acceptași, însă, conform evaluării Comisiei, nu există o corelare suficientă cu nevoile la nivel de măsură: a se vedea observația nr. 23 de mai jos), 066 (evaluatorul a analizat planul de indicatori pentru subprogramul tematic?), textul recomandărilor 071 și 073 (textul privind modul în care au fost puse în aplicare recomandările ESM este foarte general și trebuie dezvoltat, de ex. vor fi necesare autorizații de mediu pentru toate proiectele sprijinite prin FEADR sau numai în cazurile în care este obligatorie o evaluare a impactului asupra mediului – EIM ?).
18. Niciuna dintre recomandările enumerate nu pare să se refere la elementele esențiale ale exercițiului de programare: contribuția PDR la strategia Europa 2020, coerența priorităților cu Cadrul Strategic Comun și AP, iar raportul ex-ante preliminar de evaluare cuprinde informații limitate privind proiectarea și direcționarea măsurilor de sprijin din PDR (altele

decât LEADER) în scopul realizării obiectivelor și a strategiilor strategice. Vor fi aceste aspecte detaliate în raportul final al evaluatorului?

19. În ceea ce privește ESM, informațiile transmise în legătură cu conformitatea cu Directiva ESM nu sunt complete. Lipsesc următoarele elemente:

- Un sumar non-tehnic (final) al informațiilor furnizate în raportul de mediu (anexa I(j) a Directivei ESM);
- Informațiile privind consultările (în derulare) cu societatea civilă și cu autoritățile de mediu (articolul 6), însoțite de un calendar al consultărilor publice și de o descriere a metodelor folosite;
- O descriere a măsurilor de monitorizare;
- Un sumar al modului în care au fost luate în considerare observațiile și opiniile exprimate privind mediul (“declarație, conform articolului 9(1)”).

ANALIZA SWOT (CAPITOLUL 4.1 AL PDR)

20. Următoarele aspecte ale analizei economice a domeniului de programare necesită a fi detaliate în mod suplimentar:

- Lecțiile învățate ar trebui detaliate pentru măsuri precum servicii de consiliere și formare profesională.
- La secțiunea privind accesul la finanțe trebuie adăugate referiri privind evaluarea ex-ante (în derulare?) pentru instrumentele financiare (I.F). România ar trebui să explice de ce, în ciuda existenței fondului de garantare FEADR, beneficiarii nu au putut accesa credite pentru a-și realiza proiectele, precum și să precizeze lecțiile învățate pentru următoarea perioadă de programare.
- În măsura posibilului, este necesară adăugarea unor date privind ponderea populației de etnie romă din zonele rurale și rezultatele implementării actualei Strategii naționale de integrare a romilor.
- Pentru infrastructura rurală, datele furnizate evidențiază mai degrabă amploarea investițiilor care ar trebui efectuate în cadrul PDR 2007-13 RDP, și nu identificarea nevoilor care trebuie să fie soluționate (iar în strategie ar trebui identificată ponderea acelor nevoi care se preconizează a fi abordate, în mod realist, prin PDR 2014-2020). Este necesară argumentarea suplimentară a explicației privind motivul pentru care conceptul promovării proiectelor integrate de infrastructură locală nu a funcționat adecvat în practică în perioada PDR 2007-13, pentru a justifica opțiunea renunțării la acest concept în noul PDR.
- Secțiunea referitoare la LEADER trebuie completată cu date privind nivelul

implementării strategiilor/fondurilor GAL la jumătatea anului 2014.

- În privința Tehnologiei Informației și Comunicării (TIC) este necesară detalierea analizei privind utilizarea TIC în zonele rurale, nevoile de infrastructură internet în bandă largă (BB) și corelarea cu proiectul Ro-Net și actuala submăsură M322 pentru BB la nivel rural din cadrul PDR 2007-13.
 - Includerea textului actual privind rețeaua națională rurală (RNR) în analiză trebuie revizuită/simplificată: RNR este un mecanism destinat soluționării unor nevoi (de ex., mecanisme de conectare a actorilor rurali și de transfer de cunoștințe).
 - La analiza sectorului agricol trebuie adăugate: date în legătură cu tendințele privind dimensiunea medie a fermei și numărul total de ferme (analiza actuală pare să evidențieze o restructurare limitată în ultimii ani; are legătură aceasta cu criza economică?) și date privind ponderea terenurilor agricole deținute în proprietate și luate în arendă (și durata tipică a contractului de arendă). Secțiunea privind livezile ar putea fi simplificată aici (pentru a evita redundanța cu analiza realizată la SPT). Trebuie dezvoltată analiza privind grupurile de producători/formele colective, pentru a evidenția situația la nivelul întregului sector agricol (în prezent această analiză este prezentată numai pentru sectorul pomicol), corelat cu predominanța structurilor fermelor mici. Trebuie adăugate informații privind utilizarea actuală a instrumentelor de management al riscului (asigurări). Sectorul alimentar: informațiile furnizate în legătură cu conformitatea cu standardele UE trebuie actualizate, întrucât se referă la situația din perioada 2007-2009. Trebuie adăugate informații succinte privind schema națională pentru recunoașterea oficială a produselor de calitate.
 - Analiza nu face nicio referire la Strategia Națională pentru Agricultură.
 - Prezentarea generală a actualei infrastructuri de irigații trebuie dezvoltată (aranjamente privind proprietatea și utilizarea; corelarea cu strategia națională pentru investiții în sectorul irigațiilor).
21. De asemenea, Analiza SWOT acoperă incomplet sau insuficient aspectele de mediu, precum presiunea exercitată de activitățile agricole asupra calității aerului și solului, apei și biodiversității și serviciilor ecosistemice cuprinse în Natura 2000, zonelor cu înaltă valoare naturală (ÎVN) și zonelor cu exploatare agricolă intensivă. În toate cazurile, principalele puncte slabe, amenințări, puncte forte și oportunități identificate în politicile de mediu UE sau naționale ar trebui reflectate în analiza și tabelul SWOT. Sunt necesare detalii suplimentare în special pentru:
- Biodiversitate: starea de conservare a speciilor și habitatelor Natura 2000 (datele privind planurile de management aprobate nu sunt consecvente cu AP), indicii de presiune din habitatele agricole. Analiza SWOT ar trebui să reflecte mai clar motivele pentru presiunile asupra biodiversității în zonele Natura, ÎVN și în zonele cu exploatare agricolă intensivă. Ar trebui luate în considerare următoarele tipuri de presiuni: intensificarea agriculturii, fragmentarea, specii străine invazive și absența planurilor de management pentru Natura 2000. Serviciile ecosistemice sunt indicate ca punct forte; ar trebui indicat mai clar pe ce anume este fundamentată această analiză.

- Apa: problema cantităților de apă trebuie avută în vedere în contextul mai larg al caracteristicilor cererii și ofertei, luând în calcul toate nevoile sectoriale. În timp ce PDR se referă în mod corect la starea corpurilor de apă, analiza actualizată efectuată conform DCA (art. 5) ar trebui de asemenea să fie integrată în analiza SWOT (de ex. depozitarea, presiunile legate de sistemele intensive de creșterea animalelor, surse de poluare etc.). De asemenea, nu sunt indicate presiunile hidromorfologice, deși acestea pot provoca un impact semnificativ în cazul intensificării activităților agricole și de extragere a apei. Deși se descrie problema penuriei de apă, nu sunt abordate riscurile de inundații.
 - Sechestrarea carbonului: nu este cuantificată tendința de sechestrare a carbonului în terenuri agricole, forestiere și terenuri mlăștinoase.
 - Aer: nu este suficient să se ia în considerare GES precum CO₂, este necesară o evaluare mai extinsă a calității aerului și a corelațiilor cu sectorul agricol, de ex. emisiile de particule materiale (PM), reducerea emisiilor de NH₃.
 - Păduri: se impune adăugarea de informații privind ponderea pădurilor considerate ca fiind amenințate de incendii forestiere și ponderea pădurilor gestionate activ.
 - Zone care se confruntă cu constrângeri naturale: lipsesc datele privind zonele desemnate în cadrul noii delimitări pentru alte ZCN prin utilizarea de criterii biofizice, pe care România intenționează să o aplice în noul PDR începând cu 2015 (cu condiția aprobării de către Comisie). (A se vedea observația conexasă de la M13).
 - Sursele de energie regenerabilă (SER): este necesară corelarea cu ținta națională a RO pentru 2020 și cu potențialul agricol aferent (biomasă) indicat în AP.
22. În privința schimbărilor climatice, analiza SWOT ar trebui să abordeze mai direct acest aspect, prezentând mai specific și separat provocările/acțiunile/indicatorii de atenuare a efectelor schimbărilor climatice și de adaptare la acestea.
23. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru consolidarea corelației logice dintre analiză, tabelul SWOT și nevoile identificate. De exemplu, unele dintre punctele forte identificate la capitolul 4.1.2 nu rezultă integral din analiza prezentată (în special în ceea ce privește activitățile meșteșugărești, proiectele pilot pentru sectorul alimentar și silvicultură, interesul în creșterea al investitorilor pentru sectorul agroalimentar, numărul în creștere al absolvenților universităților cu profil agricol); nevoia de lanțuri scurte de aprovizionare în sectorul agroalimentar nu este identificată ca punct slab; sistemele inadecvate de management al riscurilor sunt menționate ca punct slab, însă nu reies ca atare din analiză; sistemele de conservare a potențialului genetic autohton sunt identificate atât ca punct forte cât și ca punct slab în tabelul SWOT etc.
24. Din motive de transparență și comparabilitate, indicatorii specifici programului și cei suplimentari definiți pentru PDR ar trebui, dacă este fezabil și relevant, să fie selectați din sau să fie comparabili cu setul de indicatori regionali colectați, validați și diseminați de

Eurostat¹. Această situație nu se aplică indicatorilor utilizați pentru descrierea zonelor rurale, pentru care se aplică definiția națională.

25. Sunt necesare anumite clarificări suplimentare privind indicatorii de context comuni (ICC) și corelațiile cu indicatorii prezentați în tabelul IC naționali suplimentari din anexă, pentru a asigura că aceștia sunt compleți, integral actualizați și acoperă toate cerințele. Anumiți indicatori nu sunt prezentați în tabelul indicatorilor, în ciuda faptului că textul descriptiv cuprinde informații relevante în acest sens, iar anumite valori trebuie revizuite (de ex., indicele păsărilor din habitatele agricole, de 1,47%). Metoda aplicată pentru definirea indicatorului ÎVN ar trebui prezentată fie ca anexă individuală la PDR (întrucât, la acest moment, anumite elemente se regăsesc la M10), fie prezentată ca un document separat.
26. În capitolul 4.1.6 (tabelul ICC), România ar trebui să utilizeze întotdeauna definiția comună a indicatorului, chiar și atunci când în textul analizei sau în vederea stabilirii nivelului măsurii se folosește o definiție/valoare alternativă, din motive justificate corespunzător (de ex., numărul exploatațiilor agricole pentru stabilirea nivelului pentru măsura 04. În tabelul ICC, valoarea ar trebui să rămână 3,9 milioane). În cazurile în care în analiză se folosește un indicator similar, dar datele sunt colectate, de exemplu, în baza definiției naționale a spațiului rural, indicatorii și valorile în cauză ar trebui prezentate în tabelul indicatorilor de context naționali suplimentari. Valorile ar trebui prezentate în tabelul comun în toate cazurile (de ex. pentru zonele intermediare și urbane, și nu este nevoie să se adauge comentarii în tabelul indicatorilor în astfel de cazuri). Datele pentru ICC pot fi extrase, în majoritatea cazurilor, din baza de date DG AGRI, însă atunci când SM are valori mai recente pentru același indicator, disponibile la nivel național, ar trebui utilizate datele cele mai recente.
27. Este necesară o verificare sistematică, astfel încât să se asigure că toate valorile indicatorilor precizate în textul analizei corespund valorilor indicatorilor comuni sau indicatorilor naționali suplimentari, iar trimiterile la indicatori trebuie să fie relevante (de ex., pentru agricultura ecologică, valoarea comună este pentru 2010 (0,4% din SAU), valoarea națională este pentru 2010 – sursă diferită (1,4%) –, iar textul menționează valoarea pentru 2012 (2,1%). În alte cazuri, analiza se referă la tendințe, în timp ce indicatorii naționali se referă la valori absolute (de ex. A20, A23, A24 etc.).

IDENTIFICAREA NEVOILOR (CAPITOLUL 4.2 AL PDR)

28. S-a prezentat o listă de 26 de nevoi identificate, însă sunt necesare eforturi suplimentare pentru îmbunătățirea coerenței dintre nevoile identificate și descrierea acestora din analiza SWOT, în capitolul 4.1 (a se vedea observația nr. 23 de mai sus). Lista nevoilor identificate în domeniul de programare ar trebui să fie cuprinzătoare, indiferent dacă, din motive legislative, de politici sau financiare, acestea pot fi sau nu toate selectate ulterior pentru sprijin prin FEADR (de ex., lista ar trebui să cuprindă și aspecte precum consolidarea terenurilor).
29. În privința nevoilor individuale:

¹ Inventarul indicatorilor Eurostat:

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/region_cities/documents/Regional_statistics_overview.xlsx

- Aria de cuprindere a nevoilor nr. 1 (*cunoștințe corespunzătoare*) și nr. 2 (*servicii de consiliere și consultanță adecvate și de calitate*) este limitată numai la fermieri, aspect care nu este consecvent cu analiza SWOT.
 - Sunt identificate nevoi pentru asigurarea conformității cu anumite standarde UE în domeniul industriei de procesare (nr. 5) și pentru depozitarea gunoiului de grajd la nivel de fermă (nr. 7 și nr. 18). Se precizează României că, deși identificarea unor astfel de nevoi este adecvată în această secțiune, includerea acestora în strategia pentru sprijin FEADR va depinde de demonstrarea eligibilității acțiunilor aferente. De aceea, sunt necesare justificări suplimentare ale acestor aspecte, în fișa relevantă a măsurii.
 - Nevoia nr. 12 (*menținerea diversității biologice*) ar trebui să includă nevoile conexe de promovare a practicilor de management durabil al terenurilor, de ex. în zonele de exploatare agricolă intensivă, nu doar menținerea practicilor extensive tradiționale.
 - Nevoia nr. 19 (*reducerea gradului de sărăcie și incluziunea socială*): ar trebui evidențiat în descriere aspectul incluziunii sociale a minorităților marginalizate, de ex. romii; există o suprapunere a descrierii infrastructurii de bază la nevoile nr. 19 și 20, și a patrimoniului cultural la nevoile nr. 19 și 22. Nevoia nr. 20 se concentrează în mod special asupra apelor/apelor reziduale, însă nu menționează drumurile locale. Evitați menționarea impactului în textul aferent identificării nevoilor (de ex., textul descriptiv include impactul soluționării nevoilor nr. 19, 20 și 21).
 - Nevoia nr. 21: propunere de reformulare “*Crearea și diversificarea numărului de locuri de muncă în zonele rurale*” pentru a reflecta mai bine sfera de aplicare. Nevoia nr. 24 se referă mai curând la “*Îmbunătățirea colaborării între factorii interesați la nivel rural*” (decât la o RNR funcțională). La nevoia nr. 25 ar trebui abordat și nivelul scăzut de abilități TIC în zonele rurale, nu numai aspectele de infrastructură.
30. În descrierea nevoilor, precum și în capitolele următoare ale PDR, acolo unde este relevant, trebuie verificat dacă obiectivele care vizează îmbunătățirea competitivității, a productivității sau a viabilității economice a activităților agricole (uneori prezentate ca obiective care promovează exporturile) sunt corelate cu acordurile OMC, iar textul PDR ar trebui adaptat în consecință.

DESCRIEREA STRATEGIEI (CAPITOLUL 5.1 AL PDR)

31. Se face referire la coerența strategiei PDR cu strategia națională pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar 2020-2030, însă ar trebui adăugată o scurtă prezentare a priorităților acestei strategii.
32. Este necesar să se precizeze mai clar că toate cele 26 de nevoi identificate sunt selectate în cadrul strategiei, împreună cu prioritizarea acestora, și că sunt de asemenea selectate toate cele 6 priorități de dezvoltare rurală ale UE și 16 dintre cele 18 domenii de intervenție (DI). Ar trebui adăugată, la capitolul 5.1, o justificare privind motivele pentru care nu au fost selectate

cele 2 DI (5B și 6 C) (de ex., pentru a clarifica faptul că nu există nevoi în cadrul acestui DI sau că nevoile sunt acoperite prin alte instrumente naționale sau finanțate de UE). La obiectivul (ii) lipsește textul care prezintă pe scurt ce va acoperi sprijinul acordat prin PDR (acesta fiind prezentat pentru obiectivele (i) și (iii)).

33. Deoarece România intenționează să includă instrumente financiare, în funcție de concluziile evaluării ex-ante în derulare, strategia ar trebui să acopere și acest aspect.
34. Este foarte relevantă corelarea politicii de dezvoltare rurală cu politica de mediu a UE. Strategia ar trebui să explice modul în care PDR va contribui la realizarea principalelor obiective ale politicii UE privind mediul și clima [de ex., cel de-al 7-lea Program de acțiune pentru mediu al UE; strategia UE pentru biodiversitate și Cadrul de Acțiune Prioritară (CAP); Strategia forestieră a UE, programele de acțiune privind nitrății și pesticidele; Directiva-cadru privind Apa (DCA) și Planurile de management ale bazinelor (PMBH); Directiva pentru Inundații, politicile și legislația privind eficiența resurselor și calitatea aerului (praguri naționale de emisii, calitatea aerului) etc.].
35. În ceea ce privește strategia de mediu și înțele PDR, se alocă un procent destul de scăzut, de 10,6% din buget, pentru măsurile de AMC, cu un procent de 2,5% propus pentru măsuri forestiere. De asemenea, se prevede acoperirea prin măsuri de biodiversitate (sub DI 4A) a numai 7,9% din suprafața agricolă și 12,6% din suprafața forestieră, cu un nivel de acoperire deosebit de scăzut pentru apă (1,23% pentru terenurile agricole sub DI 4B) și sol (1,73% pentru terenuri agricole și 1,26% pentru terenuri forestiere sub DI 4C). România ar trebui să justifice modul în care aceste opțiuni și proiectarea măsurii pot îmbunătăți situația mediului în zonele rurale. Ar trebui precizat clar care sunt obiectivele din cadrul CAP, DCA și Directivei Inundații selectate ca obiective strategice ale PDR și cum s-au definit înțele în funcție de nevoi.
36. Sunt necesare justificări suplimentare privind neincluderea în tabelul sumar al strategiei a Priorității 1 pentru realizarea obiectivului (ii) "*Gestionarea durabilă a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice*", în care serviciile de formare profesională și consiliere ar putea juca un rol esențial atât în îmbunătățirea rezultatelor de mediu cât și în minimizarea erorilor făcute de beneficiari în implementarea angajamentelor asumate. În acest context, ar trebui corelate suplimentar obiectivele PDR, nevoile propuse, identificate în cadrul fiecărui DI și bugetul alocat în planul financiar (de ex., pentru prioritățile 1, 2, 5 – 5B ale Uniunii). În mod specific, prioritățile FEADR (de ex., obiectivul privind gestionarea durabilă a resurselor naturale și acțiunile climatice) ar trebui de asemenea să fie reflectate în Prioritatea 1 din perspectiva acțiunilor climatice relevante.
37. Nu este clară logica selectării nevoii nr. 8 (*Înființarea grupurilor de producători*) sub obiectivul (iii), care vizează diversificarea activităților economice, și nu sub obiectivul (i) care vizează competitivitatea.

COMBINAREA ȘI JUSTIFICAREA MĂSURILOR (CAPITOLUL 5.2 AL PDR)

38. Descrierea combinării și justificării măsurilor trebuie revizuită pentru o mai bună consecvență și pentru a face distincția între anumite cazuri potențiale în care o măsură enumerată nu este

de fapt programată (respectiv în tabelul financiar/planul de indicatori), ci contribuie mai degrabă la un anumit DI, prin efecte secundare:

- 1A: Acțiunile de transfer de cunoștințe se concentrează numai asupra fermelor, având în primul rând scopuri economice. România este invitată să lărgască aria de cuprindere și să adauge nevoi legate de mediu/climă, nu numai pentru realizarea obiectivelor și întinelor conexe, ci și pentru asigurarea de prevederi privind prevenirea și reducerea efectelor, în scopul limitării efectelor potențial negative asupra mediului și climei.
- 1C: Justificarea se referă la o combinație de măsuri (M01 și M02), însă numai M01 este selectată și inclusă în tabelul financiar.
- P2: Prioritatea 2 ar putea cuprinde acțiuni mai specifice vizând îmbunătățirea transferului de tehnologie și de informații dinspre cercetare către practică (2B) în legătură cu acțiunile relevante privind schimbările climatice, prin M1 și M2.
- 2B: Transferul definitiv al micilor exploatații agricole (prin submăsura 6.5) vizează restructurarea fermelor (indiferent de vârstă) mai curând decât reîntinerirea generației de fermieri. România este invitată să programeze acest aspect sub 2A în loc de 2B.
- 3A: M14 este indicată ca fiind selectată, deși nu este programată. România ar trebui să indice că respectiva contribuție provine din angajamentele în derulare din perioada 2007-2013.
- P4 & P5: România este invitată să analizeze includerea M02 în cadrul acestor priorități. Practicile de agricultură ecologică pentru conservarea biodiversității, ca o acțiune legată de climă, nu sunt clar precizate în 4A, deși se fac trimiteri la M11. Este necesară asigurarea sinergiei între M8 și M15 pentru a aborda relația dintre climă și păduri (P4).
- 4A: Măsurile selectate includ M11 și M13, însă aceste măsuri nu sunt menționate în justificare.
- 4B: Sunt enumerate 4 măsuri ca fiind selectate și incluse în tabelul financiar pentru P4, însă justificarea se referă numai la M1 și M11. Se menționează contribuția indirectă a practicilor agricole extensive la realizarea acestor obiective. Ar trebui clarificat de ce practicile agricole extensive nu sunt aparent corelate cu o măsură de agromediu și climă (M10) direct programată în cadrul acestui DI.
- 5A: Obiectivul acestui DI este creșterea eficienței utilizării apei în agricultură. Reabilitarea infrastructurii de irigații existente poate fi programată aici, dacă contribuie la realizarea acestui obiectiv, însă crearea/extinderea unor astfel de sisteme ar trebui prevăzută *a priori* în cadrul DI 2A, cu excepția cazului în care poate fi demonstrată contribuția la prevenirea/adaptarea la efectele schimbărilor climatice. Justificarea ar trebui să descrie sprijinul atât pentru măsuri structurale cât și nestructurale privind riscul de secetă, cu prioritizarea celei de-a doua categorii, și trebuie avute în vedere și coerența cu prioritățile identificate în Planul național de management al riscurilor și sprijinul pentru alte măsuri de economisire a apei (de ex., crearea sistemelor de depozitare

a apei la nivel de fermă) (în concordanță cu AP).

- 5B: Justificarea pentru neinclusiunea acestui DI ar putea face referire și la investițiile în infrastructura locală, în cadrul M07, unde eficiența energetică sporită (de ex. în clădirile publice) ar putea fi considerată drept efect secundar al sprijinului pentru investiții, dacă este cazul.
 - 5C: De asemenea, România este invitată să analizeze programarea M04 și M07, în ceea ce privește acțiunile vizând sursele de energie regenerabile.
 - 6C: Aădugași text (cum ași procedat la 5B) pentru a justifica neinclusiunea acestui DI, cu referire la prioritatea care se va acorda TIC în cadrul LEADER prin 6B.
39. În prezent, măsura M05 nu este inclusă în PDR. Dacă probabilitatea confruntării cu riscuri semnificative de producere a dezastrelor naturale (de ex., legate de schimbările climatice) este mare și nu este acoperită prin alte mijloace/scheme naționale (de ex., măsuri naționale de reconstrucție/măsuri de management al riscurilor/ajutor de stat) și ar putea fi necesar sprijin FEADR pentru acțiuni preventive sau de reconstrucție, România ar trebui să ia în considerare programarea acestei măsuri și stabilirea unei alocări financiare aferente.
40. În afară de sprijinul pentru irigații, în cadrul Priorităților 4 și 5 mai sunt prevăzute anumite măsuri privind apa, însă bugetul pentru aceste măsuri este mai redus. În general, măsurile par să vizeze îmbunătățirea calității apei, însă numai dacă metodologia recunoaște necesitatea asigurării rezultatelor CDA (de ex., vizează zonele de captare, unde nevoia este cea mai mare). Având în vedere sprijinul semnificativ pentru irigații, vor fi necesare acțiuni adecvate de protecție a mediului (a se vedea observația similară privind M04). Nu par a fi incluse acțiuni precum restaurarea ecosistemelor acvatice sau a zonelor mlăștinoase sau reconectarea râurilor și luncilor, care ar putea contribui la atenuarea impactului secetei – în conformitate cu textul AP - și ar putea servi ca zone naturale de retenție în caz de inundații. România este invitată să explice de ce nu este prevăzut sprijin pentru acest tip de acțiune eficace din punctul de vedere al costurilor.
41. În tabelul sumar al strategiei (capitolul 5.4), o parte dintre obiectivele aferente obiectivelor specifice de îndeplinit prin PDR al României par a fi prea puțin ambițioase (de ex., 1,56% din cheltuieli pentru 1A; 1,23% din terenul agricol sub contracte de management pentru îmbunătățirea gospodăririi apelor, în ciuda accentului puternic pus de PDR asupra riscurilor generate de schimbările climatice; 2,89% din exploatațiile agricole peste 8.000 PS pentru investiții în modernizare/restructurare). Obiectivele pentru DI 4B (terenuri forestiere) și 5D (reducerea emisiilor de GES) lipsesc. Stabilirea obiectivului pentru ponderea populației rurale acoperită prin strategiile de dezvoltare locală la 80%, când textul se referă la scopul de a acoperi 100%, necesită o revizuire. Ar trebui asigurată consecvența obiectivelor prevăzute în strategie cu cadrul de performanță (de ex., în CP, pentru LEADER, se menționează 100% din populația rurală).
42. Justificarea alocărilor financiare propuse pentru măsuri și caracterul adecvat al acestora în conformitate cu obiectivele stabilite, sunt incomplete. Acestea trebuie prezentate Comisiei pentru ca aceasta să își poată completa evaluarea privind aceste aspecte (articolul 8(1)(c)(iii) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013, și pt. 5(b) al Anexei I a Regulamentului de punere în

aplicare (UE) nr. 808/2014. (Există o anexă care evidențiază premisele pentru stabilirea valorilor cantitative ale obiectivelor și indicatorilor de monitorizare, însă nu există un text explicativ în strategie sau vreo referință la această anexă în PDR).

43. La o evaluare inițială (și sub rezerva răspunsului autorităților române la observația de mai sus), unele obiective par dificil de atins în condițiile alocării financiare propuse pentru anumite măsuri. De exemplu:
- Alocarea financiară pentru M10-MAMC este similară celei din PDR 2007-2013 RDP (dacă scădem agricultura ecologică), iar obiectivele sunt, de asemenea, similare cu starea de fapt actuală, fiind asociate cu un transfer semnificativ de peste 400 milioane de euro obligației de finanțare în noul PDR. În plus, zonele eligibile pentru pachetul 7 (din M10 terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru *Branta ruficollis*) sunt extinse, comparativ cu PDR 2007-2013, și sunt incluse: un nou pachet pilot vizând schimbările climatice, o variantă suplimentară la pachetele tradiționale din pachetul 2 și o nouă submăsură 10.2 “*Sprijin pentru conservarea resurselor genetice în agricultură*”. Pentru majoritatea pachetelor, sprijinul propus este mai mare, comparativ cu PDR 2007-2013.
 - De asemenea, alocarea pentru M13 este similară celei din PDR 2007-13. Cu toate acestea, având în vedere noua delimitare propusă de România pentru “alte zone ZCN” prin intermediul criteriilor biofizice, aproximativ încă 2 milioane de hectare vor deveni eligibile, în mod suplimentar, pentru plățile ZCN, în timp ce reducerea nivelului sprijinului (pentru toate cele 3 submăsuri) nu pare a fi suficientă pentru a contrabalansa această extindere semnificativă a suprafeței eligibile.
44. Sunt necesare clarificări suplimentare din partea autorităților române pentru a demonstra o planificare bugetară solidă pentru angajamentele multianuale și pe suprafață, corelată, acolo unde este necesar, cu mecanisme corespunzătoare (de ex., stabilirea obiectivelor pentru schemele MAMC și a criteriilor de selecție) pentru a reuși o prioritizare eficientă a cererilor de finanțare în cazul depășirii bugetului. România este invitată să clarifice și să justifice anexa tehnică atașată PDR, care pare să indice că, pentru angajamentele pe suprafață, planificarea bugetară s-a făcut în baza așezării, și nu obiectivele ani de plăți în cadrul noului program.
45. Pe de altă parte, LEADER ar primi 8,1% din totalul alocării financiare (40% mai mult, comparativ cu PDR 2007-2013, la un număr mai mic de GAL-uri (sunt indicate 120, față de 163 în perioada actuală). Această alocare nu este consecventă cu prevederile AP, care indică o pondere de maximum 7% pentru LEADER, aceasta fiind singura măsură identificată de evaluatorul ex-ante ca prezentând un risc mare de dezangajare a fondurilor. Alocarea propusă ar trebuie aliniată cu textul AP, iar această creștere semnificativă a fondurilor ar trebui însoțită de măsuri care să vizeze evitarea întârzierilor și a dificultăților în implementare constatate în timpul PDR 2007-13 RDP.
46. În privința investițiilor în infrastructura în bandă largă, România și-a luat angajamentul în AP că o sumă estimativă de 25 milioane euro din FEADR va viza investiții TIC, în cadrul LEADER, acolo unde GAL-urile identifică acest aspect ca pe o prioritate de dezvoltare locală în cadrul strategiilor proprii. Acest angajament ar trebui să se reflecte și în textul PDR.

TEME ORIZONTALE (CAPITOLUL 5.3 AL PDR)

47. Descrierea modului în care vor fi integrate în program cele trei teme orizontale (inovare, mediu și schimbări climatice), în vederea realizării priorităților UE relevante, necesită anumite completări:
- În ceea ce privește inovarea, acțiunile ar trebui formulate mai specific în privința îmbunătățirii transferului de tehnologie și de informații dinspre cercetare înspre practică. Sunt necesare clarificări cu privire la referirile la serviciile de consiliere, în special dacă aceste servicii de consiliere vor fi dedicate (exclusiv) transferului de inovare. Ar trebui să existe o corelare cu strategia României privind specializarea inteligentă, în care agricultura/sectorul agroalimentar sunt prezentate ca priorități (coerența cu AP).
 - Textul privind mediul trebuie completat pentru a include nevoile specifice ale zonelor Natura, în conformitate cu CAP (conform alineatului 4(b) al Anexei I a Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 808/2014.). Chiar dacă măsura de sprijin Natura 2000 nu este programată, ar trebui adăugate informații privind modul în care abordarea propusă pentru aspectele de mediu va adresa nevoile specifice ale zonelor Natura 2000.
 - Pentru schimbările climatice, descrierea ar trebui să facă distincție între contribuția la atenuarea efectelor schimbărilor climatice și, respectiv, adaptarea la acestea. Această secțiune evidențiază (în mod corect) rolul potențial al serviciilor de formare profesională și de consiliere în realizarea obiectivelor privind mediul/clima, însă există o anumită inconsecvență, deoarece M01 nu este programată în cadrul P5, iar M02 nu este programată nici în cadrul P4 nici în cadrul P5 din PDR.

CAPACITATEA SERVICIILOR DE CONSILIERE (CAPITOLUL 5.5 AL PDR)

48. Textul privind capacitatea serviciilor de consiliere nu demonstrează în mod suficient că măsurile evidențiate vor asigura disponibilitatea unui nivel cantitativ și calitativ adecvat al serviciilor de consiliere și de sprijin (nu numai pentru beneficiari, ci și pentru autoritățile responsabile pentru program) conform cerințelor Regulamentului (a se vedea articolul 8(1) c) (vi) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013), și, în mod specific, pentru acțiunile care vizează mediul, schimbările climatice și inovarea. În mod specific, sistemul pentru inovare necesită a fi elaborat în mod suplimentar. De asemenea, România ar trebui să evidențieze atât dificultățile cu care s-a confruntat în perioada PDR 2007-13 în ceea ce privește lansarea măsurilor echivalente de sprijin, cât și măsurile corective avute în vedere. Indicați numele serviciului public de consultanță, dacă serviciile pe care le furnizează fermierilor sunt gratuite și numele organizației la care trebuie să se înregistreze furnizorii privați de servicii de consultanță. România ar trebui să confirme dacă reforma serviciilor publice de consultanță, inițiată în 2010, este în prezent finalizată. De asemenea, România ar trebui să adauge informații privind activitățile de formare profesională destinate personalului Autorității de Management și al Agenției de Plăți, precum și acțiunile de comunicare către potențialii beneficiari ai politicii.

EVALUAREA CONDIȚIONALITĂȚILOR EX-ANTE (CAPITOLUL 6 AL PDR)

49. Ca principiu general, trebuie efectuată o evaluare completă a aplicabilității și îndeplinirii condiționalităților ex-ante (CEA), la nivelul PDR (articolul 8(1 (d) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013), în cazurile în care trebuie identificate dezvoltări suplimentare ale elementelor specifice FEADR, în comparație cu evaluarea mai generală deja efectuată în AP al României.
50. În ceea ce privește evaluarea aplicabilității și îndeplinirii CEA (capitolul 6.1), unele dintre evaluările incluse în PDR diferă de evaluarea similară prezentată în versiunea finală aprobată a AP (G1, G2, G3, G4, G6, G7, părți ale G5). Evaluarea trebuie să fie în conformitate cu AP, cu excepția cazului în care situația a evoluat între timp - iar acest aspect ar trebui fundamentat corespunzător - sau în cazul care există un motiv specific pentru o evaluare diferită în cazul FEADR. În plus, CEA P6.1 (NGA- planurile naționale sau regionale de generație) nu sunt indicate ca fiind aplicabile. Având în vedere că România acordă o atenție specifică acțiunilor corelate cu TIC realizate prin intermediul LEADER, astfel programate în cadrul DI 6B, și nu 6C, această CEA ar trebui adăugată la 6B.
51. România ar trebui să furnizeze detalii suplimentare privind cele trei CEA specifice FEADR, respectiv:
- CEA 4.1- GAEC: deoarece cadrul de reglementare UE pentru PAC post-2015 este acum finalizat, România ar trebui să actualizeze textul cu prevederile GAEC aplicabile.
 - CEA 4.2 cerințe minime privind îngrijirile și produsele de protecție a plantelor: aria de cuprindere ar trebui să includă managementul integrat al dăunătorilor și ce anume în cadrul sistemului de management integrat al dăunătorilor este considerat în mod specific obligatoriu la nivel de fermă.
 - CEA 4.3 ar trebui să se refere la orice alte standarde **naționale** relevante (de ex., nu numai cerințele statutare de management), dacă acestea sunt stabilite pentru scopurile articolului 28 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013. România ar trebui să confirme dacă aceasta este situația (în concordanță cu AP).
52. Lista acțiunilor care trebuie întreprinse pentru CEA specifice neîndeplinite/parțial îndeplinite la nivelul priorităților (capitolul 6.2) ar trebui, de asemenea, să fie corelată cu prevederile AP. În special în privința achizițiilor publice, după cum indică exercițiul AP, serviciile Comisiei nu sunt de acord cu îndeplinirea invocată a condiționalității. În ciuda progreselor recente, sistemul de achiziții publice din România încă necesită îmbunătățiri semnificative pentru a fi considerat eficace. În această privință, ar trebui pregătit un plan de acțiune, în baza recomandărilor convenite cu serviciile Comisiei.

DESCRIEREA CADRULUI DE PERFORMANȚĂ (CAPITOLUL 7 AL PDR)

53. Anumite repere de performanță nu par a fi suficient de ambițioase, iar justificarea nu este convingătoare pentru unele dintre acestea (de ex., numai 12% pentru P2 – în ciuda justificării

prezentate, tot pare prea pu□in). Anumite repere ar trebui confirmate (pentru P.4 “zonă în cadrul LFA, AGRO- MEDIU” – reperul pare cam mare).

DESCRIEREA MĂSURILOR SELECTATE (CAPITOLUL 8 AL PDR)

CONDI□II GENERALE CARE SE APLICĂ MAI MULTOR MĂSURI (CAPITOLUL 8.1 AL PDR)

54. Defini□ia na□ională a spa□iului rural este folosită pentru majoritatea măsurilor bazate pe teritorialitate. O defini□ie suplimentară se aplică în cazul LEADER, unde, în scopul programării, rural înseamnă defini□ia na□ională plus ora□ele mici cu până la 20.000 de locuitori (LEADER se poate aplica numai în zone rurale, iar România aplică în mod efectiv o defini□ie diferită a acestora pentru această măsură, aspect care ar trebui să fie men□ionat în textul PDR).
55. Lua□i în considerare completarea listei de defini□ii pentru conceptele care sunt men□ionate în cadrul a mai mult de o măsură: de ex., proiect, fermier (“activ” □i pentru alte măsuri unde acest lucru nu este solicitat; fermier “autorizat”), defini□ia utilizată în PDR pentru ferme mici, mijlocii □i de familie (acestea fiind concepte cheie, care stau la baza mai multor măsuri), servicii pentru agricultură, silvicultură, sprijin pentru investi□ii etc.
56. În ceea ce prive□te eligibilitatea cheltuielilor, se face referire la aplicarea articolului 60 al Reg. (UE) nr. 1305/2013, care permite eligibilitatea începând cu data solicitării sau posibilitatea, dacă Statul Membru alege această op□iune, ca eligibilitatea să înceapă cu data aprobării solicitării de sprijin - România ar trebui să confirme ce abordare va aplica.
57. La sec□iunea privind plă□ile în avans, specifica□i condi□iile relevante aplicabile ale articolului 63 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 (de ex., sprijinit de bancă sau garan□ie echivalentă).
58. În PDR se face referire la inten□ia de a folosi instrumente financiare (I.F), sub rezerva rezultatelor evaluării ex-ante necesare, despre care în□elegem că este în derulare, astfel încât să se permită aplicarea I.F de la începerea implementării PDR. Se solicită României să confirme calendarul prevăzut pentru finalizarea evaluării ex-ante. La acest moment, în draftul măsurilor nu există prevederi specifice privind I.F. (de ex., includerea ca un tip poten□ial de sprijin), sumele aferente I.F. nefiind incluse nici în tabelul financiar. Sunt necesare clarificări suplimentare care să indice dacă România inten□ionează să completeze aceste elemente ca parte a procesului de aprobare a PDR depus ini□ial sau să introducă I.F în PDR printr-o viitoare modificare a programului. S-a indicat faptul că actuala analiză se concentrează asupra utilizării atât a instrumentului de garantare cât □i a celui de creditare. România ar trebui să clarifice dacă prevede posibilitatea combinării acestor instrumente pentru acela□i proiect/beneficiar. Se reaminte□te României că, atunci când F.I sunt utilizate în combina□ie cu granturi, orice acumulare a ajutorului trebuie să respecte regulile privind ajutorul de stat aplicabile □i sumele maxime □i nivelurile de sprijin definite în Anexa II a Regulamentului FEADR □i în PDR.
59. La sec□iunea privind principiile de selec□ie, România este încurajată să indice că, pentru perioada 2014-2020, va aplica principiul nivelului minim al punctajului pentru selec□ia proiectelor, pentru a asigura că sunt sprijinite numai proiecte de bună calitate, care pot contribui

în mod optim la realizarea obiectivelor măsurii și pentru a minimiza riscul ineficienței/proiectelor nerealizabile. (detaliile se vor preciza în prevederile naționale privind implementarea; a se vedea Ghidul Comisiei privind condițiile de eligibilitate și criteriile de selecție pentru perioada de programare 2014 – 2020). În plus față de măsurile enumerate, procesul de selecție a proiectelor este relevant și pentru M01, M02 și M19 (prin intermediul GAL-urilor). O excepție de la condiția generală ar trebui adăugată pentru acele măsuri pentru care, în conformitate cu articolul 49 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013, nu se solicită criteriile de selecție. România este invitată să analizeze și posibilitatea de a organiza apeluri de proiecte pe DI, în cadrul unei anumite măsuri/submăsuri, pentru a asigura implementarea eficace a strategiei. (Anumite elemente ale sistemului sunt în prezent menționate la capitolul 15.5 privind sarcina administrativă, însă ar fi mai bine ca acestea să se regăsească la capitolul 8).

60. Eco-condiționalitatea/nivele de referință relevante: România trebuie să revizuiască textul privind posibilitatea ca cerințele din cadrul unor pachete de la M10 să “contravină” standardelor de eco-condiționalitate (CC), în astfel de cazuri prevalând cerințele M10 față de cele stabilite prin CC. Abordarea evidențiată nu pare conformă din punct de vedere legal [de ex., dacă condițiile GAEC pentru un parc național necesită a fi ajustate la anumite prevederi de management aplicabile, acest aspect trebuie indicat printr-o prevedere specifică pentru fermierii din aceste zone în codul național GAEC, nu se poate efectua prin intermediul cerințelor M10, și fermierul nu va fi sancționat pentru nerespectarea GAEC.]
61. Referirile legale la cerințele privind nivelul de referință vor trebui actualizate pentru a reflecta prevederile aplicabile începând cu 1.1.2015 - fie ca parte a aprobării inițiale a PDR (conform calendarului), fie printr-o modificare ulterioară.
62. Transferul între piloni: România se referă la includerea în procesul de programare a submăsurii 6.5 (restructurarea micilor fermieri), prin folosirea de resurse bugetare care urmează a fi transferate de la pilonul I la pilonul II, cu notificarea Comisiei Europene până la data de 1 august 2014. Includerea acestor sume în PDR va fi posibilă numai după publicarea Actului Delegat al Comisiei, care poate avea loc după aprobarea PDR, prin modificare (în funcție de calendarul următoarelor AD). Între timp, se solicită României să introducă o sumă nominală în planul financiar, pentru că nu este posibilă aprobarea unei măsuri fără nicio alocare. România trebuie să clarifice dacă se anticipează adăugarea cofinanțării naționale la sumele transferate.

DESCRIEREA MĂSURILOR (CAPITOLUL 8.2 AL PDR): OBSERVAȚII COMUNE

63. Pragurile propuse pentru accesarea M06 (ferme mici, producție standard (PS) 8.000-11.999 EURO și tineri fermieri 12.000 – 50.000 EURO PS și M04.1 - min. 8.000 EURO PS sunt înțelese ca fiind stabilite pentru a direcționa sprijinul FEADR pentru dezvoltarea economică a vastului sector agricol al României, către acel segment de ferme care au potențial sau au deja suficientă masă critică pentru a se dezvolta în/ca exploatații agricole comerciale. Natura polarizată a structurii fermelor din România înseamnă că aceste praguri propuse exclud efectiv un număr extrem mare de exploatații mici (aproximativ 97%) de la posibilitatea de a accesa sprijin UE pentru dezvoltare economică. România ar trebui să explice cum se compară aceste valori-prag cu cele utilizate pentru PDR 2007-2013 (exprimat în UDE), și să evalueze impactul acestora pe baza numărului de potențiali beneficiari și a % suprafeței agricole care se încadrează în fiecare clasă de dimensiune (și a celor care nu ar putea intra sub nicio schemă).

64. Definițiile (de ex. ale beneficiarilor, ale condițiilor de eligibilitate etc.) din cadrul mai multor măsuri includ referiri precum “conform prevederilor – înțeleasă ca fiind legislația națională – în vigoare”. În astfel de cazuri, se solicită României să citeze referința/denumirea actelor normative în cauză.
65. Trebuie stabilite principii de selecție clare și adecvate pentru toate măsurile în cauză, care să reflecte nu numai sectoarele vizate etc., ci și întregul sistem (de ex., apeluri cu buget preanunțat/ierarhizare/punctaje minime etc.). Capitolul 8.1 ar putea include principii generale comune suplimentare pentru a reglementa acest aspect (a se vedea observația nr. 57).
66. Pentru toate măsurile relevante, România ar trebui să confirme (sau să dezvolte secțiunea relevantă din cadrul capitolului 8.1) că toate operațiunile de investiții vor fi precedate de o evaluare a impactului asupra mediului dacă și unde investiția poate avea un efect potențial negativ asupra mediului, în conformitate cu procedurile EIM naționale relevante și cu orice alte proceduri/prevederi legislative privind protecția mediului aplicabile (cu citarea referinței legislative).
67. Informațiile furnizate cu privire la posibilitatea verificării și controlului diferitelor măsuri și submăsuri sunt mai curând de ordin general și nu reflectă natura specifică a acestora. [De ex., se utilizează un text similar pentru toate măsurile de investiții destinate beneficiarilor privați, iar pentru măsurile cu sprijin pe suprafață există o minimă diferențiere între angajamentele anuale/multianuale sau între cele privind măsurile pentru agricultură/silvicultură (caz în care pentru silvicultură pot fi vizate organisme de control diferite).] A fost adăugată o secțiune privind posibilitatea verificării și controlului pentru fiecare submăsură, însă aceasta generează prea puțină valoare adăugată întrucât este doar o repetiție a textelor standard. Se sugerează României să revină (ca în propunerile anterioare) la o evaluare la nivel de măsură individuală, care ar trebui să fie bine adaptată specificului fiecărei măsuri în cauză, și să păstreze evaluarea la nivel de submăsură numai pentru cazurile în care specificul unei anumite submăsuri presupune o abordare specifică. Evaluarea prezentată ar trebui să țină cont de problemele și de aspectele intervenite în perioada anterioară de programare, în special în cazul în care acestea au făcut obiectul constatărilor unui audit, în cazul în care există indicații că acestea pot continua să se manifeste ca riscuri (de ex. *inter alia* în relație cu rezonabilitatea costurilor, achizițiile publice, condițiile artificiale, slaba verificare a planului de afaceri etc.), și ar trebui să explice ce anume se va îmbunătăți în noua perioadă de programare în baza lecțiilor învățate. Pentru anumite măsuri de investiții se precizează că se vor efectua numai trei verificări pe parcursul implementării măsurii. România ar trebui să evalueze dacă o astfel de simplificare administrativă ar putea să afecteze eficacitatea controlului (de ex., dacă există o anumită problemă, numărul de verificări în cadrul unei măsuri ar putea fi mărit).
68. În ceea ce privește sumele și ratele de sprijin, nu este suficientă furnizarea unei singure rate în cadrul formulei "până la [X] %", după cum se precizează la anumite măsuri. În general, ar fi preferabilă o rată fixă de sprijin (sau mai multe, acolo unde este necesar din cauza diferențelor între beneficiari/tipuri de operațiuni în relație cu o măsură dată). În acest mod, viitorii beneficiari vor dispune de informații mai clare cu privire la cuantumul sprijinului pe care îl vor putea obține. Ca o condiție minimă, România ar trebui să respecte instrucțiunea prezentată în

cadrul întâlnirii Comitetului pentru Dezvoltare Rurală din decembrie 2013: *"Ratele de ajutor, sumele și ratele de sprijin sunt definite la nivelul tipului de operațiune. Acolo unde este cazul/necesar, se poate stabili o paranteză pentru un tip de operațiune, însă tipul operațiunii trebuie să descrie în ce condiții se vor acorda rate diferite de ajutor."* Însă această abordare nu se aplică măsurilor/submăsurilor din cadrul LEADER pentru operațiunile selectate de GAL-uri în vederea implementării propriilor strategii de dezvoltare locală – a se vedea observațiile de la M19.

69. Pentru investiții, România trebuie să facă o referire generală la respectarea articolului 6 și a Capitolului III al Titlului VII al Regulamentului (UE) nr. 1303/2013, precum și a prevederilor articolelor 45 și 46 ale Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 și a articolului 13 al Regulamentului Delegat al Comisiei (UE) nr. 807/2014. În privința costurilor de investițiilor în active necorporale, suplimentar față de lista prezentată, România trebuie să adauge o referire la articolul 45(2) (d) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013.
70. Fișa măsurii ar trebui revizuită în scopul simplificării anumitor segmente ale secțiunilor introductive (care au devenit destul de lungi / repetitive). Se solicită utilizarea unei prezentări mai standardizate. Secțiunea "descriere generală" a anumitor măsuri (de ex., M07, M10) include o identificare/corelare clară cu nevoile din analiza SWOT care vor fi abordate, în timp ce în alte măsuri lipsește această descriere; descrierea ar trebui introdusă, pentru a consolida logica internă a PDR. România ar trebui să completeze această secțiune prin adăugarea unor trimiteri, pe scurt, la orice alt DI la care măsura respectivă, deși neprogramată din punct de vedere financiar pentru respectivul DI, poate contribui prin efecte secundare.
71. Secțiunea Baza legală din toate fișele măsurilor trebuie actualizată/completată cu citarea articolelor aplicabile.
72. Secțiunea "Tipul sprijinului" ar trebui revizuită la nivelul tuturor măsurilor pentru a fi standardizată pentru tipuri similare de intervenție (a se vedea articolul 67(1) al Regulamentului (UE) nr. 1303/2013). Dacă România intenționează să acorde plăți în avans sau să utilizeze I.F., după cum o permite Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, ar trebui să indice în mod clar acest lucru la această secțiune, pentru fiecare submăsură în cauză.
73. În cadrul secțiunii "Verificare și control", secțiunea "Evaluarea generală a măsurii" ar trebui să se expună evaluarea generală a aspectelor de verificare și control (exclusiv) efectuată de Autoritatea de Management și de Agenția de Plăți, după examinarea riscurilor specifice pentru implementarea măsurii și a acțiunilor corespunzătoare de reducere a acestora.

MĂSURA 1 – TRANSFER DE CUNOȘTINȚE ȘI ACȚIUNI DE INFORMARE (ART. 14)

74. Descrierea generală: ar trebui indicată și contribuția măsurii la Prioritatea 1 (nu numai la P2-4), chiar dacă finanțarea este, în acest caz specific, programată sub alte priorități/DI. De asemenea, măsura ar putea indica acțiuni relevante mai specifice care vizează îmbunătățirea transferului de tehnologie și de informații dinspre cercetare spre practică (de ex., pentru mediu și schimbări climatice). Formarea profesională de la DI 3B ar trebui să cuprindă nu numai informații privind modalitatea de accesare a fondurilor mutuale, ci și metode de producție pentru minimizarea sau gestionarea riscurilor asociate fenomenelor climatice nefavorabile,

bolilor animalelor/plantelor etc.

75. Contribuția la temeile orizontale: se pune accentul pe contribuția măsurilor în contextul schimbărilor climatice, însă această măsură nu este în prezent programată în cadrul priorității care vizează acest aspect (P5), în ciuda accentului puternic pus de PDR asupra riscurilor generate de schimbările climatice. România este invitată să revizuiască acest aspect.
76. Aria îngustă de aplicabilitate prevăzută pentru această măsură, care vizează în primul rând fermierii și sectorul agroalimentar, dar nu și sectorul forestier, IMM-urile din spațiul rural, nu pare a fi corelată cu nevoile identificate. În plus, alocarea financiară limitată comparativ cu nevoile din contextul românesc și cu gama de domenii de intervenție la care ar trebui să contribuie măsura, ar trebui revizuită sau justificată în mod suplimentar.
77. România ar trebui să indice dacă participarea la activități de formare profesională/acțiuni demonstrative va fi gratuită pentru fermieri sau pentru alte categorii de beneficiari finali.
78. Verificare și control: este identificat un singur risc pentru implementarea măsurii, și anume procesul de achiziție publică. În baza experienței din perioada de programare 2007-2013, luați în considerare identificarea unor riscuri mai concrete (de ex., lansarea întârziată a procedurilor de achiziție publică, contestații etc.).

SUBMĂSURA 1.1 – SPRIJIN PENTRU FORMAREA PROFESIONALĂ ȘI DOBÂNDIREA DE COMPETENȚE

79. În descrierea tipului operațiunii se indică faptul că vor fi sprijinite numai cursurile de formare profesională “de scurtă durată”, însă nu se indică durata (maximă) preconizată a acestor cursuri. Pe lângă tipul cursurilor care se vor realiza, în PDR ar trebui să se identifice și grupul-țintă pentru fiecare categorie.
80. Tipul sprijinului: nu este clar cum va fi furnizat sprijinul. Ar trebui indicate caracteristicile sistemului de rambursare a cheltuielilor pentru participanții la cursurile de formare profesională (cazare, deplasare etc.) (în conformitate cu art. 6 al Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 808/2014.).
81. Condiții de eligibilitate: aceste condiții ar trebui să fie complete în PDR și formulate în mod clar, concret, astfel încât să fie ușor de verificat de către Agenția de Plăți. De asemenea, România ar trebui să specifice în mod clar criteriul privind calificările furnizorului de formare profesională (evitarea unei liste deschise de calificări de genul “precum” – prin urmare, listă potențial deschisă altora decât cei vizați prin listă), criteriul conform căruia solicitantul deține personal permanent “suficient”, sau să indice că aceste aspecte vor fi definite în detaliu în specificațiile procedurii de achiziție publică. Aceste condiții ar trebui să includă și experiența anterioară a furnizorului de formare profesională (nu doar calificarea).
82. Lista participanților la cursurile de formare profesională cuprinde persoane care activează în sectoarele agricol, agroalimentar și/sau “au angajamente privind protecția mediului”. Se solicită României să clarifice această ultimă categorie în lumina articolului 14(2) al Reg. (UE) nr. 1305/2013.
83. Ar trebui clarificat suplimentar principiul pentru stabilirea criteriului de selecție nr. 3 în baza

tematicii și a grupului țintă.

84. Nivelul sprijinului: sunt necesare clarificări suplimentare privind modul în care va fi calculată valoarea proiectului (deoarece criteriile enumerate în prezent sunt diverse, însă nu includ anumiți factori esențiali, de ex. durata cursului de formare profesională). Aceștia observă că se aplică și submăsurii 1.2.
85. Definierea capacității adecvate a furnizorilor de formare profesională ar trebui să se refere și la formarea periodică a formatorilor. Criteriul de eligibilitate solicită perfecționarea abilităților în ultimii 7 ani, însă acest interval ar putea fi prea lung, de ex., pentru greening sau pentru alte condiții din cadrul reformei PAC. Ar trebui luat în considerare un angajament pentru activități de formare profesională mai recente/frecvente.

SUBMĂSURA 1.2 - SPRIJIN PENTRU ACTIVITĂȚI DEMONSTRATIVE ȘI DE INFORMARE

86. Cheltuieli eligibile: dacă se prevede acoperirea cheltuielilor de investiții în cazul proiectelor demonstrative, acest lucru ar trebui specificat în lista cheltuielilor eligibile (iar trimiterile la prevederile legislative ar trebui să includă și o referire la articolul 45 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 în acest caz).
87. Principiul de stabilire a criteriului de selecție nr. 1 (“tematica și grupul țintă”) și nr. 3 (“nivelul calitativ și tehnic”) necesită clarificări suplimentare.
88. Definierea capacităților adecvate ale organismelor care furnizează proiecte demonstrative/acțiuni de informare lipsește la submăsura 1.2.

MĂSURA 2 – SERVICII DE CONSILIERE, MANAGEMENTUL FERMEI ȘI SERVICII DE ÎNLOCUIRE ÎN FERMĂ (ART 15)

89. Descrierea generală: ar trebui indicată și contribuția acestei măsuri la Prioritatea 1 (nu numai la P2, 3 și 6), chiar dacă finanțarea este, în cazul acesta specific, programată sub alte priorități/DI. Chiar dacă serviciile de consiliere pot genera beneficii în ceea ce privește protecția mediului și schimbările climatice, secțiunea privind contribuția la teme horizontale nu precizează nimic cu privire la aceste două teme, și nicio contribuție a acestei măsuri nu este programată nici în cadrul P4, nici în cadrul P5. Se indică contribuția serviciilor de consiliere la acțiuni de protecție a mediului/adaptare la schimbările climatice în cadrul DI 3A, care se referă mai curând la competitivitate. România este invitată să indice acțiuni mai specifice care vizează furnizarea de servicii de consiliere pentru diferiți actori interesați, pe tema acțiunilor de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea pentru sectorul agricol și non-agricol, de ex., axate pe servicii inovatoare legate de gestionarea deșeurilor și biomasă, reducerea consumului de energie etc. Este necesară o justificare suplimentară privind excluderea exploatațiilor forestiere din aria de aplicabilitate a acestei măsuri, având în vedere nevoile identificate în cadrul sectorului (număr mare de mici exploatații forestiere).
90. Verificare și control: este identificat un singur risc pentru implementarea măsurii, și anume

procesul de achiziție publică. În baza experienței din perioada de programare 2007-2013, luați în considerare identificarea unor riscuri mai concrete (de ex., lansarea întârziată a procedurilor de achiziție publică, contestații etc.).

91. Alocarea financiară: se solicită României să furnizeze justificări suplimentare privind alocarea pentru această măsură. Chiar dacă în prezent accentul se pune în principal pe serviciile de consiliere din perspectiva competitivității, alocarea financiară - reprezentând aproximativ 0,6% din totalul alocării FEADR - pare limitată comparativ cu nevoile identificate în contextul românesc și cu numărul de fermieri. Având în vedere constrângerile privind capacitatea de consiliere, identificate în alte secțiuni ale PDR, i se solicită României să ofere o justificare și pentru decizia sa de a nu include posibilitatea de a forma consilieri (submăsura 2.3).

SUBMĂSURA 2.1 – SPRIJIN PENTRU UTILIZAREA SERVICIILOR DE CONSILIERE

92. Măsura vizează în mod specific micii fermieri și tinerii fermieri, așadar în textul submăsurii (sau în capitolul 8.1) ar trebui să se includă o definiție a ambelor categorii. România ar trebui să clarifice dacă toate categoriile de servicii de consiliere enumerate la (a)-(c) și elementele specifice care trebuie acoperite (descrise la “operațiuni sprijinite” și la “informații specifice măsurii”) vor fi furnizate numai acestor două grupuri de fermieri. Sunt indicate servicii de consiliere pentru respectarea standardelor, însă ar trebui să se clarifice dacă se includ aici practicile de mediu. Având în vedere sprijinul semnificativ prevăzut de PDR pentru irigații, România este invitată să ia în considerare posibilitatea de a oferi consiliere beneficiarilor pe tema îndeplinirii cerințelor prevăzute de Directiva-cadru privind Apa.
93. Sunt necesare clarificări suplimentare privind modul în care va fi aplicată și implementată această măsură în România, în special pentru că măsura vizează un număr mare de ferme mici (de ex., utilizarea unui sistem tip voucher).
94. Sunt indicate două categorii de beneficiari – furnizorii de servicii de consiliere și “brokerii de inovare”. România ar trebui să furnizeze detalii suplimentare privind cea de-a doua categorie, cu privire la statutul și rolul prevăzut pentru brokeri (considerați tot ca furnizori de servicii de consiliere?). Vor exista condiții specifice de eligibilitate sau alte condiții aplicabile acestora? Vor fi selectați prin intermediul unor proceduri separate de achiziție publică, sau împreună cu furnizorii “obișnuiți”? Indicăm României că acest tip de sistem de brokeraj poate fi sprijinit și prin măsura 16.1, dacă această opțiune este considerată mai adecvată.
95. Principii privind stabilirea criteriilor de selecție: organismele care furnizează servicii de consiliere trebuie să aducă dovezi privind credibilitatea/seriozitatea în domeniile în care oferă consiliere, ca și criteriu de eligibilitate. Criteriile de selecție propuse ar trebui să precizeze că se urmărește acordarea de prioritate furnizorilor cu un nivel mai înalt de experiență. Definiția capacităților adecvate a furnizorilor de formare profesională ar trebui să includă referiri la formarea periodică (a se vedea observația nr. 85).
96. Ar trebui clarificat dacă "cheltuielile cu onorariile prestatorului" se referă la cheltuielile de personal.

MĂSURA 4 – INVESTIȚII ÎN ACTIVE FIZICE (ART. 17)

97. Descrierea generală: i se solicită României să clarifice datele furnizate în legătură cu suprafața irigată "în 2012, suprafața irigată a reprezentat cca. 50% din cea irigată în 2007" și, în particular, dacă aceasta este suprafață utilizată. România ar trebui să explice motivele acestei schimbări de asemenea proporții. Din discuțiile în contextul AP, Comisia înțelege că irigațiile la nivel de fermă sunt programate în cadrul DI 2A, iar acest aspect ar trebui menționat la secțiunea "contribuția submăsurii la DI". După cum s-a convenit în cadrul AP, aria de aplicabilitate a DI 5A ar trebui să prevadă și alte investiții cu potențial de economisire a apei (de ex., depozitarea apei la nivelul fermei), și nu numai irigațiile. De asemenea, trebuie clarificat dacă diversificarea în cadrul acestui DI este cea realizată în cadrul sectorului agricol (nu în afara acestui sector, situație care ar trebui prevăzută la 6A). Sugerăm ca secțiunea privind contribuția la temeile orizontale să fie realizată la nivelul măsurii (și nu separat pentru PDR principal și pentru SPT). Referirile din descrierea SPT la protecția solului și la sechestrarea carbonului sunt înțelese ca fiind efecte secundare ale M04 asupra DI, altele decât efectele programate. Dacă așa este, acestea ar trebui identificate ca atare.
98. Anumite informații incluse în capitolul general 8.1 trebuie menționate și în secțiunea relevantă a descrierii din fișa măsurii (plăși în avans către beneficiari, interzicerea achiziționării de echipamente la mâna a doua etc.) sau trebuie adăugate trimiteri la acestea.
99. Pentru toate tipurile de operațiuni care oferă sprijin pentru investiții în irigații, atât în cadrul submăsurilor 4.1 și 4.3 cât și în cadrul SPT, programul trebuie să explice în detaliu modul în care se vor aplica prevederile art. 46 Reg. (UE) nr. 1305/2013 în diferite situații, pentru a demonstra că aceste prevederi noi vor fi aplicate corect, și trebuie să se precizeze cine va evalua și monitoriza aceste aspecte.
100. Ar trebui furnizate mai multe detalii privind tipurile de investiții pentru energie regenerabilă (centrale de procesare a energiei, panouri solare?) planificate în cadrul fiecăreia din submăsurile 4.1 sau 4.2. Ar trebui să se indice mai exact care este aria de aplicabilitate a art. 13 al Regulamentului Delegat (UE) nr. 807/2014 pentru aceste investiții. În ceea ce privește art. 13 (c) al Regulamentului sus-menționat, ar trebui să se clarifice normele legislative naționale în care sunt prevăzute aceste standarde. Lipsesc condiția prevăzută de art. 13 (d), și trebuie inclusă. Pentru condiția prevăzută de art. 13 (e), există numai o afirmație că exploatațiile agricole vor obține energie/biocombustibili din deșeurile/produse derivate din propria activitate agricolă. În cazul investițiilor în producția de bioenergie, România trebuie să adauge acest aspect ca și condiție de eligibilitate.
101. Condițiile de acordare a unor rate mai înalte de sprijin, prevăzute în Anexa II a Regulamentului (UE) nr. 1305/2013, trebuie respectate cu strictețe. Dacă pentru tinerii fermieri Anexa respectivă prevede, într-adevăr, o opțiune, nu acesta este cazul și pentru proiectele integrate, de exemplu, unde definiția trebuie adaptată în conformitate cu prevederile articolului 17 (3) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013. Condițiile care trebuie îndeplinite de investițiile colective ar trebui clarificate în mod suplimentar și standardizate la nivelul submăsurilor; uneori se face, în mod corect, o corelație cu cerința ca astfel de investiții să fie în folosul tuturor membrilor, alții nu.

SUBMĂSURILE 4.1 și 4.1A – SPRIJIN PENTRU INVESTIȚII ÎN EXPLOATAȚIILE AGRICOLE

Comentariile de mai jos se aplică atât submăsurii 4.1 cât și 4.1a a SPT, după caz.

102. În descrierea operațiunii, indicați de la bun început definiția fermelor mici și mijlocii, care sunt vizate în mod specific prin această măsură.
103. Beneficiarii: sprijinul acordat prin submăsură este limitat la fermieri sau grupuri de fermieri, persoane fizice sau juridice. Deoarece în cadrul beneficiarilor eligibili sunt menționate și cooperativele, ar trebui clarificat statutul acestora – România trebuie să clarifice dacă acestea sunt definite ca un "grup de fermieri" în legislația națională.
104. La cheltuielile eligibile ar trebui clarificat că pot fi sprijinite numai costurile de investiții generate de înființarea plantațiilor viticole de struguri de masă și a altor plantații perene.
105. Spre deosebire de submăsura 4.1 din PNDR, persoanele fizice (autorizate) nu sunt incluse în rândul beneficiarilor submăsurii 4.1a a SPT. Formularea actuală pare să excludă de la accesarea sprijinului majoritatea micilor producători, identificați în analiză ca fiind cei care gestionează cea mai mare parte a suprafeței cultivate cu fructe. Formularea ar trebui revizuită.
106. Condiții de eligibilitate: nu este clar dacă este permisă realizarea de investiții pe terenuri arendate. Dacă da, România trebuie să indice, fie în fișa măsurii, fie la capitolul 8.1., durata minimă permisă pentru contractul de arendă, pentru a asigura că beneficiarii își pot îndeplini obligațiile legale privind durabilitatea investițiilor [articolul 71 al Regulamentului (UE) nr. 1303/2013]. Una dintre condițiile de eligibilitate prevede că "investiția trebuie să își demonstreze viabilitatea economică". Se solicită României să clarifice cum va fi verificat și controlat acest aspect în etapa eligibilității (de ex., dacă solicitanții trebuie să prezinte un plan de afaceri. Ar trebui indicat faptul că investițiile trebuie să respecte condițiile prevăzute de legislația națională (precum și de cea europeană) privind protecția mediului.
107. Definiția proiectelor integrate trebuie dezvoltată/adaptată suplimentar pentru a asigura că astfel de proiecte combină cel puțin două operațiuni care presupun sprijin în cadrul a mai mult de o măsură/submăsură, conform prevederilor articolului 17 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 (textul actual pare să cuprindă integrarea a două operațiuni în cadrul aceleiași submăsuri).
108. Eficiența energetică: România trebuie să confirme, în conformitate cu articolul 13 al Regulamentului delegat (UE) nr. 807/2014, că investițiile în instalații, al căror scop primar este producția de energie electrică din biomasă, nu vor fi eligibile pentru sprijin decât dacă este utilizat un procent minim din energia termică, procent care va fi determinat de SM. Dacă se prevede sprijin pentru culturi energetice din specii forestiere cu ciclu scurt de producție prin aceeași măsură, ar trebui furnizate informațiile relevante solicitate prin fișa măsurii, iar acest articol ar trebui inclus în categoria cheltuielilor eligibile.
109. Principii privind stabilirea criteriilor de selecție: deși în general principiile de selecție derivă din analiza SWOT și din experiența anterioară, acestea acoperă o gamă largă, iar unul dintre principiile folosite ("sectorul prioritar", unde este inclusă majoritatea sectoarelor agricole), este similar cu unul dintre criteriile de selecție folosit în cadrul PDR 2007-2013 și criticat de Curtea Europeană de Conturi. Principala critică a fost aceea legată de o direcționare ineficientă, întrucât aproape toate sectoarele erau considerate o prioritate. Se solicită autorităților române să

clarifice modul în care a fost abordat acest punct slab în noul PDR. De asemenea, și gama principiilor de selecție pentru 4.1a, pentru SPT, este foarte largă și poate necesita o revizuire pentru o mai bună direcționare.

110. Sume și rate de sprijin: intensitatea cumulată a sprijinului pentru anumite tipuri de investiții / domenii (ZCN, proiecte colective sau integrate, produse ecologice) sau anumite categorii de beneficiari (de ex. tineri fermieri) poate atinge 90%. În plus, acești beneficiari pot avea acces și la I.F (sub rezerva rezultatelor evaluării ex-ante). Pentru submăsura 4.1a a SPT sunt prevăzute intensități diferite ale sprijinului, în funcție de dimensiunea fermei, fermele mai mici beneficiind de o intensitate mai mare a sprijinului. România este invitată să analizeze posibilitatea adoptării unei abordări similare pentru beneficiarii privați din cadrul sub-măsurii principale 4.1, în scopul asigurării unui management financiar solid al fondurilor UE, al evitării cheltuielilor ineficiente și al maximizării numărului de ferme care pot accesa un astfel de sprijin. Secțiunea privind verificarea și controlul ar trebui să evalueze și riscul creării unor condiții artificiale cu scopul accesării unor rate de sprijin mai înalte și să includă identificarea de acțiuni relevante de reducere a acestui risc. Sunt necesare justificări suplimentare pentru plafonul de maximum 2 milioane EURO al sprijinului public pentru proiecte care vizează crearea de lanțuri scurte de aprovizionare în ferme și clarificări cu privire la tipul de proiecte de o astfel de amploare avute în vedere. Referirile la rate de sprijin mai mari pentru investițiile corelate cu agromediul/agricultura ecologică presupun în mod tipic investiții neproductive care trebuie programate în cadrul submăsurii 4.4. România trebuie să clarifice dacă acestea sunt relevante în cadrul acestei submăsuri.
111. Sunt necesare clarificări suplimentare privind sprijinul prevăzut în cadrul acestei submăsuri pentru asigurarea conformității cu standardele UE. Este furnizată o listă de standarde (privind găinile ouătoare și laptele crud), însă nu este clar dacă data "la care se încheie perioada de grație" (31.12.2014) se referă la data la care standardul intră efectiv în vigoare pentru fermierul din România, și din ce dată ar începe să curgă perioada de grație pentru acordarea sprijinului FEADR, sau dacă aceasta se referă mai curând la sfârșitul acestei perioade de grație. În cel de-al doilea caz, se indică României că, în conformitate cu articolul 17(6) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013, perioada de grație este în prezent de maximum 12 luni, nu de 3 ani, așa cum s-a indicat, implicând că posibilitatea de a furniza sprijin fermierilor (altora decât tinerii fermieri prevăzuți la articolul 17(5)) pentru a asigura conformitatea cu standardele enumerate s-ar putea să fi expirat deja. Referirea la respectarea standardelor în contextul propunerilor de proiecte conform prevederilor tranzitorii ale Regulamentului (UE) nr 1310/2013 ar trebui eliminată, pentru că acestea sunt stabilite conform condițiilor aplicabile PDR 2007-13 RDP ("fonduri noi, reguli vechi").
112. Deși nu este corelată cu articolul 17(6), submăsura se referă și la furnizarea de sprijin pentru depozitarea gunoii de grajd. O astfel de depozitare la nivel de fermă era deja obligatorie pentru ferme în cadrul zonelor desemnate inițial ca zone vulnerabile la nitrați (ZVN) și astfel ar fi eligibilă pentru sprijin FEADR numai dacă perioada de grație relevantă încă nu a expirat (caz în care ar trebui prevăzută în lista standardelor menționată în observația anterioară). Comisia înțelege că noul Program de acțiune pentru nitrați 2013 se va aplica pe întregul teritoriu și va extinde cerințele privind depozitarea gunoii de grajd asupra unui număr de ferme noi. România ar trebui să clarifice dacă decizia privind realizarea Programului național de acțiune este deja direct aplicabilă acestor ferme. Se solicită României să furnizeze

informații suplimentare privind caracterul obligatoriu al acestor cerințe și calendarul prevăzut pentru introducerea acestora, pentru a clarifica posibilitățile legale și termenele limită aplicabile fermelor în cauză pentru sprijinul FEADR.

113. Secțiunea privind direcționarea sprijinului acordat în cadrul 4.1 se referă numai la dimensiunea economică minimă necesară pentru a intra sub incidența submăsurii. Secțiunea ar trebui să se refere și la prioritizarea anumitor sectoare, tipuri de acțiuni etc., în baza analizei SWOT (corelat cu principiile de selecție propuse de România).
114. Nu este clar prin ce mijloace va fi asigurată complementaritatea și va fi evitată dubla finanțare atunci când investițiile pot fi sprijinite prin pilonul I al PAC, în special în sectoarele fructe și legume și viticultură. România ar trebui să confirme că abordarea inclusă în propunerea de PDR este în conformitate cu toate delimitările specifice prevăzute în programul său privind viticultura, care este deja aprobat pentru perioada 2014-2018 (delimitările nu sunt în mod specific solicitate pentru pilonul II în 2014-2020 (însă sunt prevăzute în Actul delegat privind Pilonul I). În toate cazurile, trebui asigurate mecanisme administrative eficiente pentru evitarea dublei finanțări (a se vedea observația corelată nr. 307)
115. Contribuțiile în natură pentru submăsura 4.1.a (SPT): România trebuie să confirme îndeplinirea condițiilor prevăzute de articolul 69(1) al Regulamentului (UE) nr.1303/2013.

SUBMĂSURA 4.2 – SPRIJIN PENTRU INVESTIȚII ÎN PROCESAREA/MARKETINGUL ȘI/SAU DEZVOLTAREA PRODUSELOR AGRICOLE

Comentariile de mai jos se aplică atât submăsurii 4.2 cât și 4.2a a SPT, după caz.

116. Descrierea operațiunilor: descrierea măsurii se referă la investițiile corporale și necorporale. Cu toate acestea, categoria de cheltuieli eligibile nu identifică nicio investiție necorporală, prin urmare, acestea ar trebui indicate. Se fac referiri la investiții în vederea respectării standardelor și conformității cu noile standarde UE, însă nu sunt incluse referiri la condițiile art. 17 (5) și (6) ale Regulamentului (EU) nr. 1305/2013 (conform cărora, pentru standardele deja în vigoare, beneficiarii pot fi numai fermieri, nu și întreprinderi), iar standardele nu sunt identificate.
117. La baza legală luați în considerare adăugarea unor trimiteri la liniile directoare ale UE privind ajutorul de stat în sectorul agricol și forestier, pentru definițiile privind procesarea și marketingul produselor agricole.
118. Condiții de eligibilitate: limitarea sprijinului la procesarea și marketingul inputurilor (agricole) menționate în Anexa I ar trebui indicată ca o condiție de eligibilitate, nu numai ca parte a descrierii generale a măsurii.
119. Principiile privind criteriile de selecție acoperă, din nou, o gamă variată (a se vedea observația nr. 109). Ar trebui clarificată sau revizuită relevanța “principiului utilizării resurselor genetice tradiționale” în cadrul acestei submăsurii. La 4.2a (SPT) ar trebui să se asigure că principiul privind produsele cu valoare adăugată mare (de ex., produse ecologice provenite din zone ÎVN) este ușor de verificat.

SUBMĂȘURA 4.3 – SPRIJIN PENTRU INVESTIȚII PENTRU DEZVOLTAREA, MODERNIZAREA SAU ADAPTAREA INFRASTRUCTURII AGRICOLE ȘI SILVICE

120. România ar trebui să clarifice dacă se are în vedere și extinderea infrastructurii de irigații în zone noi, și, dacă da, să precizeze zonele în cauză și consecvența cu prevederile relevante al AP unde discuția s-a concentrat asupra reabilitării infrastructurii de irigații existente.
121. Pentru criteriul de eligibilitate privind întreprinderea investiției, ar trebui specificată perioada pentru care solicitantul trebuie să se angajeze să asigure întreprinderea investiției.
122. Atât condițiile de eligibilitate cât și cele de selecție pentru proiectele privind irigațiile trebuie să facă referire la angajamentele relevante discutate în cadrul AP. Trebuie adăugate trimiteri la strategia națională pentru irigații și detalii suplimentare privind “cadrul național de reglementare al sectorului”. Se solicită României să indice și să argumenteze ce prevederi legale consideră că sunt aplicabile diferitelor categorii de investiții, în special în lumina articolului 46(5), care prevede că *“Zonele care nu sunt irigate, dar în care a fost activă o instalație de irigații în trecutul recent, care vor fi stabilite și justificate în cadrul programului, pot fi considerate zone irigate în scopul determinării criteriilor nete a zonei irigate.”*
123. În ceea ce privește drumurile forestiere, adăugați informații privind nivelul întâ sau densitatea optimă a drumurilor forestiere. Principiul de selecție “principiul accesibilizării” pare să acopere toate proiectele și ar trebui de aceea să fie clarificat.
124. Secțiunea privind verificarea și controlul din cadrul acestei submăsuri ar trebui să cuprindă și aspectele de mediu.
125. Se solicită autorităților române să explice cum se va măsura economia de apă (de ex., prin contorizare sau folosind o abordare alternativă?).

MĂȘURA 6 – DEZVOLTAREA EXPLOATAȚIILOR ȘI A ÎNTREPRINDERILOR (ART 19)

126. În descrierea măsurii, plățile către micii fermieri care își transferă definitiv exploatarea (în cadrul submăsurii 6.5) nu ar trebui incluse la “sprijin pentru înființarea întreprinderii” (lista (a), ci ar trebui să constituie o categorie separată (c), cu o descriere distinctă. Comisia consideră că, deoarece obiectivul acestui sprijin constă în promovarea restructurării și a consolidării terenurilor – indiferent de vârsta fermierului – ca mijloc de îmbunătățire a competitivității (a se vedea expunerea de motive nr. 17 a Regulamentului (UE) nr. 1305/2013), mai curând decât reînnoirea generațiilor, ar trebui programat în cadrul DI 2A, mai curând decât la 2B, și invită România să își reanalizeze opțiunea.
127. România ar trebui să explice și să argumenteze modul în care, la stabilirea ratelor de sprijin pentru submăsura 6.1 (max. 50.000 EUR) and 6.2 (max. 70.000 EURO), a luat în considerare situația socioeconomică a domeniului de programare, conform prevederilor articolului 19(6) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013.

SUBMĂȘURA 6.1 – SPRIJIN PENTRU INSTALAREA TINERILOR FERMIERI

128. Descrierea operațiunii: pentru scopurile acestei măsuri, Statele Membre trebuie să definească o noțiune de "instalarea ca șef al exploatației", având în vedere condițiile stabilite în legislația de bază și în actul delegat.
129. Sunt necesare clarificări suplimentare cu privire la beneficiarii eligibili în cadrul sub-măsurii, inclusiv cu privire la motivația separării beneficiarilor în tineri fermieri, pe de o parte, și persoane juridice, pe de altă parte. Beneficiarii sprijinului acordat în cadrul acestei măsuri trebuie să corespundă definiției tânărului fermier prevăzută în articolul 2.1(n) al Regulamentului (UE) nr.1305/2013.
130. Se înțelege că România dorește să aplice posibilitatea prevăzută prin articolul 2 al Regulamentului Delegat (UE) nr. 807/2014 de a sprijini și tinerii fermieri care nu se instalează ca unic șef de exploatație, însă sunt necesare clarificări suplimentare, în special privind natura persoanelor juridice cu care se poate instala tânărul fermier, și modul în care va asigura tânărul fermier controlul eficient, pe termen lung, asupra exploatației, conform cerințelor. Acest aspect ar trebui să facă parte și din evaluarea posibilității de verificare și control a măsurii.
131. Nu este furnizată nicio informație privind utilizarea posibilității de a combina diferite măsuri prin intermediul planului de afaceri, ca modalitate de reducere a sarcinii administrative a tânărului fermier în accesarea altor măsuri (articolul 8 (2) al Regulamentului (EU) nr. 808/2014). Dacă există o astfel de posibilitate, această informație ar trebui inclusă în descrierea măsurii.
132. Condiții de eligibilitate:
- Deoarece acest sprijin nu este de tip investițional, cadrul legislativ al UE nu prevede cerințe pentru specificarea detaliilor privind ponderea investiției în cadrul planului de afaceri.
 - Ar trebui clarificată relația dintre condițiile de eligibilitate 10 și 11 privind competențele profesionale solicitate. Este necesară îndeplinirea cumulativă a acestor condiții sau condiția 11 este efectiv o derogare de la condiția 10, oferind tinerilor fermieri posibilitatea de a folosi perioada de grație de 36 de luni prevăzută de articolul 2(3) al Regulamentului delegat (UE) nr. 807/2014 pentru a atinge nivelul de competențe profesionale solicitat prin condiția 10, caz în care ar trebui prezentată ca atare? Ar trebui specificată și durata programelor de instruire prevăzute prin condiția 10.
 - Autoritățile române sunt invitate să justifice procentul de 20% pentru plata celei de-a doua tranșe a sprijinului și/sau să revizuiască abordarea propusă. (Această observație se aplică și în cazul sub-măsurilor 6.2 și 6.3)
133. Principiile privind stabilirea criteriilor de selecție: unul dintre principiile utilizate ("sectorul prioritar", în care sunt incluse majoritatea sectoarelor agricole) este similar cu unul dintre criteriile de selecție din PDR 2007-2013, criticat în rapoartele de audit, pe motiv că asigură un nivel slab de direcționare a sprijinului, întrucât aproape toate sectoarele sunt considerate a fi prioritare (a se vedea observația nr. 109). De cealaltă parte, livezile/producția de fructe nu par a fi identificate ca sector prioritar, ceea ce nu este consecvent cu obiectivele SPT.

134. Suma sprijinului: România propune acordarea inițială a 80% din cuantumul sprijinului pentru start-up, cu condiționarea plății tranșei de 20% rămase de îndeplinirea implementării corecte a obiectivelor stabilite în planul de afaceri. În perioada 2007-13 s-a folosit o abordare ce presupunea tranșe de 60%/40%. România este invitată să justifice noul model, în special din perspectiva faptului că acesta că ar putea reduce nivelul de stimulare a tânărului fermier de a finaliza implementarea planului său de afaceri, cu riscul asociat al dificultăților de recuperare a unor sume semnificative din sprijinul deja plătit.
135. Durata sprijinului nu este clar definită: versiunea actuală a PDR menționează o perioadă de maximum cinci ani.

SUB-MĂSURA 6.2 – SPRIJIN PENTRU DEZVOLTAREA DE ACTIVITĂȚI NEAGRICOLE ÎN ZONELE RURALE

136. Tipul sprijinului: perioada schemei de sprijin nu este definită în mod clar.
137. Beneficiarii: Sprijinul poate fi acordat întreprinderilor existente (numai pentru activitățile noi pe care beneficiarul nu le-a desfășurat până la momentul depunerii cererii pentru acordarea de sprijin) sau întreprinderilor nou înființate. Aparent, autoritățile române limitează acordarea sprijinului la întreprinderile mici și mijlocii „nou înființate”, fiind astfel rugate să își justifice opțiunea.
138. În plus, aria de aplicabilitate a acestui tip de operațiune pare a fi foarte limitată (cuprinzând exclusiv „investiții”, în timp ce ajutorul pentru înființare poate avea o arie de cuprindere mai mare), ceea ce ar putea constitui bariere pentru abordarea inovatoare pe care ar putea-o avea un beneficiar sau pentru nevoile care ar putea fi abordate prin planul de afaceri al beneficiarului. Sunt necesare explicații suplimentare pentru accentul pus pe „serviciile de alimentație publică”. România trebuie să clarifice tipul de acțiune avut în vedere.
139. Principiile pentru stabilirea criteriilor de selecție: prioritizarea ar trebui avută de asemenea în vedere *a priori* pentru acele sectoare cu potențial de creștere, identificate în Strategia Națională pentru Competitivitate, trebuie să fie în conformitate cu AP și coerentă cu orice strategie de dezvoltare locală aplicabilă. (Aceași observație este valabilă și pentru sub-măsura 6.4). Sunt necesare clarificări suplimentare privind modul de aplicare și de controlare a principiului pentru stabilirea criteriului de selecție „diversificarea activității agricole”. Regiunile care dispun un mare potențial turistic ar trebui să fie consistente cu strategiile de dezvoltare regională/locală relevante.

SUB-MĂSURA 6.3 – SPRIJIN STARTUP PENTRU DEZVOLTAREA FERMELOR MICI

140. Descrierea operațiunii: ar trebui adăugată definiția și numărul beneficiari eligibili potențiali.
141. Beneficiarii: este avut în vedere sprijin pentru ferme mici care fie dețin, fie „utilizează” o exploatare agricolă. România trebuie să indice durata minimă permisă a contractului de arendă, pentru a se asigura că micul fermier își poate implementa în mod eficient planul de afaceri.
142. Condiții de eligibilitate: României i se solicită să clarifice modalitatea în care va verifica că solicitantul nu deține un alt loc de muncă în afara unității teritoriale administrative în care este situată exploatarea sau a zonei limitrofe. România trebuie să clarifice criteriul de eligibilitate „beneficiarul nu a beneficiat de sprijin anterior prin sub-măsură”, pentru a lămurii dacă prin aceasta se intenționează excluderea posibilității ca beneficiarii să depună două cereri în cadrul PDR 2014-2020 sau excluderea acelor beneficiarii care au beneficiat de sprijin printr-o schemă de sprijin similară (M141) prin PDR 2007-13.
143. Criterii de selecție: României i se solicită să justifice relevanța și posibilitatea de verificare a criteriului „principiul utilizării resurselor genetice tradiționale”, de exemplu să se concentreze în schimb pe încurajarea utilizării raselor locale pe cale de dispariție din agricultură, care pare a fi un criteriu mai pertinent în cazul fermelor mici (a se vedea Observația nr. 212) sau să ștergă acest criteriu.
144. Sume și ratele de sprijin: nivelul propus pentru prima tranșă a sprijinului pare cam mare (80% din cuantumul sprijinului). Intenția României de a recupera parțial prima tranșă în caz de nerealizare a planului de afaceri reprezintă o opțiune națională, care depășește dispozițiile relevante ale cadrului legislativ comunitar pentru această sub-măsură specifică.

145. Conținutul planului de afaceri: această secțiune ar trebui să cuprindă în termeni mai concreți cerințele specifice pentru România (în prezent, cuprinde doar o repetiție a textelor legislative).

SUB-MĂSURĂ 6.4 –SPRIJIN PENTRU INVESTIȚII ÎN CREAREA ȘI DEZVOLTAREA DE ACTIVITĂȚI NEAGRICOLE

146. Descrierea măsurii: România ar trebui să clarifice că această măsură este destinată investițiilor și nu înființării de întreprinderi (6.2) și dacă sprijinul este posibil a fi acordat fermierilor beneficiari de pe întregul teritoriu național și nu doar din mediul rural.

147. Beneficiari: ar trebui specificat faptul că micro-întreprinderile și întreprinderile mici care realizează activități neagricole trebuie să funcționeze în zonele rurale, iar de sprijin vor beneficia zonele rurale. Ar trebui clarificat dacă se are în vedere ca sprijinul să fie acordat și persoanelor fizice.

148. Tipul sprijinului: în ceea ce privește investițiile în dezvoltarea surselor de energie regenerabilă, descrierea se referă numai la fabricarea de peleți din biomasă. României i se solicită să clarifice dacă sprijinul pentru alte forme de surse de energie regenerabilă este exclus.

149. Condiții de eligibilitate: România va confirma că investițiile în instalații de fabricare a energiei electrice din biomasă vor utiliza un procent minim din energia termică, procent care va fi stabilit de SM, în conformitate cu art. 13 din Regulamentul Delegat (UE) nr. 807/2014.

150. Principii pentru stabilirea criteriilor de selecție: România va clarifica modul în care urmează a fi aplicate și verificate principiile „diversificarea activității agricole” și „experiența anterioară a firmei”.

151. Sume și rate de sprijin: se va stabili o sumă sau rată exactă. Intensitatea propusă a ajutorului este de maximum 90%, ceea ce reprezintă un nivel foarte ridicat pentru investiții generatoare de venituri. În plus, beneficiarii pot utiliza și I.F. România este invitată să revizuiască sau să furnizeze justificări suplimentare.

SUB-MĂSURĂ 6.5 – PLĂȚI PENTRU FERMIERII ELIGIBILI PENTRU SCHEMA DESTINATĂ MICILOR FERMIERI CARE ÎȘI TRANSFERĂ DEFINITIV EXPLOATAȚIA CĂTRE UN ALT FERMIER

152. Textul fișei acestei sub-măsuri este foarte limitat și necesită o dezvoltare ulterioară. Descrierea operațiunii ar trebui completată cu informații cu privire la data de la care se va deschide această sub-măsură (din moment ce beneficiarii trebuie să fi participat la o schemă pentru micii fermieri în cadrul Pilonului 1 timp de cel puțin 1 an). Se va indica numărul beneficiarilor potențiali. Informațiile cu privire la rezultatele planificate pentru această măsură lipsesc din planul de indicatori, și trebuie să fie adăugate. România este invitată să realizeze programarea la DI 2A, și nu la 2B (a se vedea observația nr. 38 de mai sus).

153. Textul de la secțiunea „beneficiari” menționează numai faptul că fermierii trebuie să-și transfere definitiv întreaga exploatare către un alt fermier. Ar trebui adăugată și o referire privind transferul drepturilor la plată corespunzătoare [conform cerințelor din art. 19(2) al Regulamentului (UE) nr.1305/2013], iar „micii fermieri” ar trebui definiți în conformitate cu Titlul V din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013].

154. Condițiile de eligibilitate trebuie completate, prin indicarea cerințelor din art 19(2) din

Regulamentul (UE) nr. 1305/2013. Se menționează că beneficiarul trebuie să „dețină o exploatație cu o suprafață cuprinsă între 1 și 5 ha”. România va clarifica în text dacă în cadrul măsurii se poate transfera numai terenul aflat în proprietatea beneficiarului, sau dacă România intenționează să ofere această posibilitate și în cazul terenurilor arendate. În această a doua situație, sunt necesare detalii suplimentare în secțiunea privind posibilitatea de a verifica și controla măsura, unde se vor indica măsurile specifice de control ce vor fi aplicate pentru a asigura un transfer definitiv al exploatației beneficiarilor.

155. Unul dintre criteriile de eligibilitate indicate este acela că beneficiarii (fermierii care își transferă exploatațiile) trebuie să aibă o anumită vârstă minimă de (60 ani), fiind utilizat un principiu similar privind vârsta și pentru stabilirea criteriilor de selecție (înțelegându-se că acestea vor fi favorabile fermierilor în vârstă). Așa cum s-a arătat mai sus (observația nr. 38), obiectivul acestei sub-măsuri constă în promovarea restructurării terenurilor agricole (indiferent de vârsta fermierului), și nu în reînnoirea generațiilor. În forma actuală, sub-măsura pare a contraveni politicii UE privind îmbătrânirea activă și Recomandărilor Specifice de Țară 2014 (CSR) (2 și 4) adresate României, și, de asemenea, nu este în conformitate cu art. 7 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 care stipulează următoarele: „*Statele membre și Comisia iau măsurile necesare pentru a preveni orice discriminare pe criterii de sex, origine rasială sau etnică, religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală în timpul pregătirii și implementării programelor*”. România este invitată să șteargă criteriile de eligibilitate și selecție în cauză.
156. Principiile pentru stabilirea criteriilor de selecție: Principiul privind „dimensiunea exploatației transferate” ar trebui clarificat mai bine (va stimula transferul exploatațiilor mici sau a celor mai mari?).
157. Sume și rate de sprijin: cheltuielile eligibile în cadrul acestei sub-măsuri reprezintă 120% din plata anuală primită de beneficiar în baza schemei pentru micii fermieri în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 1307/2013. Textul va menționa cuantumul sprijinului, și nu intensitatea acestuia. Ajutorul va fi plătit începând cu data transferului și până la 31 decembrie 2020 sau va fi calculat pentru perioada respectivă și plătit sub formă de tranșă unică. La tipul sprijinului, textele României menționează „plăți anuale unice”. Se va clarifica dacă România va plăti ajutorul sub formă de tranșă unică, primă unică sau sub formă plăți anuale.

MĂSURA 7 – SERVICII DE BAZĂ ȘI REÎNNOIREA SATELOR ÎN ZONELE RURALE (ART 20)

158. Verificabilitatea și controlul: riscurile identificate pentru implementarea măsurii ar putea reflecta mai bine lecțiile învățate și constatările misiunilor de audit din perioada de programare 2007-13 (cum ar fi întârzieri în lansarea procedurilor de achiziții publice de către autoritățile municipale; criterii de atribuire elaborate necorespunzător; sancțiuni neaplicate în situații de întârziere înregistrate în implementarea lucrărilor, controale inadecvate ale procedurilor de achiziție etc.).

SUB-MĂSURA 7.2 – SPRIJIN PENTRU INVESTIȚII ÎN CREAREA, ÎMBUNĂTĂȚIREA SAU EXTINDEREA TUTUROR TIPURILOR DE INFRASTRUCTURĂ LA SCARĂ MICĂ, INCLUSIV INVESTIȚII ÎN ENERGIE REGENERABILĂ ȘI EFICIENȚĂ ENERGETICĂ

159. Ar trebui asigurată o mai bună coerență și corelare cu AP, care ar trebui să se reflecte atât în descrierea măsurii în ansamblu cât și în elaborarea condițiilor de eligibilitate și a celor generale aferente sub-măsurii, de exemplu din perspectiva abordării serviciilor sociale și de îngrijire pentru teritoriile dejavantajate și pentru grupurile vulnerabile, din perspectiva tipurilor de facilități pentru

care se acordă sprijin (doar cabinetele medicale și/sau centre comunale?), pentru a clarifica dacă aceste facilități vor asigura servicii sociale și de îngrijire integrate (în conformitate cu AP), și pentru a clarifica posibila complementaritate cu intervențiile LEADER corelate. Pentru sistemele de alimentare cu apă potabilă și de apă uzată, ar trebui să se facă o trimitere la obligațiile incluse în regulamentele UE și în AP (de ex.: respectarea master planurilor pentru infrastructură). În ceea ce privește dispensarele medicale, ar trebui să se indice definirea sau clasificarea, conform cadrului normativ național, a structurilor eligibile pentru a primi sprijin prin PDR.

160. În ceea ce privește infrastructura educațională, este necesară o mai mare claritate cu privire la aria de aplicabilitate avută în vedere. Analiza și AP se referă, în primul rând, la reabilitarea „liceelor agricole”, în timp ce tipul sprijinului/definiția infrastructurii la scară mică se referă la „învățământ secundar cu profil agricol – licee, colegii, școli profesionale”, care pare a avea o arie de cuprindere potențial mai cuprinzătoare. României i se solicită să confirme faptul că vor fi eligibile numai investițiile în acele școli agricole situate în mediul rural. Sunt necesare justificări suplimentare pentru propunerea de a acorda sprijin pentru achiziționarea, inclusiv prin leasing, de mijloace de transport pentru transport școlar, întrucât aceasta este o nevoie neacoperită prin analiza SWOT, și nu este clar pentru ce tipuri de școli se vor asigura astfel de mijloace de transport. României i se solicită să clarifice dacă un astfel de sprijin va fi suplimentar față de cel acordat prin programul național existent pentru asigurarea transportului școlar, nivelul sprijinului preconizat a fi asigurat prin FEADR (nr. orientativ de mijloace de transport) și modalitatea prin care se va asigura utilizarea eficientă, din punctul de vedere al costurilor, a unei astfel de investiții.

161. Cheltuieli eligibile: România va adăuga procentele maxime pentru cheltuielile generale (arhitecți etc.) sau alte onorarii pentru consultanță (sau va face o trimitere în acest sens la cap. 8.1).

162. Condiții de eligibilitate: se vor adăuga referiri mai concrete în sensul că investițiile se vor încadra în structura politică la nivel național, regional și local în domeniile educației, sănătății și social (inclusiv în strategiile relevante) – a se vedea observația nr. 159 de mai sus. În ceea ce privește infrastructura socială, se va asigura faptul că investițiile realizate la nivel local se vor încadra în strategii coerente și integrate, având ca scop dezagregarea și dezinstituționalizarea acestora, în conformitate cu AP.

163. Pentru criteriul de eligibilitate privind întreținerea investiției, se va indica durata pentru care solicitantul se va angaja să asigure întreținerea investiției. România va clarifica dacă se are în vedere ca această condiție să depășească cerințele din art. 71 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013.

164. Conform accentului pus în AP pe asigurarea unei mai bune coerențe între investițiile finanțate prin politica de coeziune și prin FEADR și pe asigurarea sustenabilității proiectelor astfel sprijinite, criteriile de eligibilitate pentru investiții în infrastructura de apă și apă uzată vor fi elaborate suplimentar pentru a include toate elementele de mai jos:

- conformitatea investițiilor planificate cu masterplanurile pentru apă/apă uzată aplicabile la nivel județean;
- validarea structurii planificate (a studiului de fezabilitate) de către operatorul regional competent pentru alimentarea cu apă;

– preluarea de către operator a exploatării și a întreținerii activelor, la finalizarea lucrărilor.

165. În ceea ce privește principiile de selecție, se încurajează o mai bună direcționare către zonele cu cele mai multe nevoi identificate în strategiile naționale/regionale.
166. Sunt necesare justificări suplimentare pentru plafoanele financiare și pentru definiția propusă pentru infrastructurii la scară mică.
167. Secțiunea privind posibilitatea de verificare și control face referire la înlăturarea posibilității de a depune solicitări pentru proiecte integrate în cadrul PDR 2014-2020, datorită problemelor de implementare și de control înregistrate în perioada PDR anterior. Deși aceste dificultăți sunt confirmate, sunt necesare clarificări suplimentare în descrierea măsurii cu privire la modalitatea prin care procesele de selecție a proiectelor vor asigura o dezvoltare coerentă mai cuprinzătoare a zonelor rurale și vor evita finanțarea de intervenții separate, fragmentate, cu un impact redus.

SUB- MĂSURA 7.6 – SPRIJIN PENTRU STUDII/INVESTIȚII ASOCIATE CU ÎNTREȚINEREA, RESTAURAREA ȘI MODERNIZAREA PATRIMONIULUI CULTURAL ȘI NATURAL AL SATELOR, PEISAJULUI RURAL ȘI ZONELOR CU MARE VALOARE NATURALĂ, INCLUSIV ASPECTE SOCIO-ECONOMICE CONEXE, PRECUM ȘI ACȚIUNI DE CONȘTIENȚIZARE PRIVIND MEDIUL

168. Cheltuieli eligibile: sprijinul acordat pentru patrimoniul cultural în cadrul acestei sub-măsuri este, în general, limitat la obiectele clasificate (listă clasa B). Această abordare ar trebui să fie aplicată sub formă de condiție de eligibilitate în cazul sprijinului pentru așezămintelor monahale. Sunt necesare detalii suplimentare cu privire la referirile la „*punerea în conservare a obiectivului (cultural) prin intervenții de urgență*”, pentru a clarifica aspectului investițional. La punctul (b) sunt prevăzute investiții pentru construcția, extinderea și modernizarea drumurilor de acces către mănăstiri. România va clarifica dacă sprijinul pentru astfel de drumuri este preconizat a se acorda sub forma unui proiect de sine stătător în cadrul submăsurii 7.6., precum și dacă aceste drumuri vor fi private sau comunale.

169. Prin criteriile de eligibilitate ar trebui să se solicite ca investițiile să fie coerente cu strategiile de dezvoltare locale/regionale existente, cu scopul de a maximiza potențialul acestui tip de sprijin de a genera dezvoltare economică.
170. Principiile referitoare la stabilirea criteriilor de selecție: nu este clar dacă unele dintre principiile stabilite pentru criteriile de selecție pot fi controlate (cum ar fi principiul privind valoarea culturală; sau principiul reprezentativității unității de cult). României i se solicită să clarifice modul în care vor fi clasificate/evaluate aceste criterii. România va asigura de asemenea clarificări privind conformitatea criteriilor de selecție privind „reprezentativitatea unității de cult” cu dispozițiile art. 7 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 cu privire la nediscriminare, inclusiv pe motive religioase.

MĂSURA 8 – INVESTIȚII ÎN DEZVOLTAREA ZONELOR FORESTIERE ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA VIABILITĂȚII PĂDURILOR (ART. 21-26)

171. Se menționează că M08 contribuie numai la DI 5E. În PDR ar trebui să se identifice celelalte DI la care această măsură poate contribui prin efecte secundare și prin sinergii (dacă este cazul) cu alte măsuri, cum ar fi: transferul de cunoștințe și acțiuni de inovare (M01), servicii de consiliere (M02), servicii silvice de mediu și climă și de conservare a pădurilor (M15), sau cooperare (M16).

172. României i se solicită să clarifice dacă definiția termenului „perdea forestieră” are la bază legislația națională. Informațiile din figură (lista județelor deficitare în păduri) ar trebui scoase din fișa măsurii și introduse într-o anexă.
173. Planuri de Management Forestier (PMF): Comisia înțelege că PMF sunt necesare pentru păduri mai mari de plafonul de 100 ha și care fac parte din Fondul Forestier Național. Din descriere, nu rezultă dacă PMF va cuprinde o majoritate a terenurilor forestiere. Pentru a putea face o evaluare suplimentară a acestui aspect, României i se solicită să transmită date privind procentul din FFN al numărului total de exploatații forestiere și de zone forestiere care depășesc limita de 100 ha, fiind astfel incluse în PMF. România va clarifica, de asemenea, cine elaborează PMF, cine le aprobă, modul în care sunt integrate măsurile de biodiversitate și dacă acestea se încadrează în metodologiile pan-europene pentru Managementul Forestier Sustenabil (MFS).
174. Se menționează că nu este permisă împădurirea pajiștilor naturale permanente, cu excepția celor afectate de fenomene de degradare a solului. România va clarifica modul în care acest aspect poate fi evaluat și de către cine, și dacă există o cartografiere relevantă în acest sens. României i se solicită să clarifice dacă este permisă împădurirea în alte zone cu agricultura de înaltă valoare naturală (HNV) și dacă împădurirea este integrată cu nevoile prevăzute în Directiva Cadru pentru Apă, pentru Inundații și Natura.

SUB-MĂSURĂ 8.1 – SPRIJIN PENTRU ÎMPĂDURIRE/CREAREA DE SUPRAFEȚE ÎMPĂDURITE

175. Din descrierea generală, se înțelege că, după finalizarea acțiunilor de împădurire, numai zonele cu suprafață mai mare de 100 ha vor fi incluse în Fondul Forestier Național. România va explica dacă clasificarea terenului pentru alte zone mai mici va rămâne „teren agricol” chiar și după finalizarea lucrărilor de împădurire sprijinite prin FEADR. În plus, se va clarifica dacă respectivele zone vor intra sub incidența dispozițiilor legislative naționale privind managementul sustenabil al terenurilor forestiere.
176. PDR trebuie să specifice în mod explicit faptul că toți beneficiarii (care au primit sprijin pentru crearea de suprafețe sau pentru costurile de întreținere a pădurilor) trebuie să respecte cerințele minime de mediu stipulate la art. 6, lit. (a) - (d) din Regulamentul Delegat (UE) nr. 807/2014. În PDR se va descrie modul în care se va aplica fiecare dintre condițiile minime de mediu din art. 6. României i se solicită să clarifice dacă se are în vedere sprijin pentru speciile cu creștere rapidă. Se pare că propunerea actuală exclude acest aspect, și, dacă acesta este scopul dorit, acestea vor fi identificate drept cheltuieli neeligibile la secțiunea „cheltuieli eligibile”.
177. În secțiunea privind ratele de sprijin aplicabile, România trebuie să clarifice sumele pentru compensarea anuală a pierderilor de venit, care par a lipsi. Limitarea la 12 ani pentru primirea primei anuale ar trebui să fie menționată și la secțiunea „Cheltuieli eligibile”.
178. Sunt necesare clarificări suplimentare pentru unele dintre principiile propuse pentru stabilirea criteriilor de selecție: - principiul amplasării terenului (în afară de prioritatea pentru cele 14 județe identificate drept zone cu deficit forestier, nu este clar dacă se va acorda prioritate zonelor montane, câmpiilor etc.); principiul funcției de reabilitare a terenurilor (unde România va confirma că astfel de zone sunt identificate/cartografiate corespunzător astfel încât criteriile să poată fi verificate cu ușurință).
179. În metodologia pentru calcularea valorilor sprijinului, trebuie indicate sursele și datele cifrelor

utilizate în calcule, acestea trebuind să fie cât mai recente posibil. Metodologia pentru calcularea primei anuale necesită explicații suplimentare, deoarece în calcul este introdusă o „suprafață” neidentificată (figura 8.2M8.1-4).

180. Cazuri de forță majoră: se arată că în aceste situații poate fi prevăzută re-plantarea/refacerea plantațiilor (cu sprijin la nivelul de 75% din plata inițială pentru împădurire). De asemenea, textul ar trebui armonizat cu dispozițiile din fișa măsurii Comisiei cu privire la calamitățile biotice sau abiotice și cu necesitatea de recunoaștere oficială din partea autorităților publice.

MĂSURA 9A- ÎNFIINȚAREA ZONELOR GRUPURILOR ȘI ORGANIZAȚIILOR DE PRODUCĂTORI (ART 27)

181. Această măsură este propusă numai pentru sectorul fructelor, în cadrul SPT (cu anumite trimiteri în textul PDR la aplicabilitatea acestui tip de operațiune și prin programul LEADER). Cu toate acestea, analiza SWOT evidențiază necesitatea existenței grupurilor/organizațiilor de producători la nivel mult mai extins, pentru a adresa nevoile corelate cu provocările legate de fragmentare, cu necesitatea de a armoniza producția unui mare număr de exploatații mici cu nevoile de aprovizionare ale operatorilor/vânzătorilor cu amănuntul din industria alimentară, cu necesitățile legate de marketingul comun etc.). În acest context, România este invitată să aibă în vedere extinderea ariei de cuprindere a M09 pentru a include și alte sectoare relevante.
182. În descrierea generală a măsurii, contribuția la DI 3A ar putea sublinia și rolul potențial al grupurilor de producători în creșterea competitivității și a valorii adăugate, precum și integrarea în lanțul alimentar și în lanțurile scurte de aprovizionare. Se recomandă realizarea unei analize și asigurarea unei justificări mai clare a modului în care măsura răspunde domeniului de intervenție și obiectivelor transversale din perspectiva aplanării efectelor schimbărilor climatice și adaptării la acestea.
183. Posibilitatea de verificare și de control: textul include referiri și la grupurile de producători din sectoarele forestier și agricol, dar măsura este implementată numai în sectorul fructelor. României i se solicită să clarifice acest aspect.
184. Din descrierea măsurii, nu este clar cum vor fi evitate/depășite dificultățile întâmpinate pe parcursul PDR 2007-13 în implementarea măsurii 142 „grupuri de producători” ca urmare a dispozițiilor naționale (ex.: impozitarea dublă a beneficiarilor, ceea ce a condus la o absorbție redusă a măsurii).
185. La condițiile de eligibilitate ar trebui să specifice faptul că planul de afaceri trebuie să detalieze activitățile planificate ale grupului sau ale organizației în legătură cu una sau mai multe dintre categoriile enumerate în art. 27(1) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 (și anume, adaptarea producției la cerințele pieței; plasarea în comun de bunuri pe piață etc.).

MĂSURA 10 - AGRO-MEDIU ȘI CLIMĂ (AMC) (ART 28)

OBSERVAȚII GENERALE PENTRU TOATE/O PARTE DINTRE OPERAȚIUNI

186. La descrierea fiecărui tip de operațiune se va specifica obiectivul de mediu și beneficiile urmărite, precum și elementele suport (ex.: studii de caz, proiecte pilot, analize etc.). În cazurile în care nu există elemente-suport clare, în PDR se vor explica motivele pentru care se poate estima că angajamentele vor conduce, în mod plauzibil, la beneficiile scontate. Se va explica în mod clar de ce au fost selectate anumite operațiuni și care sunt obiectivele care se doresc a fi obținute prin

intermediul acestora.

187. Pentru fiecare operațiune în parte, se va specifica dacă se are în vedere îmbunătățirea practicilor agricole sau menținerea practicilor existente. În cea de a doua situație, beneficiile pentru mediu ale practicii respective trebuie să fie clare și trebuie să existe un risc clar dovedit că practica ar fi abandonată în cazul în care nu se asigură sprijin prin măsura de AMC.
188. România ar trebuie să aibă în vedere elaborarea de descrieri separate, pe tip de operațiune (pachet), în cadrul sub-măsurii 10.1, pentru o prezentare mai clară a justificării de mediu și a condițiilor specifice.
189. Beneficiari: România specifică „fermieri, utilizatori de terenuri agricole”. Formularea ar trebui armonizată în mai mare măsură cu art. 28(2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013. României i se solicită să confirme dacă, pentru perioada 2014-2020, a analizat noua posibilitate de realizare a unor abordări cu un caracter colectiv sporit, care ar putea fi relevante în contextul structurii sale agricole, cu scopul de a acorda sprijin, prin M10, „grupurilor de fermieri sau grupurilor de fermieri și de alți manageri de terenuri”.
190. Nivelul de referință: sunt menționate anumite elemente ale nivelului de referință pentru fiecare tip de operațiune, însă conținutul exact al acestora nu este întotdeauna descris, limitându-se la menționarea de trimiteri la acte normative sau la cadre legislative ce conțin obligațiile, ceea ce nu este însă suficient pentru realizarea unei evaluări complete. Obligațiile relevante – respectiv conținutul acestora – aferente nivelului de referință trebuie identificate în PDR sub forma unui tabel, conform cerințelor p. 8 din Anexa I din Regulamentul de Implementare (UE) nr. 808/2014, pentru fiecare tip de operațiune. Aici sunt cuprinse, de asemenea, și cerințele minime cu privire la utilizarea îngrășămintelor și pesticidelor și activitățile agricole minime (indicate ca „urmează a se stabili”). În cazul cerințelor minime pentru pesticide, ar trebui de asemenea identificate principiile generale pentru combaterea integrată a dăunătorilor. În plus față de elementele nivelului de referință din regulamentul, în conformitate cu Anexa de mai sus, acest tabel ar trebui să ilustreze, de asemenea, relația dintre angajament și practicile agricole utilizate relevante. În această privință, sunt prevăzute o serie de elemente, dar acestea sunt foarte generale (ex.: „utilizarea terenurilor arabile: intensivă sau extensivă”).
191. Se face o trimitere generală la aplicarea unei clauze de revizuire prin PDR, însă ar trebui citată dispoziția legislativă relevantă (art. 48 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013). România ar trebui de asemenea să clarifice dacă, în plus față de pachetele pentru care este prevăzută modificarea suprafeței (parcelelor) care fac obiectul angajamentelor, intenționează să aplice dispozițiile art. 47 din același regulament, care oferă posibilitatea, sub rezerva anumitor condiții, de modificare anuală a numărului de hectare care fac obiectul angajamentului. În caz afirmativ, acest lucru va fi specificat în PDR și se va stabili aria de cuprindere a unei astfel de modificări anuale. (Observația se aplică și în cazul M11 & M15)
192. Sunt furnizate o serie de informații relevante cu privire la posibilitatea de verificare și control, dar acestea nu sunt suficiente pentru a evalua modul în care vor fi verificate angajamentele (nu în sensul metodei, de ex. control pe teren, ci în sensul elementelor care vor fi verificate). Lipsesc tabelul care ilustrează relația dintre angajamentele de agro-mediu și climă individuale și metodele de verificare și control al acestora (conform cerinței de la pct. 8 din Anexa I din Regulamentul de Implementare (UE) nr. 808/2014).
193. Angajamente – comentarii generale aplicabile pentru mai multe pachete:

- Pentru anumite pachete, există angajamente care depind de anumite date. Autoritățile române sunt invitate să aibă în vedere stabilirea unor intervale temporale în care PDR să ia în calcul caracterul imprevizibil al condițiilor meteorologice, iar intervalele temporale mai exacte sau datele unice pentru fiecare an s-ar putea stabili pe baza opiniei emise de un organism științific.
 - În plus, pentru o serie de pachete, sunt propuse angajamente pentru reducerea input-urilor, însă nu este realizată o comparație cu nivelul curent de utilizare a acestora. România ar trebui să țină cont că, date fiind dificultățile de control inerente acestui tip de angajament, pentru perioada de programare 2014-2020, Comisia recomandă cu tărie ca aceste angajamente să fie implementate fie în strânsă corelare cu serviciile de consiliere, fie să vizeze o reducere de 100% în utilizarea inputurilor. (Pachetele 1, 3, 6)
 - În special pentru anumite pachete, utilizarea tradițională a îngrășămintelor organice este permisă până la un maxim de 40 kg. N s.a./ha față de 30 kg - valoarea pentru angajamentul actual în cadrul pachetelor similare din PDR 2007- 2013. Această majorare ar trebui să fie justificată. Mai mult, noul prag de 40 kg N nu este inferior nivelului de referință de 40 kg N, specificat ulterior în fișa măsurii. (Pachetele 1 & 3, în timp ce pragul maxim de 30Kg este specificat pentru Pachetul 6)
 - Din descrierea anumitor angajamente (ex.: Pachetul 5 adaptarea la efectele schimbărilor climatice) nu reiese clar faptul că nu se va acorda în cadrul acestei măsuri niciun fel de sprijin pentru angajamente ce sunt incluse în măsura pentru agricultură ecologică (M11).
194. Comisia înțelege că, asociat cu procesul de pregătire a PDR, s-a realizat 1) introducerea unei noi delimitări pentru zonele agricole cu înaltă valoare naturală - HNV, și 2) o re-delimitare a zonelor pentru protecția păsărilor al căror habitat este pajiște permanentă (eligibilă prin pachetul 3), față de zonele actuale din PDR. Sunt solicitate clarificări suplimentare cu privire la aceste două exerciții. În primul rând, se solicită o confirmare că desemnarea zonelor cu înaltă valoare naturală - HNV s-a realizat din rațiuni proprii privind considerente de mediu, și nu ca o modalitate de a obține fonduri prin M10 – cele două exerciții ar trebui să fie exerciții de sine stătătoare. De exemplu, menținerea sau chiar creșterea desemnării zonelor HNV ar putea fi relevantă din motive fundamentate științific, dar, din motive de programare, se au în vedere fondurile limitate din M10 pe anumite pachete/zone/beneficiari de prioritate din această zonă. De asemenea sunt necesare clarificări suplimentare legate de motivul pentru care, în legătură cu *Crex Crex*, se pare că nu există o legătură directă cu zonele anterioare desemnate în PDR 2007-2013. Unele dintre zonele incluse anterior în cadrul HNV par în prezent a fi, dimpotrivă, eligibile pentru pachetele *Crex Crex* sau *Lanius Minor*, cu cerințe diferite de administrare a terenurilor. Comisia a primit reclamații în sensul că prin reproiectarea acestor scheme nu se pot proteja eficient habitatele *Crex Crex* și, prin sprijinul asociat cu pășunatul, pot crea stimulente pentru conversia fânețelor tradiționale cu o biodiversitate bogată, care depinde de pășunat, în pajiști permanente. Este necesară o evaluare mai clară a beneficiilor de mediu comparative aferente celor două abordări și a motivației care a stat la baza modificării abordării. Pachetul 3 a fost introdus în PDR 2007-13 sub formă de schemă pilot. România este rugată să clarifice dacă sunt disponibile studii sau dovezi justificative a efectelor asupra populației de *Crex crex*. De asemenea, România ar trebui să justifice motivele pentru reducerea suprafeței eligibile pentru pajiștile HNV care sunt incluse în actuala măsură de AMC (în conformitate cu AP, unde menținerea sistemelor agricole HNV, împreună cu Natura, sunt identificate drept priorități de finanțare prin FEADR).

195. Metodologia de calcul a valorii sprijinului este foarte limitată și trebuie completată în conformitate cu cerințele din Anexa I din Regulamentul de Implementare (UE) nr. 808/2014, pentru a descrie mai bine modul în care au fost calculate primele de AMC, pentru a evidenția care componente principale ale costurilor suplimentare și ale pierderilor de venit au fost avute în vedere pentru fiecare angajament și care sunt elementele compensate prin primă.
- metodologia trebuie să includă trimiteri la implicațiile deciziilor privind greening-ul în cadrul Pilonul I asupra structurării măsurilor de AMC, în special asupra calculării primelor. Plățile compensatorii trebuie plătite numai pentru acele angajamente care depășesc cerințele de greening. Pentru operațiunile de AMC similare operațiunilor de greening, trebuie să se arăte în mod clar modalitatea de evitare a dublei finanțări (se înțelege că România nu va aplica echivalența). Pot exista situații în care, pentru anumite pachete, sunt necesare niveluri diferențiate ale primei (ex.: pentru fermele mici scutite de obligația de greening, care primesc prima integrală, și pentru alți fermieri pentru care primele trebuie să fie reduse pentru a evita dubla finanțare). (aceeași observație este valabilă pentru M11)
 - Trebuie indicate sursele și datele pentru cifrele folosite în calcule, iar acestea trebuie să fie cât mai recente posibil (în prezent, acestea lipsesc).
 - În PDR trebuie să se evidențieze în mod clar dacă în calculele primelor sunt incluse toate angajamentele individuale ce trebuie asumate de fermier, și dacă primele compensează în totalitate sau parțial pierderea de venit și costurile suplimentare.
 - În cazul în care primele pentru un anumit tip de operațiune nu sunt diferențiate ca urmare a unor diferențe semnificative în condițiile regionale/sub-regionale și în practicile de producție (cum este cazul PDR din România), PDR trebuie să demonstreze că nu este necesară nicio astfel de diferențiere deoarece condițiile sunt suficient de similare. Acest lucru este necesar pentru a evita acordarea unei compensații mult prea mari (supra-compensarea) sau mult prea mici (sub-compensarea).
 - Atestarea corectitudinii calculelor primelor incluse în PDR trebuie să includă o trimitere specifică prin care se confirmă faptul că primele propuse asigură evitarea dublei finanțări (în prezent, trimiterea lipsește).
 - În legătură cu combinația permisă de angajamente, România trebuie să specifice modul în care va fi evitată supracompensarea, prin trimitere la art. 11(2) din Regulamentul de Implementare (UE) nr. 808/2014.
196. Alocarea inanciară pentru măsura de AMC este similară cu cea din PDR 2007-2013, în ciuda unei creșteri a numărului și a suprafețelor eligibile din cadrul pachetelor propuse, a majorărilor semnificative a ratelor de sprijin în cadrul anumitor scheme, și a faptului că bugetul pare a fi fost calculat având în vedere premisa că există doar 6, nu 7, ani de plăți anuale în perioada de alocare a FEADR pentru 2014-2020. Sunt necesare clarificări suplimentare în acest sens. Lărgirea schemelor trebuie să fie asociată cu alocări bugetare realiste la nivelul măsurii și/sau cu mijloace adecvate de direcționare și/sau prioritizare a cererilor. Având în vedere că la M10 nu sunt prevăzute criteriile de selecție pentru angajamente standard pentru o perioadă de 5 ani, nu ne este la acest moment clară modalitatea în care România își propune să gestioneze acest proces.
197. Principii de stabilire a criteriilor de selecție: Comisia recomandă evitarea principiului „primul venit – primul servit” în cazul fondurilor insuficiente, prin acordarea de acces preferențial la

sprijin pentru extinderea angajamentelor din cadrul acestei măsuri pentru anumite scheme/zonă (ex.: pe baza celor mai problematice zone sau a celor cu cele mai mari necesități etc.).

198. Tipul sprijinului: la tipul sprijinului trebuie să se precizeze, în primul rând, caracterul său multi-anual, deoarece acesta se va acorda în vederea implementării unor contracte multi-anzuale (pe 5 ani). Faptul că sprijinul va fi plătit beneficiarilor anual, pe ha, reprezintă doar o informație secundară, de o importanță în egală măsură.
199. La condițiile de eligibilitate, trebuie fixată durata angajamentului (textul actual menționează „minimum 5 ani”).
200. Condițiile de eligibilitate impun, de asemenea, ca beneficiarii să poseze cunoștințele necesare pentru implementarea angajamentelor sau să participe la cursuri de formare profesională pentru a dobândi aceste cunoștințe. Totuși, intervalul de timp propus, care este progresiv și corespunde suprafeței incluse în angajament, ar oferi fermierilor care și-au asumat angajamente pentru suprafețe de până la 50 ha o perioadă de 5 ani în care să îndeplinească această cerință, în cazul în care doresc să folosească formarea profesională prevăzută prin PDR, ceea ce este prea târziu pentru a influența îndeplinirea corectă a angajamentelor luate. Comisia recomandă îndeplinirea acestei cerințe privind formarea profesională la începutul perioadei de implementare, dacă este posibil (ex.: în primii 2 ani). (Această observație se aplică pentru M11)

MĂSURA 10.1 – PLĂȘI PENTRU ANGAJAMENTELE DE AGRO-MEDIU ȘI CLIMĂ

HNV – plăși pentru zone cu înaltă valoare naturală

201. Descrierea operațiunilor: în descrierea generală ar trebui menționată suprafața zonelor agricole cu înaltă valoare naturală, inclusiv suprafața de livezi tradiționale extensive.
202. Din descrierea sprijinului nu reiese clar că dacă acesta vizează menținerea practicilor existente și/sau depășirea nivelului de referință (în special din moment ce, pentru anumite angajamente, nivelul stabilit este mai mare decât de nivelele actuale din PDR- ex.: utilizarea tradițională a îngrășămintelor organice este permisă până la un maxim de 40 kg. N s.a./ha în prezent, față de angajamentul actual din PDR 2007-13, de 30 kg. N).

AGRICULTURĂ TRADIȚIONALĂ

203. Din descrierea măsurii, nu rezultă dacă angajamentele depășesc nivelul de referință și practicile normale (ex.: nu sunt permise lucrări cu utilaje mecanizate pe pajiștile semi-naturale ce fac obiectul angajamentului, cu excepția celor operate cu forță animală).
204. În pachet, unde singurul angajament este acela că lucrările de cosit se vor realiza cu utilaje mecanizate de mică capacitate, este inclusă o variantă suplimentară pentru cultura fânului. Autoritățile române sunt invitate să clarifice ce înseamnă, exact, „utilaje mecanizate de mică capacitate”, care sunt beneficiile pentru mediu generate de utilizarea acestor utilaje, și care este practica normală de efectuare a cositului: cositul se realizează parțial prin alte mijloace decât manual?

PĂȘIȘTI IMPORTANTE PENTRU PĂȘĂRI

205. Angajamente:

- Din descrierea măsurii, se pare că unele angajamente nu depășesc nivelul de referință (ex.:

pragul de 40 kg N.) România ar trebui să justifice sau să revizuiască.

- România trebuie să clarifice modul în care angajamentul prin care se limitează utilizarea de azot (la 40kg-1 UVM) se raportează la angajamentul ce permite pășunatul cu până la 0,7 UVM și dacă acesta este cumulativ (azot împrăștiat + azot din pășunat). Acest comentariu se aplică și celorlalte operațiuni în care sunt incluse aceste angajamente.
- România ar trebui să explice fundamentarea științifică pentru lăsarea unei benzi necosite, late de 3 m în perioada, de exemplu 1.8 și 1.9, în condițiile în care respectiva bandă poate fi cosită începând cu 1.9. Acest comentariu se aplică și altor operațiuni în care este inclus acest angajament.

CULTURI VERZI

206. Angajamente:

- Din descrierea operațiunii, se pare că unele angajamente nu depășesc nivelul de referință (ex.: pragul de 40 kg N este identic cu nivelul de referință). România este rugată să justifice sau să revizuiască.
- Având în vedere că biomasa rezultată din recolte va fi încorporată în sol, este îndoielnică permisiunea de fertilizare (chiar și organice) a terenului înainte de semănarea culturilor verzi. România este rugată să justifice această situație.

ADAPTAREA LA EFECTELE SCHIMBĂRILOR CLIMATICE

207. Sunt necesare clarificări suplimentare privind justificarea de mediu pentru acest nou pachet „pilot”. În descriere trebuie să se clarifice nivelul de referință și modul în care acesta diferă față de practicile agricole normale și depășește cerințele de greening (ex.: pentru diversificarea culturilor).

208. Se specifică faptul că sprijinul se va acorda sub formă de pachet pilot pentru terenurile arabile situate în zone cu risc sporit de deșertificare specificate la nivelul LAU2. Se va clarifica dacă suprafața specificată – 900.000 ha – se referă (doar) la suprafața arabilă.

209. Cheltuieli eligibile și condiții:

- adaptarea calendarului de semănat reprezintă o reacție normală la condițiile meteorologice în schimbare și nu poate fi sprijinită *a priori* prin măsura de AMC.
- obiectivul angajamentului de cultivare a 2 soiuri ar trebui, de asemenea, clarificat.
- nu este specificată nicio limită pentru aplicarea gunoiului de grajd.

TERENURI ARABILE IMPORTANTE CA ZONE DE HRĂNIRE PENTRU *BRANTA RUFICOLLIS*

210. Se înțelege că suprafața eligibilă pentru acest pachet urmează a crește comparativ cu cea din PDR 2007-13, caz în care este necesar a se specifica suprafața suplimentară (ha).

211. Cheltuieli eligibile: este necesară clarificarea motivului pentru care operațiunea dă o asemenea importanță porumbului, din moment ce pot fi semămate multe alte cereale. Nu este clar motivul pentru care se solicită semănarea porumbului de două ori în timpul perioadei angajamentului. Se

presupune că indiferent de cultura semănată, aceasta nu poate fi recoltată, ci trebuie lăsată pentru hrana găștelor? Dacă se permite orice operațiune de recoltare, atunci acest lucru se va reflecta în calculul primei.

SUB-MĂSURA 10.2 – SPRIJIN PENTRU CONSERVAREA, UTILIZAREA SUSTENABILĂ ȘI DEZVOLTAREA RESURSELOR GENETICE ÎN AGRICULTURĂ

212. Descrierea operațiunii: sub-măsura necesită a fi revizuită. În forma actuală, sub-măsura pare a fi o combinație între sprijinul acordat prin art. 28 (sprijin pentru specii locale pe cale de dispariție) și sprijinul acordat prin art. 28(9) pentru conservarea, utilizarea sustenabilă și dezvoltarea resurselor genetice în agricultură. Angajamentele se referă la femele de reproducție din rase în pericol de dispariție, în timp ce este prezentată o listă a raselor locale în pericol de abandon în activități agricole – un astfel de sprijin ar trebui programat, în mod tipic, sub forma unei operațiuni specifice în cadrul sub-măsurii 10.1., în condițiile respectării tuturor condițiilor din art. 7(3) din Regulamentul Delegat (UE) nr. 807/2014 și în condițiile în care beneficiarul este un fermier sau altă categorie eligibilă cuprinsă în art. 28(2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013. Nu este clar dacă „alți crescători de animale”, așa cum se precizează în propunerea României, îndeplinesc acest criteriu.
213. Comisia atrage atenția autorităților române asupra faptului că sprijinul pentru resurse genetice prevăzut la art.28 (9) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 vizează activitățile definite în art. 8 din Regulamentul Delegat (UE) nr. 807/2014, cu privire la conservarea resurselor genetice în agricultură și silvicultură. Aceste activități sunt preponderent orientate către conservarea genelor și se axează în mod specific, deși nu exclusiv, pe activități de tip cercetare corelate cu protejarea resurselor genetice, iar beneficiari pot fi alte categorii decât fermierii (ex.: institute de cercetare științifică). În anexa la liniile directe ale Comisiei pentru M10 sunt cuprinse clarificări suplimentare cu privire la aria de cuprindere a M10.1 și 10.2. România este rugată să furnizeze clarificări suplimentare în cadrul analizei cu privire la nevoile pe care dorește să le abordeze și la cele mai relevante sub-măsuri prin care pot fi abordate aceste nevoi.
214. Criteriile de eligibilitate, așa cum sunt acestea stabilite, par a viza atât sprijinul pentru speciile locale pe cale de dispariție cât și sub-măsura din cadrul art. 28(9) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013. Vă rugăm să aveți în vedere că dispozițiile alin. (1) – (8) din art. 28 nu se aplică pentru sprijinul acordat în conformitate cu alin. (9). Cheltuielile eligibile trebuie să fie armonizate cu art. 8 din Regulamentul Delegat (UE) nr. 07/2014.
215. În special pentru ecvidee, anumite specii propuse nu sunt aparent folosite pentru activități agricole, ci mai degrabă pentru echitație (cum ar fi Shagya Arabian, Furioso North Star). Pentru alte ecvidee, cum ar fi Nonius, este necesar să se specifice dacă aparține unei rase locale.

MĂSURA 11 – AGRICULTURĂ ECOLOGICĂ (ART. 29)

216. În descrierea măsurii este necesar să se facă trimitere la orice strategie națională, program sau plan de acțiune relevante pentru dezvoltarea producției ecologice în România. Din descrierea generală a măsurii reiese faptul că aceasta contribuie la DI 4B, în timp ce în cadrul celor două sub-măsuri se prezintă o listă mai completă a DI (inclusiv 4A, 4C și 5E) – în cazul în care acestea reprezintă efecte secundare pentru alte DI, vor fi identificate ca atare. De asemenea, se recomandă să se ia în considerare contribuția potențială a acestei măsuri la adaptarea la efectele schimbărilor climatice (locuri de muncă/tehnologii verzi).

217. Secțiunea trimiteri către alte legi trebuie să facă trimitere și la Regulamentul Consiliului (EC) nr. 882/2004 privind controalele oficiale pentru produsele alimentare și hrana pentru animale. Este de asemenea necesară completarea definiției nivelului de referință în conformitate cu art. 29(2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 (a se vedea elementele corelate de la observația nr. 190).
218. Posibilitatea de verificare și control: Evaluarea ex-ante a posibilității de verificare și control a acestei măsuri nu reflectă în mod suficient caracterul specific al acesteia, trebuind să specifice mai bine modul în care vor fi verificate și controlate diferitele angajamente. În cadrul acestei descrieri ar trebui să se sublinieze faptul că Agenția de Plăți va verifica efectiv evidențele fermei și va acorda atenție oricărui indiciu de nerespectare a regulilor aferente agriculturii ecologice (ex.: substanțele interzise în agricultura ecologică nu vor fi depozitate în fermă, etc.). Agenția de Plăți ar trebui de asemenea să verifice dacă au fost emise recomandări de către organismul de control pentru agricultura ecologică și, în caz afirmativ, modalitatea în care acestea au fost implementate de către beneficiar.
219. Metodologia pentru efectuarea calculelor trebuie îmbunătățită:
- este necesar ca în metodologie să fie evidențiate mai clar sursele și data exactă a cifrelor folosite pentru diferitele componente de calcul a primelor (în prezent, acestea lipsesc).
 - este necesar să se acorde o atenție deosebită calculului sprijinului, deoarece se arată că în România nu sunt disponibile nivelurile de productivitate și prețurile de producător pentru agricultura ecologică, iar calculele se bazează în principal pe estimările experților și, în măsura în care a fost posibil, pe date și surse din România. Din moment ce sprijinul FEADR pentru agricultura ecologică a crescut în perioada 2007-13, iar sprijinul pentru conversie este adăugat în prezent în cadrul noului PDR alături de menținerea practicilor ecologice, România este încurajată să stabilească sistemele necesare pentru colectarea și consolidarea datelor privind situația din România, pentru orice revizie viitoare a calculelor sprijinului acordat în cadrul acestei măsuri.
 - Textul referitor la greening trebuie să fie revizuit, pentru a se explica modul în care s-a asigurat evitarea dublei finanțări între angajamentele sprijinite prin art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 și practicile de greening sprijinite prin Pilonul I plăți pentru greening.
 - La calculul primelor nu ar trebui incluse costurile cu reparațiile utilajelor, costurile cu carburanții. Costurile activităților sunt calculate în baza pierderilor de venit și a costurilor suplimentare generate de angajamentele asumate cu privire la conversia la agricultura ecologică sau la menținerea practicilor de agricultură ecologică și în baza metodelor definite prin legislația privind agricultura ecologică. Calculul costurilor aferente practicilor de agricultură ecologică se va realiza prin raportare la metodele folosite în agricultura convențională.
 - Este necesar să se clarifice dacă costurile de certificare pentru fermierii ecologici sunt incluse în metodologia de calcul și dacă primele compensează în totalitate sau parțial pierderile de venit și costurile suplimentare.
 - Întrucât în cadrul M10 este posibilă combinația cu anumite alte pachete, la stabilirea nivelului sprijinului trebuie avute în vedere pierderea de venit și costurile suplimentare rezultate din această combinație. România este rugată să explice și să clarifice modalitatea în care se va evita supracompensarea.

220. România este rugată să specifice ce tip de complementarități dorește să dezvolte cu alte măsuri (în special din moment ce multe principii pentru selectarea proiectelor stimulează produsele ecologice, de ex.: M04). Comisia subliniază faptul că eficiența sprijinului pentru promovarea agriculturii ecologice poate fi intensificată printr-o abordare de tip pachet, prin care se vizează crearea de sinergii la nivelul diferitelor măsuri PDR (ex.: servicii de consiliere, procesarea alimentelor, grupuri de producători și cooperare).

SUB-MĂSURA 11.1 – PLATA PENTRU CONVERSIA LA PRACTICI ȘI METODE DE AGRICULTURĂ ECOLOGICĂ

221. Principiile referitoare la stabilirea criteriilor de selecție: se recomandă a fi avută în vedere revizuirea aplicării principiului „primul venit – primul servit” pentru extinderea anuală a angajamentelor, în situația în care nu există fonduri suficiente, prin acordarea de acces preferențial la sprijin, în cadrul acestei măsuri, anumitor categorii de fermieri, regiuni etc. (aceeași observație pentru 11.2).

222. Sume și ratele de sprijin: România este rugată să justifice toate schimbările semnificative privind valoarea sprijinului per ha propusă în noul PDR, față de cele acordate în perioada de programare curentă pentru conversia la agricultura ecologică, pentru cele 5 pachete sprijinite prin art. 68 din Regulamentul Consiliului (UE) nr. 73/2009.

223. Durata perioadei de angajament trebuie să fie fixă – textul actual precizează „maximum” 2 ani (culturi), „maximum” 3 ani (plante perene).

SUB-MĂSURA 11.2 – PLATĂ PENTRU MENȚINEREA PRACTICILOR ȘI METODELOR DE AGRICULTURĂ ECOLOGICĂ

224. Sume și ratele de sprijin: nivelul propus al sprijinului este mult mai mare față de nivelurile utilizate în actualul PDR pentru toate pachetele (și, în majoritatea cazurilor, majorările sunt de 35-60%, cuplate cu utilizarea degresivității pentru suprafețele mai mari de 50 ha). Se solicită justificări suplimentare cu privire la factorii care au condus la astfel de majorări semnificative.

MĂSURA 13 – PLĂȚI PENTRU ZONE CARE SE CONFRUNTĂ CU CONSTRÂNGERI NATURALE SAU CU ALTE CONSTRÂNGERI SPECIFICE (ART 31)

225. În secțiunea „Trimiteri către alte legi” se face trimitere la sprijinul corelat cu zonele cu constrângeri naturale (ZCN) din cadrul Pilonului I. Din descrierea măsurii rezultă, cu toate acestea, că România nu va aplica aceste dispoziții, astfel încât acestea ar trebui eliminate.

226. La descrierea generală a măsurii, este necesar ca România să menționeze data de la care intenționează să aplice noua delimitare pentru cealaltă categorie de ZCN. (Dacă această dată este 2015, este necesar să se specifice faptul că anul 2014 a fost un an de tranziție, cu angajamentele asumate conform vechii delimitări, în baza Regulamentului (UE) nr. 1310/2013). În plus, este necesar ca România să confirme dacă are în vedere „retragerea treptată” a plăților pentru zonele care își vor pierde această delimitare – acestea nu sunt menționate în textul actual al măsurii. Este necesar ca România să furnizeze, în fișa măsurii, și date care să asigure o perspectivă asupra suprafeței totale, asupra suprafeței agricole eligibile (înainte și după fine-tuning) și asupra nr. de beneficiari din cadrul fiecăreia dintre cele 3 categorii ale ZCN.

227. Există încă anumite aspecte care trebuie să fie clarificate cu privire la metodologia propusă de România pentru noua delimitare pentru „alte ZCN” pe baza criteriilor biofizice (în special cu

privire la terminologie și la explicații). Plățile prin sub-măsura 13.2 pot fi acordate numai după ce lucrările comune aflate în derulare între serviciile României și ale Comisiei confirmă faptul că mecanismul de delimitare folosit de Statul Membru este conform cu Regulamentul DR, iar delimitările aplicabile sunt atașate la PDR (art. 32(5) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 – actuala anexă este prezentată mai degrabă sub formă de studiu).

228. În ceea ce privește „fine-tuning-ul” pentru „alte ZCN”, România se referă la aplicarea a două elemente: irigațiile (dacă au fost utilizate în anul 2013) și prezența viilor/livezilor în zonă. Deși în anexa care include exercițiul de fine-tuning, cel de-al doilea element de fine-tuning (vii și livezi) pare a fi aplicat corect la nivel administrativ (ceea ce conduce la excluderea unui număr de 22 LAU2), nu aceeași concluzie rezultă din descrierea măsurii, care sugerează o aplicare mai mult la nivel de parcelă. Este necesar să se clarifice motivele care au stat la baza selectării pragului de 20% (suma suprafețelor de vii și livezi din cadrul LAU 2). Se menționează României că fine-tuning-ul ar trebui realizat pe baza sistemelor agricole (generale), ex.: culturi permanente, și nu culturi specifice (aspect OMC).
229. Comisia observă că, într-un context caracterizat de noi suprafețe semnificative care vor deveni eligibile sub formă de „alte ZCN” (înțelese a se situa la nivelul de aproximativ 2 milioane ha), rezultatul procesului de fine-tuning realizat de România este limitat (aproximativ 140.000 ha). I se solicită României să justifice că abordarea utilizată a exclus efectiv suprafețele „în care constrângerile naturale semnificative au fost depășite cu ajutorul unor investiții sau prin activitate economică, sau prin productivitatea normală a terenului, sau în care metodele de producție ori sistemele agricole compensează pierderile de venit sau costurile suplimentare” conform cerinței impuse prin art. 32(3) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013.
230. În plus, Comisia observă că în cadrul tuturor celor 3 sub-măsuri din cadrul M13, România își propune să considere drept neeligibile suprafețele în care: (1) constrângerile naturale au fost depășite prin investiții (sere, terenuri irigate, terenuri drenate) sau în care sunt folosite metode de producție care compensează constrângerile naturale (vii sau livezi intensive); (2) parcelele agricole amplasate în zonele eligibile cu o suprafață mai mare de 50 ha, cu excepția pajiștilor permanente (pe motiv că, datorită dimensiunii lor, activitatea agricolă normală sau productivitatea naturală a terenurilor compensează dezavantajele naturale).
231. Acesta pare a fi un „exercițiu de fine-tuning” ce va fi realizat în cadrul suprafeței unui LAU2 pentru a exclude solicitanți/zone individuali(e). România trebuie să constate că exercițiul de fine-tuning se realizează la același nivel ca și delimitarea în sine și poate fi folosit pentru a exclude o întreagă zonă LAU2 care ar fi fost considerată ca ZCN, dar în cadrul căreia handicapul a fost depășit. În situația în care cu ocazia fine-tuning-ului nu este exclusă întreaga zonă LAU2, atunci SM nu poate exclude ulterior, de la primirea sprijinului, ferme individuale sau tipuri de producție din această zonă. României i se solicită să confirme:
- pentru categoria (1), dacă excluderea este în plus față de ajustarea aferentă pentru factori similari angajați la nivelul LAU 2, și, în caz afirmativ, se solicită confirmarea nivelului (parcelă, întreaga fermă) la care se aplică excluderea propusă;
 - pentru categoria (2) se va indica incidența suprafeței care ar putea fi exclusă pe această bază și se va justifica modul în care o asemenea abordare, bazată pe dimensiunea parcelei la nivelul exploatațiilor individuale, îndeplinește cerințele de asigurare a conformității dintre sprijinul pentru ZCN și cerințele Green Box a OMC, ca „plățile să fie disponibile numai

pentru producători din regiunile eligibile, dar în general disponibile tuturor producătorilor din respectivele regiuni”, iar plățile trebuie să nu distorsioneze concurența dintre fermierii care primesc plățile respective și cei care sunt excluși de la plată.

232. Contribuția la Domeniile de Intervenție: În descrierea generală se menționează numai DI 4C, în timp ce, în cadrul sub-măsurii, se face referire și la DI 4A. Măsura ar putea fi mai specifică din perspectiva sublinierii constrângerilor naturale generate inclusiv de schimbările climatice, astfel încât acțiunile de aplanare a efectelor schimbărilor climatice pentru zonele care se confruntă cu constrângeri naturale (ex.: zonele afectate de secetă, zonele expuse la inundații și la alte pericole naturale – alunecări de teren, eroziune) pot fi incluse în PDR.
233. Alocarea financiară: alocarea financiară a măsurii este similară cu cea din PDR 2007-13, în ciuda includerii unor suprafețe suplimentare semnificative prin noua delimitare a „altor ZCN”. În cadrul fiecărei sub-măsuri este inclusă o mențiune (la „principii de selecție”) care evidențiază că, în cazul insuficienței fondurilor pentru M13, nu vor fi încheiate angajamente noi începând cu următorul an de solicitare. României i se solicită să clarifice această mențiune, din moment ce sprijinul acordat prin M13 este anual.

SUB-MĂSURA 13.3 – PLĂȚI COMPENSATORII PENTRU ALTE ZONE AFECTATE DE CONSTRÂNGERI SPECIFICE

234. Descrierea operațiunilor: PDR ar trebui să cuprindă o descriere a respectării condițiilor specifice prevăzute la art. 32(4) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2014 (plafon de 10% din suprafața SM; aplicarea criteriilor cumulative, dacă este prevăzută).

MĂSURA 14 – BUNĂSTAREA ANIMALELOR (ART 33)

235. Descrierea generală: România va indica, în această secțiune, faptul că ajutorul financiar în cadrul acestei măsuri vizează numai angajamentele aflate în derulare în cadrul PDR 2007-2013, și faptul că măsura nu este programată și nu vor fi încheiate noi angajamente în cadrul PDR 2014-2020.

MĂSURA 15 – SERVICII DE SILVOMEDIU ȘI CLIMATICE ȘI DE CONSERVARE A PĂDURILOR (ART 34)

236. Această măsură de sprijin este prevăzută a fi programată pentru prima oară în România, având un buget semnificativ (100 milioane EUR). Sunt necesare clarificări suplimentare cu privire la conceptul de implementare avut în vedere de România și cu privire la nevoile specifice pe care România își propune să le satisfacă prin intermediul acestei măsuri. Prezentarea actuală pare a evidenția o dispersare potențial vastă a sprijinului, către suprafețe împădurite de mari dimensiuni (în principal deținute de stat), către stabilirea de „zone de liniște”, fără a indica vreo direcționare evidentă a sprijinului dintr-o perspectivă de mediu sau corelată cu aspectele climatice.
237. Descrierea generală a măsurii: este necesar ca România să completeze descrierea măsurii cu referiri la: analiza de mediu a teritoriului, inclusiv acoperirea potențială a suprafețelor de pădure cu înaltă valoare naturală, nevoile specifice și prioritățile care trebuie abordate, nivelul suprafețelor eligibile care urmează a fi acoperite și modul în care această acoperire va permite îndeplinirea obiectivelor legate de biodiversitate și de ecosistemele forestiere sau a obiectivelor strategiei de adaptare la efectele schimbărilor climatice. Descrierea contribuției la cele două DI în cadrul cărora este programată M15 (4A, 4C) trebuie să fie completată.

238. În PDR ar trebui să clarifice modalitatea în care angajamentele de silvo-mediu și climă urmează a fi verificate și controlate, de către care organisme și pe baza căror proceduri.

SUB-MĂSURĂ 15.1 – PLĂȘI PENTRU ANGAJAMENTELE DE AGRO-MEDIU ȘI CLIMĂ

239. Descrierea operațiunii și condițiile de eligibilitate: pentru fiecare angajament individual, este necesară descrierea practicii normale.

- Pachetul 1 „Asigurarea de zone de liniște” prevede înființarea unei astfel de zone cu o suprafață de cel puțin 20% din suprafața eligibilă. Din descrierea nivelului de referință nu reiese în mod clar care sunt practicile curente. În aceste zone sunt permise o serie de practici sau lucrări în perioada angajamentului (cum ar fi lucrări de împădurire, curățiri etc. – multe dintre acestea fiind similare domeniului de aplicabilitate al sub-măsurii 8.1). Se recomandă indicarea, pentru fiecare angajament, a activităților interzise, în locul lucrărilor permise (care par a fi destul de cuprinzătoare).
- Autoritățile române sunt rugate să clarifice dacă sprijinul pentru M15 poate fi acordat în paralel cu M8, așa cum se pare a fi avut în vedere. Se va ține cont de faptul că sprijinul prin M15 poate fi acordat numai după finalizarea împăduririi.
- Angajamentele pentru Pachetul 2 „Utilizarea atelajelor” includ folosirea animalelor pentru colectarea lemnului, în locul vehiculelor, însă din descriere nu rezultă care este practica curentă.
- O parte din textul descrierii pare a evidenția condiții generale pentru acordarea sprijinului, care ar trebui identificate ca atare în fișa măsurii (ex.: distanța de tracțiune pentru care se solicită sprijin trebuie să fie de minimum 100 m și maximum 1000 m; animalele de povară care vor fi utilizate vor fi selectate ținând cont de faptul că volumul mediu nu va depăși 0,3 m³). Sunt necesare clarificări cu privire la modul în care se va realiza verificarea și controlul efectiv al acestor condiții.
- Descrierea nivelului de referință ar trebui completată prin includerea de informații cu privire la fiecare cerință individuală, pentru a evidenția faptul că intervenția planificată depășește cerințele naționale obligatorii relevante (inclusiv combaterea integrată a dăunătorilor). Se recomandă introducerea unui tabel pentru a compara nivelul de referință cu angajamentele (similar tabelului solicitat pentru măsura de AMC).

240. Suprafața minimă pentru încheierea unui angajament este de 100 ha de teren forestier din cadrul FFN. Autoritățile române sunt rugate să justifice în mod suplimentar sau să revizuiască această opțiune, care exclude micii proprietari de păduri de la sprijinul acordat prin această măsură.

241. Beneficiari: în descrierea măsurii ar trebui să se confirme în mod explicit că, în cazul acordării sprijinului pentru pădurile aflate în proprietatea statului, organismul care administrează o astfel de pădure trebuie să fie un organism privat sau o autoritate municipală.

242. Nivelul sprijinului: sunt necesare clarificări suplimentare întrucât sprijinul pentru Pachetul 1 (zone de liniște) pare a se acorda pentru suprafețe mari. Degresivitatea este avută în vedere la o suprafață de peste 500 ha și cu niveluri care ajung la peste 5.000 ha. României i se solicită să clarifice dacă, în astfel de cazuri, întreaga suprafață de 5000 ha urmează a fi considerată ca zonă de liniște?

243. Sunt necesare clarificări suplimentare cu privire la metodologia de calcul a cuantumului sprijinului:

- pentru fiecare angajament individual, este necesar ca România să furnizeze clarificări legate de cerințele obligatorii relevante impuse prin legislația națională privind pădurile sau prin alte acte normative naționale relevante și de practicile normale de administrare a pădurilor în zonele vizate. Plățile se vor face numai pentru acele angajamentele care depășesc aceste cerințe și practici.
- prin metodologie trebuie să se identifice în mod clar care este pierderea de venit / care sunt costurile suplimentare generate de respectarea angajamentelor, față de practicile normale aplicabile ambelor pachete. Primele nu vor include compensații pentru metode (practici) normale de administrare a pădurilor în zona vizată. În cadrul metodologiei se va clarifica, de asemenea, dacă au fost folosite costurile standard sau dacă costurile tranzacționale sunt incluse.
- Certificarea calculelor de către un organism independent (Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice din România (ICAS)) trebuie să includă și aspectul legat de dubla finanțare.
- Primele propuse nu sunt diferențiate în funcție de tipurile de relief. Nu există nicio justificare în PDR pentru inexistența acestui tip de diferențiere.

MĂSURA 16 - COOPERARE (ART 35)

244. Descrierea generală a măsurii: României i se solicită să clarifice modalitatea în care GAL-urile vor fi implicate în PEI, conform propunerii, precum și rolul avut în vedere pentru GAL-uri.

245. Verificabilitate și control: pentru această măsură este necesară realizarea unei evaluări generale a posibilității de verificare și control, în special datorită faptului că măsura nu a mai fost implementată până acum. Așa cum se menționează în PDR, există într-adevăr un „risc generat de posibilele dificultăți care pot să apară la evaluarea inițială a planurilor de proiect cât și în procesul de implementare eficientă a acestora”. Este posibil ca acest risc să nu poată fi aplanat numai prin consolidarea capacității administrative, fiind posibil să fie corelat în mai mare măsură cu propunerea României de a combina, în cadrul unei singure etape, procesul de aprobare pentru înființarea Grupurilor Operaționale cu procesul de aprobare a operațiunilor acestora, sub rezerva Observațiilor corelate de mai jos.

SUB-MĂSURA 16.1 ȘI 16.1A – SPRIJIN PENTRU ÎNFIINȚAREA ȘI FUNCȚIONAREA GRUPURILOR OPERAȚIONALE PEI PENTRU PRODUCTIVITATE AGRICOLĂ ȘI SUSTENABILITATE

Comentariile de mai jos se aplică sub-măsurilor 16.1 și 16.1a din cadrul SPT, unde este cazul.

246. Descrierea tipului operațiunii:

- În general, sub-măsura nu este suficient de clară în ceea ce privește conceptul Grupurilor Operaționale PEI. Descrierea se referă la „o interacțiune sporită între cercetători, fermieri, prin sub-măsura 16.1” deoarece „activitățile de cercetare și dezvoltare din România nu sunt suficient adaptate nevoilor din sectorul agro-alimentar” și există o „diseminare slabă a rezultatelor cercetării printre fermieri și silvicultori, datorită canalelor și a legăturilor

inadecvate dintre cercetare și practică”, aspecte care pot fi adresate în principal prin intermediul transferului de cunoștințe. Se menționează României că M16 nu poate fi folosită pentru a sprijini proiecte de cercetare de sine-stătătoare, iar conceptul de Grup Operațional nu se referă exclusiv nici la cercetarea efectuată în conformitate cu nevoile identificate de fermieri, nici la îmbunătățirea diseminării rezultatelor cercetării. Grupurile Operaționale pot ajuta la atingerea acestor obiective, însă principalul lor scop constă în stimularea inovării. Grupurile Operaționale funcționează pe bază de proiect și au scopul de a fi „operaționale”: un grup se ocupă de o anumită problemă (practică) sau de o oportunitate care ar putea conduce la o soluție inovatoare.

- În formularea actuală, operațiunile descrise la sub-măsura 16.1 vor aborda atât „înființarea” (înființarea grupului: identificarea partenerilor și luarea deciziilor cu privire la proiectul care urmează a fi derulat) cât și „operațiunile” (activitățile realizate pentru executarea proiectului) Grupurilor Operaționale. În Secțiunea 4.3 din liniile directoare ale Comisiei cu privire la programarea inovării și implementarea PEI sunt stipulate motivele pentru care „înființarea” și „operațiunile” pot necesita criterii distincte pentru solicitarea sprijinului și pentru selecție. României i se solicită să furnizeze clarificări suplimentare cu privire la abordarea pentru care a optat, care cumulează aceste două etape, dând astfel naștere unei serii de observații, prezentate în cele ce urmează.
- Sub-măsura 16.1 combină două sub-măsuri (16.1 și 16.2). În mod normal, sub-măsura 16.1 ar trebui să fie „rezervată pentru PEI” și să finanțeze tipul de operațiuni prin care se sprijină PEI (înființarea grupurilor operaționale și/sau derularea proiectelor PEI efective). României i se solicită să confirme, la descrierea generală, faptul că proiectele sprijinite prin această sub-măsură vor reprezenta (doar) proiecte PEI. În caz contrar, sub-măsura 16.2 (prin care s-ar putea sprijini alte proiecte pilot și operațiuni de dezvoltare non-PEI) ar trebui să fie reprogramată.

247. Beneficiari: sunt necesare clarificări suplimentare, deoarece în secțiunea „beneficiari”, organismele enumerate ca parteneri potențiali în Grupurile Operaționale par a fi mai restrictive decât cele prevăzute în art. 56(1) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 și, de exemplu, par a nu permite investirea consilierilor, ONG-urilor, a altor firme de consultanță etc. care ar putea avea expertiza necesară în problematica/oportunitatea care urmează a fi abordată de Grupul Operațional.

248. Tipul sprijinului: ar trebui stabilite rate maxime pentru anumite categorii de cheltuieli. Plafonul propus, de 500.000 EUR per proiect care durează max. 3 ani, pare destul de mare și necesită furnizarea de justificări suplimentare. Ar trebui să fie menționat raționamentul care stă la baza limitei de 20% pentru cheltuielile de cooperare (înființare și funcționare), dat fiind că obiectivul acestei măsuri este cooperarea. Este necesar să se clarifice faptul că proiectele menționate se referă la cele dezvoltate de Grupurile Operaționale PEI.

249. Cheltuielile eligibile necesită a fi revizuite, după cum urmează:

- România folosește opțiunea de acoperire a tuturor cheltuielilor de implementare a proiectului prin măsura de Cooperare, inclusiv a cheltuielilor potențial eligibile în cadrul altor măsuri (Articolul 35 (6) din Regulamentul (UE) Nr. 1305/2013). În secțiunea „cheltuieli eligibile” ar trebui să se evidențieze în mod mai clar că, în cazul sprijinirii, prin M16.1, a „cheltuielilor

directe” generate de implementarea activităților unui astfel de proiect, se vor respecta atât sumele relevante, cât și intensitățile maxime ale ajutorului maxim permise pentru alte măsuri.

- Categoriile de cheltuieli enumerate includ active fizice, activități de instruire și de consiliere. România ar trebui să clarifice dacă sub-măsura 16.1 este concepută ca o măsură combinată/integrată, posibil a fi plătită ca o sumă globală.
- Cheltuielile eligibile enumerate, cum ar fi cele pentru activități de animare, planuri de proiect, par să permită efectuarea de cheltuieli înainte de selectarea proiectului sau chiar înainte de lansarea cererii de proiecte, și necesită astfel clarificări suplimentare. Această stare de fapt poate genera dificultăți în lumina Articolului 60(2) al Regulamentului (UE) Nr. 1305/2013 în cazul în care cheltuielile sunt realizate înainte de depunerea cererii de finanțare.

250. Criterii de selecție: Sunt necesare clarificări cu privire la principiile propuse pentru stabilirea criteriilor de selecție, întrucât acestea par să cuprindă atât aspecte referitoare la parteneriat, cât și la proiectul efectiv al Grupului Operațional. Anumite principii enumerate par să restricționeze proiectele/structurile Grupului Operațional la anumite sectoare („principiul sectorului prioritar,” „conformitatea cu temele prioritare” și „principiul asocierii”). Dacă este nevoie să se restrângă tematicile/beneficiarii care urmează a fi sprijinite/sprijiniți, acest lucru ar trebui să fie rezultatul strategiei de dezvoltare rurală, stabilită pe baza analizei SWOT, și să fie clar stabilit în această strategie. De asemenea, nu este clară modalitatea în care inițiativele de jos în sus sau, posibil, grupurile operaționale transfrontaliere ar putea fi integrate în acest sistem caracterizat de o focalizare strictă. În ceea ce privește „Principiul componenței – diversitatea partenerilor” (al 4-lea bullet): este posibil ca selectarea celui mai divers grup să nu fie întotdeauna utilă pentru măsura de cooperare. Este importantă stabilirea unui număr (limitat), bine fundamentat, de parteneri care să fie utili în construirea soluției inovatoare în cadrul Grupului Operațional al Parteneriatului European pentru Inovare (PEI), care să poate contribui cu cunoștințele precise necesare.

251. Diseminarea rezultatelor: Ar trebuie să se menționeze în mod clar, ca o condiție de acordare a sprijinului (o nu doar în descrierea măsurii), că rezultatele proiectelor trebuie să fie diseminate conform Articolului 57(3) din Regulamentul (UE) Nr. 1305/2013, în mod specific prin rețeaua PEI la nivelul UE.

252. Implicarea consilierilor: Sunt necesare clarificări suplimentare cu privire la modalitatea de implicare activă a consilierilor în sub-măsura 16.1 și în activitățile Grupului Operațional PEI, inclusiv prin intermediul activităților asociate PEI din cadrul Rețelei Rurale Naționale. Realizarea unui contact strâns între cercetare, serviciile de consiliere și fermieri ar sprijini, de pildă, diseminarea inovării dincolo de granițele proiectului și ar contribui la asigurarea cunoștințelor de natură practică și la informarea cu privire la nevoile sectorului.

SUB-MĂSURA 16.4 ȘI 16.4A – SPRIJIN PENTRU COOPERAREA ORIZONTALĂ ȘI VERTICALĂ ÎNTRE ACTORII DIN LANȚUL DE APROVIZIONARE, ÎN VEDEREA STABILIRII ȘI DEZVOLTĂRII DE LANȚURI SCURTE DE APROVIZIONARE ȘI DE PIEȚE LOCALE, PRECUM ȘI ÎN VEDEREA REALIZĂRII DE ACTIVITĂȚI CORELATE DE PROMOVARE ÎN CONTEXT LOCAL PRIVIND DEZVOLTAREA DE LANȚURI SCURTE DE APROVIZIONARE ȘI PIEȚE LOCALE

Observațiile de mai jos se aplică pentru sub-măsura 16.4 și 16.4a din sub-programul tematic (SPT), acolo unde este relevant.

253. Beneficiari: în formularea României, sub-măsura pune un accent mai puternic pe cooperarea verticală în cadrul lanțului agroalimentar și este mai puțin dezvoltată în ceea ce privește cooperarea orizontală (de ex. între fermieri). Conform propunerii, sprijinul pare a fi disponibil numai atunci când

fermierii lucrează împreună cu alte tipuri de entități, și astfel, s-ar exclude, de exemplu, sprijinul acordat pentru grupurile de fermieri care cooperează pentru a organiza vânzări directe. Aceasta este situația care caracterizează atât sub-măsura principală 16.4, cât și sub-măsura din cadrul SPT, iar o astfel de situație poate restricționa realizarea obiectivelor sub-măsurilor. României i se solicită să confirme dacă această opțiune este intenționată sau să o revizuiască.

254. Condiții de eligibilitate:

- Caracteristicile lanțurilor scurte de aprovizionare și ale piețelor locale eligibile ar trebui să fie expuse în această secțiune, precum și în secțiunea „informații specifice operațiunii”. caracteristicile trebuie să respecte prevederile Articolului 11 din Regulamentul (UE) Nr. 807/2014.
- Este necesară clarificarea noțiunii de „solicitant” (se referă la parteneriat sau poate fi un partener individual?).
- Ca condiție de eligibilitate, se solicită un plan al activităților de promovare propuse. Se recomandă României să analizeze dacă includerea activităților de promovare ar trebui să fie solicitată pentru toate proiectele.
- „Piața locală” este definită numai cu referire la „lanțurile scurte de aprovizionare.” Nu există nicio cerință a UE pentru a adăuga un element de distanță la „definiția” propusă pentru „lanțul scurt de aprovizionare” (de ex. care ar avea potențialul de a limita anumite proiecte, de ex. vânzări în comun realizate prin internet de fermieri situați în zone diferite). Dacă se intenționează folosirea sa ca definiție pentru piețele locale, autoritățile române sunt rugate să justifice dacă o rază de 85 km poate fi considerată „locală” în contextul românesc.

255. Sume și rate de sprijin:

- Informațiile oferite nu sunt un „tip de sprijin.” Sunt necesare clarificări suplimentare cu privire la propunerea de a plăti 70% din sprijin după aprobarea proiectului (în loc de a rambursa cheltuielile înregistrate) și cu privire la legătura dintre această propunere și prevederile corelate din cap. 8.1 privind plata avansurilor pentru sprijinul investițional (max. 50%).
- Rata de sprijin propusă, de 100% din cheltuielile eligibile, necesită o mai bună justificare, întrucât sub-măsura pare să cuprindă și investiții. România ar trebui să clarifice dacă sprijinul va fi plătit ca „sumă globală” așa cum prevede Art. 35(6) din Regulamentul (UE) Nr. 1305/2013. Dacă da, acest aspect trebuie să fie menționat în mod clar în secțiunea „Sume și rate de sprijin.” În acest caz, ar trebui să se menționeze și că, atunci când costurile proiectului „se potrivesc” sub o altă măsură, se vor aplica intensitățile maxime ale ajutorului/sumele maxime aferente celorlalte măsuri.

256. Alte observații: Secțiunea legată de încetarea prematură a unui proiect este relevantă numai pentru proiecte care implică testări/experimente (cu alte cuvinte – în cazul acestui program – finanțate în cadrul sub-măsurilor 16.1/16.1a, și ar trebui identificate ca atare).

MĂSURA 17 – GESTIONAREA RISCURILOR (ARTICOLELE 36-39)

257. La descrierea măsurii sunt necesare clarificări suplimentare cu privire la categoriile de riscuri acoperite de schemele de asigurare private existente, pentru a înțelege mai bine complementaritatea și interacțiunea vizată dintre sectorul asigurărilor și Fondurile Mutuale propuse. România ar trebui să indice, de asemenea, cine poate înființa fonduri mutuale (numai fermierii sau și alte organisme), precum și numărul fondurilor mutuale avute în vedere și dacă ele vor acoperi toate riscurile sau sunt împărțite pe categorii de risc. România ar trebui să explice dacă toți fermierii care doresc pot deveni membri.

258. Anumite elemente solicitate prin punctul 16 al Anexei I la Regulamentul de implementare (UE) Nr. 808/2014 lipsesc sau au nevoie de completări. Sunt necesare clarificări suplimentare cu privire la modul în care Ministrul Agriculturii va verifica posibila supra-compensare cu alte scheme de asigurare. Programul de Dezvoltare Rurală (PDR) ar trebui să cuprindă o listă cu enumerarea evenimentelor climatice nefavorabile, bolile animalelor sau ale plantelor, infestările cu dăunători sau incidentele de mediu care pot sta la baza compensațiilor plătite fermierilor, inclusiv, acolo unde este cazul, aria de aplicare geografică.

SUB-MĂSURA 17.2 – FONDURI MUTUALE PENTRU EVENIMENTE CLIMATICE NEFAVORABILE, BOLI ALE ANIMALELOR ȘI PLANTELOR, INFESTĂRI CU DĂUNĂTORI ȘI INCIDENTE DE MEDIU

259. Informațiile furnizate nu sunt un „tip de sprijin”, reprezintă o repetiție a secțiunii „cheltuieli eligibile” și, în consecință, trebuie să fie revizuite.

260. Trimiteri către alte legi: Ar trebui indicate complementaritatea și sinergiile cu instrumentele din cadrul Pilonului I. România ar trebui să clarifice dacă au fost efectiv acreditate și stabilite scheme similare de Fonduri Mutuale, aprobate anterior de Comisie pentru sprijin conform Articolului 68 din Regulamentul (UE) Nr. 1305/2013.

261. Cheltuieli eligibile: Din descrierea furnizată nu reiese în mod clar cum vor fi calculate costurile administrative.

262. Condiții de eligibilitate: Trebuie indicat organismul responsabil pentru acreditarea Fondurilor Mutuale, iar României i se solicită să confirme dacă prevederile legale naționale la care se face referire sunt deja în vigoare. Ar trebui să fie menționate normele naționale aplicabile prin care se stabilesc condițiile privind măsurile preventive/de aplanare pentru fermieri, ca și condiție pentru acordarea de compensații prin Fonduri Mutuale.

263. În secțiunea „sume și rate de sprijin aplicabile” ar trebui să fie specificată rata de sprijin (nu „până la 65%”).

264. Sunt necesare clarificări suplimentare cu privire la metoda de calcul a costurilor suplimentare care constituie pierderi economice. României i se solicită să explice modul în care va asigura efectuarea calculelor pe baza de date fiabile și să precizeze dacă se vor utiliza indici (se înțelege că da, însă nu este clar dacă acești indici există deja, dacă conțin date verificabile sau cine va fi responsabil pentru ei). Trebuie avut în vedere că metodele de calcul sau cel puțin principiile care stau la baza acestora trebuie să fie stabilite în prealabil în cadrul PDR (a se vedea pct. 16 din anexa I a Regulamentului de implementare (UE) Nr. 808/2014).

265. În secțiunea referitoare la metodele de stabilire a proporției din producția medie anuală care a fost distrusă în raport cu producția anuală medie, se arată că pierderea se va calcula pe baza tipului de producție (cultură/specie). Conform Articolului 38 din Regulamentul (UE) Nr. 1305/2013, calculul trebuie să se bazeze pe producția anuală medie totală a fermierului. Cu toate acestea, „producția” ar putea fi interpretată ca fiind, prin natura sa, în mod esențial diferită față de orice alt tip de producție din fermă, așa încât să nu fie supusă aceluiași tip de risc. Cea din urmă este mai degrabă o excepție, nu regula, iar România ar trebui să-și revizuiască propunerea în consecință.

266. Statele Membre pot limita costurile care sunt eligibile pentru sprijin aplicând fie plafoane per fond, fie plafoane adecvate per unitate. România a indicat că ar putea decide (într-o etapă viitoare) să stabilească o limită a sprijinului, însă metoda și limitele ar trebui să fie descrise în PDR.

267. România este invitată să clarifice pe ce bază a stabilit alocarea bugetară pentru această măsură (200 milioane EUR contribuția FEADR).

MĂSURA 19 – SPRIJIN PENTRU DEZVOLTAREA LOCALĂ LEADER (DLCC – DEZVOLTARE LOCALĂ PLASATĂ SUB RESPONSABILITATEA COMUNITĂȚII) (ART. 35 DIN REGULAMENTUL (UE) NR. 1303/2013)

268. Descrierea generală a măsurii ar trebui să prezinte, pe scurt, modalitatea în care abordarea pentru dezvoltarea locală LEADER respectă caracteristicile principale ale DLCC stipulate la în Art. 32(2) al Regulamentul (UE) No. 1303/2013 și modalitatea în care aceasta corespunde cu abordarea teritorială integrată descrisă în AP (de ex. ar trebui să se facă trimitere la coordonarea cu alte DLCC (“urbane”), grupuri de acțiune locală pentru pescuit (FLAG) și investiții teritoriale integrate (ITI)).

269. Contribuția la obiectivele transversale: Descrierea ar trebui să fie completată cu sublinierea aspectelor legate de atenuarea efectelor schimbărilor climatice și de adaptarea la acestea la nivel local, la care abordarea LEADER poate contribui (de ex. implicarea GAL-ului în acțiuni climatice prin acțiuni de dezvoltare a capacității, prin asigurarea de instrumente specifice, prin sporirea transferului de cunoștințe și a nivelului de conștientizare, prin acordare de sprijin pentru SDL care să includă informații cu privire la impactul schimbărilor climatice la nivel local, la măsurile de atenuare a efectelor schimbărilor climatice și de adaptare la acestea). Măsura ar trebui să acopere și modalitatea în care LEADER abordează principiile egalității și nediscriminării (Art. 7 din Regulamentul (UE) Nr. 1303/2013).

270. Ar trebui adăugată o trimitere cu privire la necesitatea ca investițiile sprijinite de GAL-uri să fie consistente cu structura politicii la nivel național, regional și local, în mod specific în domeniul educațional, al sănătății și al infrastructurii și serviciilor sociale (inclusiv cu strategiile relevante), pentru a maximiza sinergiile și efectele finanțării UE. Ar trebui de asemenea explicată modalitatea prin care se va asigura acest lucru.

271. Posibilitatea de verificare și control: Textul furnizat pentru sub-măsurile LEADER ar trebui să fie adaptat la natura specifică a acestei măsuri (rolul GAL-urilor, riscul generat de capacitatea administrativă inadecvată sau de potențiale conflicte de interese, etc.).

272. Metodologia de calcul a sumei sprijinului: Textul măsurii ar trebui să explice în mod clar dacă este posibil ca GAL-urile să fixeze rata de sprijin pentru proiecte.

273. România a propus o listă de domenii care nu sunt eligibile pentru sprijin prin GAL-uri, în primul rând măsurile principale cu sprijin pe suprafață, pentru care ar trebui ca justificările (pe baza lecțiilor învățate în timpul PDR 2007-13) să fie adăugate în descrierea generală a măsurii. Sunt necesare justificări suplimentare pentru includerea sprijinului pentru cooperare în această listă.

274. Selecția SDL:

- Sunt necesare clarificări suplimentare cu privire la posibilitatea verificării și controlului anumitor criterii de eligibilitate și de selecție propuse. De ex. criteriul de eligibilitate „capacitate demonstrată pentru implementarea strategiei din punct de vedere administrativ”; principiul pentru criteriul de selecție „strategiile care includ operațiuni cu valoare adăugată demonstrată.” Criteriile de selecție ar trebui să reflecte într-un mod mai clar angajamentul luat în AP de a acorda prioritate parteneriatelor GAL care includ cel puțin o organizație care reprezintă minoritățile locale (textul actual se referă la zonele cu minorități).
- În fișa măsurii ar trebui să se indice ce tip de organisme/organizații vor participa în comitetul de selecție a SDL care trebuie înființat de Autoritatea de Management și numărul orientativ planificat de GAL-uri care trebuie selectate (se înțelege că sunt 120).

- Este necesară completarea justificării privind aplicarea, în Delta Dunării, a unui prag minim al populației (5000 de locuitori) mai mic decât cel prevăzut în Articolul 33 (6) al Regulamentului UE (No.) 1303/2013, prin indicarea densității populației în regiune comparativ cu media națională din România.
- Alocarea bugetului către GAL-urile/SDL-urile selectate ia în considerare numai dimensiunea GAL-urilor (teritoriu și populație). Ar trebui luate în considerare și conținutul și aria de cuprindere a acțiunilor cuprinse în strategia de dezvoltare locală. Sunt necesare clarificări suplimentare cu privire la „sistemul de premiere” avut în vedere, în mod specific dacă acesta va fi folosit pentru sporirea bugetelor GAL-urilor în etapa de selecție inițială și/sau numai ca parte a unui exercițiu de analiză a performanței, și, de asemenea, în ce etapă din implementarea GAL vor fi aplicate măsurile corective avute în vedere pentru GAL-urile care nu realizează performanța dorită.
- Ar trebui furnizată o descriere cu privire la coordonarea și la complementaritățile măsurii LEADER cu alte operațiuni sprijinite în cadrul altor măsuri de dezvoltare rurală și/sau în cadrul schemelor naționale, în special cu investițiile în activități neagricole și sprijinul pentru start-up (Art. 19), cu investițiile realizate la Art. 20 și cu abordările privind cooperarea din cadrul Art. 35 al Regulamentului (UE) Nr. 1305/2013 (descrierea lipsește momentan).
- La descrierea alocării sarcinilor, ar trebui să se indice că AM selectează și proiectele pentru sprijinul pregătitor. Este indicat că Agenția de Plăți să se ocupe de reevaluarea proiectelor GAL. Se menționează României că evaluarea și selecția proiectelor este responsabilitatea exclusivă a GAL-urilor. AM/AP ar trebui să-și limiteze intervenția în această privință la verificarea eligibilității operațiunilor propuse de GAL pentru finanțare. Diagrama fluxurilor de lucru evidențiază că AP, în cadrul sub-măsurii 19.2, va efectua o verificare la fața locului a beneficiarilor proiectelor locale individuale, înainte de semnarea contractului. I se solicită României să clarifice dacă această operațiune se va realiza pentru toate cazurile sau prin eșantionare.

SUB-MĂSURA 19.1 – SPRIJIN PREGĂTITOR

275. Comisia reamintește României că sprijinul pregătitor poate fi acordat începând cu 1 ianuarie 2014. Având în vedere întârzierile cu implementarea LEADER din perioada de programare anterioară, se recomandă României să înceapă activitățile de pregătire cât mai curând posibil, în vederea unei selecții a GAL-urilor înainte de a trece 17 luni de la adoptarea A.P.

276. AM i se solicită să explice de ce rambursarea cheltuielilor pentru sprijinul pregătitor se va face doar după ce o SDL a fost declarată eligibilă în cadrul procedurii de selecție. Conform precizărilor AM, sprijinul pregătitor nu ar trebui să fie condiționat de selecția efectivă a SDL respective și, prin urmare, poate fi acordat înainte de finalizarea acestei proceduri.

277. Sunt necesare clarificări cu privire la tipul sprijinului, cu privire la formele de asistență, după cum se specifică în Articolul 67 al Regulamentului (UE) Nr. 1303/2013. Deși în secțiunea „tipul sprijinului” se face referire la rambursarea cheltuielilor eligibile, la secțiunea referitoare la „sume și rate de sprijin” se pare că România va aplica opțiuni de costuri simplificate pentru a stabili sprijinul în cadrul acestei sub-măsuri.

SUB-MĂSURA 19.2 – SPRIJIN PENTRU IMPLEMENTAREA OPERAȚIUNILOR ÎN CADRUL STRATEGIEI LOCALE DE DEZVOLTARE CONDUSĂ DE COMUNITATE

278. Descrierea operațiunii: activitățile LEADER par să acopere tipurile de acțiuni eligibile care corespund în principal măsurilor standard ale PDR (deși nu exclud anumite „măsuri inovatoare,” dintre

care unele sunt efectiv măsuri prevăzute în cadrul legal al UE, însă neselectate de România). Sunt necesare clarificări suplimentare cu privire la ce se înțelege prin „măsuri inovatoare” care trebuie definite în SDL și la modalitatea în care acestea se vor corela cu celelalte operațiuni.

279. Comisia remarcă faptul că România propune să aplice în cadrul LEADER condițiile de eligibilitate, criteriile de selecție și ratele de sprijin aplicabile măsurilor PDR principale. România este informată că Statele Membre nu ar trebui să impună în bloc măsurii LEADER condițiile de eligibilitate specifice altor măsuri folosite în cadrul PDR principal, cu excepția celor care sunt aplicabile tuturor măsurilor (aplicabile programului și nu în mod specific unei măsuri, de ex. Articolul 45 al Regulamentului (UE) Nr. 1305/2013 – dispoziții comune pentru investiții sau Articolul 2 al Regulamentului (UE) Nr. 1305/2013 – Definiții). Acest lucru ar fi contrar prevederilor DLCC, conform cărora strategiile de dezvoltare locală vor fi elaborate și implementate de GAL-uri (Articolul 34(1) al Regulamentului (UE) Nr. 1303/2013), respectiv pe baza abordării de jos în sus. Cu toate acestea, Statul Membru poate direcționa sprijinul acordat în cadrul măsurii LEADER prin definirea, dacă este cazul, a unor condiții de eligibilitate și costuri eligibile generale (pentru a asigura că măsura LEADER contribuie în mod optim la obiectivele stabilite pentru DLCC și/sau că strategiile de dezvoltare locală (SDL) sunt consistente cu PDR), lăsând suficientă libertate de acțiune pentru ca GAL-urile să adauge alte condiții. În plus, GAL-urile ar trebui să stabilească ratele de sprijin și să aibă posibilitatea de a le ajusta pentru a lua în considerare specificitățile locale. În consecință, acțiunile realizate de Autoritatea de Management se vor limita la stabilirea limitelor superioare ale ratei de sprijin și, dacă este cazul, a sumelor aplicabile. AM poate indica, de asemenea, anumite reguli generale pentru modularea acestora (de ex. interes public, tip de beneficiar, importanță strategică, etc.). De aceea, autoritățile române sunt invitate să reconsidere dacă propunerea de direcționare și/sau de definire a criteriilor de eligibilitate sau a eligibilității costurilor nu subminează, în mod inutil, abordarea de jos în sus a LEADER și/sau responsabilitatea GAL-urilor de a concepe și de a implementa SDL (așa cum se face referire în expunerea 31 din Regulamentul (UE) Nr. 1303/2013).

280. În PDR ar trebui să se confirme că selecția proiectelor, de către GAL-uri, se va realiza pe baza unei evaluări documentate care va demonstra temeinicia și imparțialitatea deciziei din perspectiva unor criterii consecvente și relevante și că procesul va fi făcut public (de ex. prin publicarea minutilor ședințelor de selecție a proiectelor pe pagina web a GAL-ului).

281. Beneficiari: Comisia remarcă faptul că România exclude posibilitatea ca GAL-urile să fie beneficiari ai proiectelor locale. Pot exista cazuri în care nu există alți actori dispuși să implementeze operațiunile considerate utile pentru zona locală (de ex. operațiuni non-profit, de interes public, etc.), operațiuni care pot fi realizate de GAL-uri, sub rezerva unor măsuri de precauție relevante în cadrul procesului de selecție a proiectului.

SUB-MĂSURA 19.3 – PREGĂTIREA ȘI IMPLEMENTAREA ACTIVITĂȚILOR DE COOPERARE ALE GRUPULUI DE ACȚIUNE LOCALĂ

282. Descrierea operațiunii: Textul ar trebui să fie revizuit pentru a face distincție între (1) sprijinul pentru pregătirea proiectelor de cooperare și (2) sprijinul pentru implementarea proiectelor concrete de cooperare, în secțiunile cu privire la descrierea sub-măsurii, la beneficiari, la cheltuielile eligibile și la condițiile și principiile privitoare la criteriile de selecție. Trebuie să se explice în mod clar aria de cuprindere și tipurile de cheltuieli eligibile aferente acestora (a se vedea Art. 44(1) din Regulamentul (UE) No. 1305/2013).

283. României i se solicită să-și justifice decizia de a restricționa proiectele de cooperare transnațională la parteneri numai din cadrul UE.

284. Este necesară îmbunătățirea secțiunilor privind „cheltuielile eligibile” și „criteriile de selecție”:

- Sprijinul tehnic pentru pregătire precede proiectul de cooperare. De aceea, nicio astfel de cheltuială nu ar trebui să fie finanțată odată ce un parteneriat de cooperare a fost stabilit în mod definitiv pe baza unui acord.
- Numai operațiunile referitoare la SDL/GAL-uri selectate pentru sprijin în cadrul DLCC/LEADER conform unui program de dezvoltare rurală vor fi eligibile pentru finanțarea din FEADR.
- În cazul României, Autoritatea de Management este responsabilă de selecția proiectelor de cooperare. AM ar trebui să stabilească un sistem clar de aplicare permanentă, așa cum impune Art. 44 (3) din Regulamentul (UE) Nr. 1305/2013. Această obligație ar trebui să fie înțeleasă astfel încât, dacă selecția proiectelor este organizată prin apeluri, se vor organiza cel puțin trei sau patru astfel de apeluri pe an, pentru a garanta un accesul continuu la acest tip de sprijin. Ar trebui să se confirme, în textul sub-măsurii, că aprobarea proiectelor de cooperare se va realiza nu mai târziu de patru luni de la data depunerii proiectului și că o listă cu costurile eligibile pentru proiectele de cooperare transnațională va fi făcută publică cel mai târziu la doi ani de la data aprobării programului de dezvoltare rurală.

SUB-MĂSURA 19.4 – SPRIJIN PENTRU CHELTUIELI DE FUNCȚIONARE ȘI DE ANIMARE

285. Tipul sprijinului:

- Ar trebui să se clarifice, în text, modalitățile prin care se va acorda sprijinul. Sunt necesare clarificări suplimentare pentru prevederea conform căreia „Decontarea cheltuielilor de funcționare se va realiza în funcție de performanța GAL-ului.”
- Cheltuielile prevăzute pentru achiziționarea unui mijloc de transport (sau a unei ambarcațiuni, în cazul Deltei Dunării) pentru fiecare GAL ar trebui să fie justificate corespunzător.
- Autoritățile române sunt invitate să clarifice și ce tipuri de costuri se înțeleg a fi cuprinse în următoarele cheltuieli eligibile: cheltuielile pentru servicii de consultanță tehnică și financiară, cheltuielile pentru servicii de expertiză legate de implementarea strategiei GAL și modul în care se raportează acestea la categoriile stipulate în art. 35(1)(d) din Regulamentul (UE) Nr. 1303/2013.

PLANUL DE EVALUARE (CAPITOLUL 9 AL PDR)

286. La cap. 9.1, obiectivele evaluării ar trebui să facă referire și la pregătirea evaluării *ex-post*. Li se recomandă autoritățile române să ia în considerare și lecțiile învățate în perioada PDR 2007-13. România ar trebui să consolideze în mod suplimentar corelația dintre activitatea de monitorizare și de evaluare și procesul de implementare a PDR (de ex. Cum intenționează România să evalueze necesarul de date pentru operațiunile de evaluare, cum se va asigura că datele necesare vor fi obținute la timp, sau cine va fi responsabil pentru elaborarea acestor procese?). Furnizați explicații cu privire la lecțiile învățate pe parcursul perioadei anterioare de programare și la modalitatea în care vor fi abordate acestea în cadrul noului sistem, de ex. perioadele de timp prea scurte pentru realizarea de evaluări eficiente. De reținut că alcătuirea Comitetului de Monitorizare nu trebuie să fie descrisă în planul de evaluare, ci în capitolul corespunzător al PDR.

287. României i se recomandă să prevadă în lista indicativă a principalelor tematici supuse evaluării o mențiune generală cu privire la evaluări ad-hoc și la studii prin care să se sporească nivelul de flexibilitate în furnizarea de reacții la noi nevoi de evaluare. În cadrul textului se va menționa și modalitatea în care se vor evalua obiectivele transversale, în special atenuarea efectelor schimbărilor climatice și adaptarea la acestea. (De ex. activități necesare pentru elaborarea de metodologii, pentru

dezvoltarea de surse de date, etc.).

288. În cap. 9.4 nu se furnizează nicio informație cu privire la datele lipsă și la soluțiile de remediere a acestei situații (de ex. noi necesități de date corelate și cu sub-programul tematic sau cu noile măsuri/tipuri de operațiuni care se vor aplica în RO – gestionarea riscurilor, cooperarea). La descrierea situației cu privire la problemele legate de lipsa datelor și la dificultățile întâmpinate în perioada de programare 2007-13, România ar trebui să valorifice experiențele dobândite cu ocazia evaluărilor anterioare, inclusiv dificultatea evidențiată de evaluatorul ex ante cu privire la inconsistența datelor, în special pentru măsurile cu sprijin pe suprafață, sau pentru acțiunile de raportare cu privire la anumiți indicatori comuni. România ar trebui să clarifice dacă există mecanisme funcționale prin care să se asigure calitatea datelor care trebuie transmise la CE, extrase din formularele de cerere ale beneficiarilor. Se va menționa de asemenea când vor fi operaționale noile sisteme de management al datelor, întrucât aceste sisteme trebuie să fie create în timp util, conform Anexei I a Regulamentului de implementare (UE) Nr. 808/2014.

289. Descrierea mecanismelor stabilite pentru urmărirea utilizării rezultatelor evaluării din cap. 9.6 menționează că AM va necesita un raport de implementare în acest scop. România ar trebui să descrie în mai mare detaliu procedurile și mecanismele utilizate pentru monitorizarea recomandărilor. Adăugați informații cu privire la modul în care se va asigura că rezultatele evaluării vor fi utilizate pentru a influența implementarea programului.

290. În cap. 9.7 indicați atât programul pentru realizarea planului de consolidare a capacității administrative pentru activitățile de monitorizare și de evaluare (identificat ca reprezentând constrângerea majoră în perioada 2007-13), cât și resursele financiare necesare, prin prezentarea unei defalcări indicative a resurselor financiare necesare pentru activitățile de monitorizare și de evaluare. Nu sunt prezentate informații cu privire la nevoile IT, în afară de faptul că actualul sistem IT curent va fi modernizat; se va completa cu informații suplimentare (de ex. calendarul pentru finalizarea acestuia).

PLANUL FINANCIAR (CAPITOLUL 10 DIN PDR)

291. Ca Stat Membru cu asistența financiară preventivă la data de 1 ianuarie 2014, România are posibilitatea legală de a aplica derogarea prevăzută în Articolul 59(4) (g) al Regulamentului (UE) Nr. 1305/2013 care prevede o rată maximă de cofinanțare de 95% pentru cheltuielile plătite în primii doi ani de implementare a PDR (rata de contribuție aplicabilă fără această derogare trebuind să fie respectată pentru cheltuielile publice totale efectuate în timpul perioadei de programare). României i se cere să clarifice dacă intenționează să folosească această facilitate.

292. România trebuie să adauge planul financiar pentru sub-programul tematic și să furnizeze o defalcare indicativă a contribuției FEADR pe măsuri (conform cerinței de la pct. 10(d) din Anexa I a Regulamentului de implementare (UE) Nr. 808/2014).

PLANUL DE INDICATORI (CAPITOLUL 11 DIN PDR)

293. România trebuie să adauge Tabelele A1 și A2 „tabel suport pentru evidențierea modului de programare a măsurilor/schemelor de mediu pentru îndeplinirea uneia sau mai multor ținte de mediu/climă,” așa cum se prevede pentru prioritatea 4 din Anexa IV a liniilor directe pentru programarea strategică 2014-2020.

294. Planul financiar și planul de indicatori trebuie să fie consistente (de ex. în planul de indicatori sunt completate sumele/indicatorii pentru M10 la DI 5A, iar în planul financiar DI 5A pentru M10 este gol). A se vedea și punctele conexe de la observația nr. 41 privind consistența dintre strategie și planul de indicatori.

ELEMENTELE NECESARE PENTRU EVALUAREA AJUTORULUI DE STAT (CAPITOLUL 13 DIN PDR)

295. Serviciile Comisiei atrag atenția asupra faptului că Decizia de aprobare a programului de dezvoltare rurală nu prejudiciază poziția Comisiei referitoare la conformitatea oricărei operațiuni care se încadrează în domeniul de aplicare al Articolului 81 al Regulamentului (UE) Nr. 1305/2013, sprijinită în cadrul acelui program, cu regulile procedurale și de fond ale ajutorului de stat aplicabile la momentul acordării sprijinului. Acest lucru include conformitatea cu cerința privind efectul stimulator al regulilor aplicabile pentru ajutorul de stat. Acordarea ajutorului de stat care intră în domeniul de aplicare al Articolului 107(1) al Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), acordat în cadrul schemelor de ajutor sau în cazuri individuale, necesită aprobarea prealabilă de către Comisie conform Articolului 108(3) al TFUE, cu excepția cazului în care ajutorul este:

- a. exceptat conform unui regulament de exceptare adoptat de Comisie conform Regulamentului (CE) Nr. 994/98 al Consiliului din 7 mai 1998 JO L 142, 14.5.1998, p. 1-4 și JO L 204, 31.07.2013, p. 11 (de ex. Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare (GBER) sau Regulamentul de exceptare pe categorii pentru agricultură (ABER)) sau
- b. exceptat conform Deciziei Comisiei din 20 decembrie 2011 privind aplicarea Articolului 106(2) al Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene la ajutorul de stat sub forma compensației pentru servicii publice, acordată anumitor întreprinderi cărora li s-a încredințat operarea serviciilor de interes economic general (SIEG) JO L 7, 11.01.2012, p. 3–10 sau
- c. acordat ca ajutor general de minimis.

296. Ca regulă generală, regulile privitoare la ajutorul de stat nu se aplică în legătură cu operațiunile asociate produselor din Anexa I. Dacă oricare dintre măsurile cuprinse în tabelul 13 vizează operațiuni asociate produselor din Anexa I, atunci acestea ar trebui să fie scoase din acest tabel întrucât acesta se referă numai la evaluarea privind ajutorul de stat a operațiunilor neasociate Anexei I. Pentru activitățile din afara agriculturii (de ex. silvicultură, sprijin pentru afaceri), România a specificat în termeni generali dacă va folosi Regulamentul de exceptare pe categorii pentru agricultură (ABER), de minimis sau Liniile directe pentru agricultură (GL). România ar trebui să indice articolul relevant al bazei legale folosite. În ceea ce privește măsurile cuprinse în tabelul 13, numerele de referință ale ABER, GBER și GL și referirile la articolele, considerentele și secțiunile lor specifice, ar trebui să fie adăugate pe baza versiunilor care au fost adoptate.

297. România are responsabilitatea de a introduce referințele adecvate privind avizarea ajutorului de stat în tabelul ajutorului de stat din programul de dezvoltare rurală prin intermediul unei cereri de modificare a programului, care trebuie depusă imediat ce aceste referințe sunt cunoscute.

INFORMAȚII PRIVIND COMPLEMENTARITATEA (CAPITOLUL 14 DIN PDR)

298. Descrierea cu privire la necesitățile de asigurare complementarității trebuie completată. Vă rugăm să descrieți modalitatea în care vor fi asigurate sinerghiile și complementaritățile între PDR și programele operaționale (PO) finanțate de alte Fonduri ESI, în conformitate cu capitolul 2.1 al AP al României, și să faceți corelații PO și cu prioritățile investiționale individuale relevante, și nu doar cu obiectivele tematice (OT). În plus față de „liniile de demarcare,” complementaritatea ar trebui să ia în considerare faptul că, în conformitate cu Articolul 65(11) al Regulamentului (UE) Nr. 1303/2013, diverse fonduri ESI pot interveni pentru una și aceeași operațiune. Cu toate acestea, trebuie să se asigure că același articol de cheltuieli nu poate fi finanțat de două ori prin diverse fonduri ESI (sau prin unul sau mai multe programe și instrumente ale Uniunii). În final, acest aspect va trebui să fie verificat de Agenția de Plăți.

299. În mod specific, ar trebui să se adauge informații suplimentare mai specifice în ceea ce privește

acțiunile legate de atenuarea efectelor schimbărilor climatice și de adaptare la acestea inclusiv pentru Horizon 2020 (de ex. proiecte referitoare la parteneriate și cooperare între întreprinderile interesate în domeniul agriculturii și dezvoltării rurale, pentru a aborda problemele privind schimbările climatice, cercetarea și inovarea, cu scopul de a contribui la domeniile de intervenție 4A și 3B), în cadrul Programului UE pentru Ocuparea Forței de Muncă și Inovare Socială (EaSI) (de ex. crearea de locuri de muncă ecologice (*verzi*) în agricultură pentru a contribui la domeniile de intervenție 3A, 5C sau 6A) și Fondului pentru Solidaritate al UE (FSUE) (de ex. gestionarea riscurilor de mediu produse de schimbările climatice, de dăunători și boli apărute/apărute în urma efectelor schimbărilor climatice, pentru a contribui la domeniul de intervenție 3B).

300. Includeți informații cu privire la mecanismul de coordonare între PDR și PO Competitivitate sau Infrastructură Mare, care acoperă infrastructura internet în bandă largă (OT 2 – FEDR), cu scopul de a asigura o sinergie maximă, evitând în același timp potențialele suprapuneri cu intervențiile LEADER.

301. Dat fiind că în cadrul PDR există posibilitatea pentru ca intervențiile DLCC să cuprindă și orașe cu populație > 10.000 locuitori, poate exista o suprapunere potențială a beneficiarilor eligibili și a intervențiilor eligibile (LEADER poate acoperi, de asemenea, aspecte legate de incluziunea socială în cadrul abordării teritoriale (*place-based approach*) inovatoare). În această privință, PDR ar trebui să clarifice mai bine complementaritatea intervențiilor sprijinite de FEADR și FEDR+FSE.

302. PDR ar trebui să ofere informații cu privire la mecanismul de coordonare prevăzut între FEADR și alte Fonduri ESI în ceea ce privește sprijinul pregătitor, selecția grupurilor, a zonelor și a mecanismului de realizare pentru DLCC.

303. Complementaritatea cu FSE, care include și sprijinul pentru înființarea de firme cu activități neagricole și oferă consultanță pentru întocmirea planurilor de afaceri (PO Capital Uman) trebuie să fie dezvoltată mai bine. Textul include o demarcare restrictivă destul de complexă pentru sprijinirea firmelor între FESI, iar argumentația care stă la baza abordării alese de România nu este clară. PDR ar trebui să abordeze dificultățile întâmpinate de beneficiarii privați, în special de entitățile mai mici, în accesarea sprijinului UE (informare, obstacole birocratice, capacitate, etc.). De asemenea, demarcarea pare să treacă cu vederea domeniile de intervenție și tipurile de sprijin (de ex. așa cum sună textul acum, întreprinderile mijlocii cu profil neagricol din mediul rural, care au mai puțin de un an vechime, nu vor primi niciun sprijin FEDR/FSE/ FEADR).

304. Pentru infrastructura de turism: se face referire la sprijinul FEDR pentru infrastructura de turism la scară mare din mediul urban și stațiunile din mediul urban și rural. Aceste informații nu sunt reflectate în AP sau în proiectul de Program Operațional Regional (POR). Acest text ar trebui să fie revizuit pentru a face o referire corectă la tipul de investiție pe care o poate sprijini FEDR – Articolul 3(1)(e) din Regulamentul FEDR 1301/2013 face referire la „investiții în dezvoltarea potențialului endogen prin investiții fixe în echipament și infrastructură la scară mică, inclusiv infrastructura de turism cultural și durabil la scară mică.” În plus, domeniul de aplicare la nivel teritorial al investiției ar trebui scos, deoarece nu este susținut de nicio referință/demarcare din AP (singurul document de referință oficial în această etapă), unde rezultatul FEDR estimat este în cadrul OT 8 și este definit ca „valoare adăugată sporită și calitate sporită a resurselor locale ale turismului.”

305. României i se cere să finalizeze descrierea complementarității PNDR și a celorlalte PO-uri cu privire la măsurile Natura 2000.

306. România ar trebui să descrie mai pe larg modul în care va fi urmărită și raportată implementarea mecanismelor de complementaritate.

307. Alte instrumente PAC: Complementaritatea cu primul pilon al PAC ar trebui să fie dezvoltată mai

pe larg. Deși sunt furnizate unele elemente referitoare la alegerile notificate de România în cadrul Articolului 43 al Regulamentului (UE) nr. 1307/2013, sunt necesare mai multe detalii, în special cu privire la implicațiile ecologice (*greening*) pentru implementarea practică a M10 și M11 (de ex. pentru calcularea ajutoarelor), unde riscul de finanțare dublă nu este limitată numai la practici echivalente, așa cum se afirmă acum.

308. Lipsește complementaritatea cu programele operaționale ale sectorului de fructe și legume. România ar trebui să confirme în referințele de la capitolul 14 că se va respecta linia de demarcare dintre investițiile/acțiunile eligibile în cadrul măsurilor FEAGA din sectorul viticol (promovarea vinurilor Uniunii pe piața internă, restructurarea și conversia viilor, asigurarea recoltei și investiții în procesarea și comercializarea din sectorul viticol, la care se face referire în Articolele 45(a), 46, 49 și 50 ale Regulamentului (UE) nr. 1308/2013) și investițiile/acțiunile care acoperă aceleași obiective eligibile în cadrul FEADR, așa cum este stabilit în programul național de sprijinire a sectorului vitivinicol 2014-2018 pentru România.

309. Alte instrumente UE: Secțiunea referitoare la mecanismele de complementaritate cu celelalte instrumente UE trebuie să ofere informații despre modul în care va fi urmărită și raportată implementarea mecanismelor de complementaritate cu alte instrumente ale Uniunii (de ex. Orizont 2020, LIFE+, Strategia UE pentru Regiunea Dunării (EUSDR)).

310. În ceea ce privește implementarea ITI în Delta Dunării, PDR ar trebui să ofere mai multe informații despre mecanismul de coordonare dintre FEADR și alte FESI.

MĂSURI DE IMPLEMENTARE A PROGRAMULUI (CAPITOLUL 15 DIN PDR)

311. În cap. 15.1 privind structurile de management și control, României i se cere să indice mai degrabă ce măsuri vor fi implementate direct de Autoritatea de Management și nu de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (AFIR), și pentru ce măsuri AFIR va delega sarcini către APIA (Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură).

312. În cap. 15.2, autoritățile române sunt rugate să anexeze lista de organizații care vor participa la PMC (Comitetul de Management al Proiectului) și clarificări suplimentare pentru a demonstra că alcătuirea PMC va fi reprezentativă și echilibrată. De asemenea, României i se cere să confirme dacă au fost luați în considerare membrii Punctului Național de Contact al Romilor.

313. În cap. 15.3 privind publicitatea, ar trebui să se facă referire la activitățile conexe în curs de elaborare în conformitate cu Anexa III a Regulamentului de implementare (UE) nr. 808/2014.

314. În cap. 15.4, o parte dintre mecanismele de complementaritate trebuie să fie definite mai bine. Nu este clar în special textul cu privire la mecanismele care trebuie să asigure compatibilitatea dintre LEADER și M7. Dată fiind creșterea semnificativă a finanțării avută acum în vedere pentru LEADER, România trebuie să dezvolte mai mult această secțiune.

315. În cap. 5.5 (reducerea sarcinii administrative), România propune diverse schimbări ale cadrului legislativ și ale procesului de evaluare și selecție a proiectelor, abordând anumite puncte slabe ale procedurilor administrative aplicate în cadrul PDR 2007-13 și axându-se, în principal, pe proiectele de investiții. Unele elemente ale noului proces de selecție destinate a fi utilizate pentru proiectele de investiții trebuie dezvoltate mai mult pentru a se asigura că sunt conforme cu liniile directe ale Comisiei privind condițiile de eligibilitate și criteriile de selecție pentru perioada de programare 2014-2020. De asemenea, trebuie dezvoltat mai mult modul în care se va efectua activitatea de selecție a proiectelor - „trimestrial sau lunar” - pentru acele măsuri care, în România, sunt, de regulă, extrem de suprasolicitate. Textul referitor la sistemul implementat de Agenția de Plăți pentru a crește fiabilitatea și transparența procedurilor de achiziții private trebuie să fie corelat cu inițiativele recente (pagină de

internet pentru achiziții, precum și baza de date cu prețurile de referință, etc.).

316. Comisia încurajează România să examineze atent și să adopte, oriunde este cazul, alte posibilități oferite în noul cadru legal pentru a reduce sarcina administrativă pentru potențialii beneficiari ai FEADR, în special costurile simplificate. Această opțiune este menționată doar pentru sub-măsura 4.1 a SPT. Vă rugăm să explicați și cum vor fi monitorizate, evaluate și îmbunătățite permanent și la timp simplificările propuse.

317. În cap. 15.6 (asistență tehnică – AT), comparativ cu perioada de programare curentă, în care Rețeaua Națională Rurală (RNR) a fost externalizată, RNR trebuie să fie acum înființată în cadrul AM. Se propune să se acopere din AT cheltuielile legate de înființarea și funcționarea acesteia. România trebuie să specifice ce intenționează să finanțeze (de ex. personal suplimentar, etc.).

318. Pentru anumite costuri enumerate ca eligibile în cadrul AT va fi nevoie să se specifice mult mai clar că sunt direct legate de implementarea sprijinului (numai) din FEADR. România ar trebui să asigure că finanțarea costurilor cu personalul în cadrul PDR este limitată strict la organisme care se ocupă direct cu implementarea sa. PDR va indica în mod clar cum vor fi luate în considerare cheltuielile cu personalul (de ex. în cazurile în care se aplică pro rata) și cum vor fi excluse cheltuielile legate de alte sarcini (i.e. implementarea și controlul plăților directe). Trebuie stabilit un sistem clar de controale pentru a evita plata cheltuielilor neeligibile. Același lucru va fi necesar în cazul abordărilor multi-fond în cadrul asistenței tehnice, dacă este cazul. România ar trebui să confirme dacă se are în vedere o abordare armonizată pentru sprijinirea costurilor cu personalul cu alte Autorități de Management FESI. Trebuie să se asigure posibilitatea de a verifica și controla costurile administrative cofinanțate din AT. În ceea ce privește sprijinul AT pentru acțiunile de eliminare a corupției, Comisia recomandă ca Statele Membre (SM) cu un punctaj mai mic în indicele de percepție a corupției să aibă o strategie anticorupție pentru Fondurile SIE, iar această legătură ar trebui să fie făcută aici sau în cap. 18, după cum este cazul.

319. AT din cadrul actualului PDR acoperă achiziționarea autovehiculelor (numai pentru AM și Agenția de Plăți responsabile pentru măsurile de dezvoltare rurală); PDR 2014-20 propune să se extindă și la Organismul Competent și să acopere și costurile de mentenanță. Achiziționarea autovehiculelor, așa cum este indicată în PDR, trebuie justificată corespunzător și valoarea adăugată a Fondurilor UE trebuie explicată în mod clar. În principiu, conform „Politicilor privind utilizarea AT pentru Fondurile SIE în 2014-2020” aceste cheltuieli nu ar trebui să fie eligibile.

320. Pentru a respecta principiile generale de management financiar judicios al fondurilor UE, se recomandă folosirea obiectivelor operaționale SMART ca bază pentru cheltuielile din AT (Art. 30 din Regulamentul (UE) Nr. 966/2012), după o evaluare adecvată a necesităților. Rezultatele (outputs) trebuie monitorizate și evaluate pe baza indicatorilor de performanță. Unii dintre indicatorii propuși de România, de ex. „efectivul de personal care a primit salarii și prime plătite în cadrul AT,” sunt rezultate (outputs), nu indicatori de rezultat, așa cum este indicat.

321. În sfârșit, PDR trebuie să confirme că verificările cheltuielilor AT - administrative și la fața locului - vor fi efectuate de o entitate independentă din punct de vedere funcțional de entitatea care autorizează plata (Art. 62 al Regulamentului de implementare (UE) nr. 809/2014). Prin urmare, trebuie avute în vedere sisteme interne de management și control financiar.

ACȚIUNI ÎNTREPRINSE PENTRU IMPLICAREA PARTENERILOR (CAPITOLUL 16 DIN PDR)

322. Codul european de conduită privind parteneriatul în cadrul FESI (Regulamentul delegat (UE) nr. 240/2014 al Comisiei) stabilește în Articolul 5 anumite principii de bază convenite pentru implicarea eficace a societății civile în elaborarea programelor FESI (prezentarea documentelor în timp util, timp suficient pentru observații din partea partenerilor, feedback privind urmărirea contribuțiilor lor, etc.).

Comisia a primit câteva reclamații privind punctele slabe și lipsa de transparență în procesul de consultare pentru noul PDR. Prin urmare, la cap. 16, se solicită să se asigure o imagine de ansamblu a procesului mai completă și mai clar structurată (cu privire la prevederile Articolului 5), observații cheie primite de la părțile interesate și monitorizarea (follow-up) furnizată acestora, până la data depunerii oficiale a PDR. România trebuie să confirme la ce dată a fost pus la dispoziție un proiect complet al PDR pentru consultare publică (de ex. pe pagina de internet a ministerului). Termenul limită de 8 zile pentru trimiterea observațiilor referitoare la fișele măsurilor pare prea scurt pentru o consultare eficientă. De asemenea, trebuie să se confirme dacă partenerii consultați au putut furniza feedback într-un timp atât de scurt.

323. România e rugată să confirme dacă măsura M15, sub-măsurile 10.2 și 6.5 și modificările la elaborarea altor sub-măsuri, introduse în ultimele etape ale elaborării PDR, au fost supuse consultării publice și dacă și cum au fost reflectate observațiile primite în versiunea depusă oficial.

REȚEAUA RURALĂ NAȚIONALĂ (CAPITOLUL 17 DIN PDR)

324. Se prevede ca Rețeaua Națională Rurală (RNR) să fie lansată la 12 luni după aprobarea PDR. România ar trebui să se angajeze să tragă învățăminte corespunzătoare din programul anterior și să întreprindă acțiuni eficiente pentru a asigura lansarea rețelei cât mai curând posibil, cu participarea activă a organizațiilor sectoriale relevante și a societății civile, pentru a însoți lansarea noului PDR și a asigura continuitatea activităților RNR pe parcursul implementării sale. Trebuie scos textul cu privire la „reînființarea” RNR. Este vorba despre o RNR nouă pentru PDR 2014-2020. În lista de procese de *networking* care trebuie facilitate, trebuie să se explice mai clar fraza conform căreia RNR este utilizată pentru „a asigura o abordare unitară a PAC” (RNR se referă la dezvoltarea rurală).

325. Art. 54(2)(d) din Regulamentul (UE) Nr. 1305/2013 privind *networking*-ul de către Rețelele Naționale Rurale (RNR-uri) se referă la încurajarea inovării ca unul din scopurile *networking*-ului care va fi sprijinit prin asistență tehnică, dar nu este clar cum va fi acoperit acest lucru în cadrul RNR, în special în ceea ce privește Articolul 54(3)(iii) și (iv). Trebuie dezvoltat mai mult. Planul de acțiune al RNR trebuie să acopere cel puțin căutarea partenerilor pentru măsura de cooperare (Art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013) și să ofere *networking* pentru consultanți și serviciile de sprijin al inovării. RNR-urile sau funcțiile de *networking* PEI specifice de sub umbrela RNR-urilor ar putea, de asemenea, să contracteze un serviciu de sprijin/intermediere a(l) inovării în acest scop. Se pare că activitățile RNR legate de PEI se vor axa mai mult pe legătura cu nivelul UE (Orizont 2020, rețeaua PEI) decât pe stimularea proiectelor grupului operațional din România.

326. România este invitată, de asemenea, să specifice dacă *networking*-ul pentru consultanți va face parte din planul de acțiune al RNR. Se pare că RNR va acoperi numai diseminarea constatărilor grupului operațional. De exemplu, nu este prevăzută instruirea consultanților pe inovare.

327. România trebuie să clarifice dacă cheltuielile cu personalul pentru RNR sunt incluse în bugetul RNR de 15 milioane EUR, sau trebuie să fie finanțate din AT în plus față de suma dedicată RNR. Trebuie să se clarifice dacă personalul RNR propus, respectiv 24 persoane (din care 16 se înțelege că sunt cu normă parțială), va fi suficient pentru a realiza o gamă completă de acțiuni RNR în mod eficient (acum RNR este internă, dar pe baza informațiilor primite de la AM, RNR 2007-13 a avut peste 50 de persoane implicate, inclusiv experți non cheie).

EVALUAREA EX-ANTE A POSIBILITĂȚII DE A VERIFICA, CONTROLA ȘI A RISCULUI DE EROARE (CAPITOLUL 18 DIN PDR)

328. Pentru a viza în mod eficient rata de eroare, se recomandă autorităților române să facă referire la constatările auditului principal din perioada 2007-2013, la învățăminte trase care ar putea avea impact

asupra implementării de noi măsuri și la modul în care au fost tratate aceste puncte slabe în acțiunile de atenuare. Pentru consecvență o mai mare, trebuie să se facă referire și la planul de acțiuni existent pentru rata de eroare. Trebuie să fie asigurată consecvența cu planul de acțiuni și trebuie să fie avute în vedere riscurile/acțiunile în curs sau viitoare în cadrul măsurilor/operațiilor corespunzătoare.

329. Se face referire la sistemul IT „care va fi” realizat în cadrul AFIR – România trebuie să confirme planificarea pentru finalizarea acestuia. Secțiunea include niște informații despre sistemul de sancțiuni pe care îl are în vedere România. Se recomandă României să șteargă detaliile privind sistemul de sancțiuni, întrucât nu fac obiectul aprobării Comisiei ca parte a PDR.

330. Se recomandă României să introducă declarațiile organismelor independente din punct de vedere funcțional privind caracterul adecvat și precizia calculului ajutorului în această secțiune a PDR, nu în textele măsurilor individuale. Trebuie introdusă declarația lipsă pentru costurile standard în cadrul sub-măsurii 4.1a a SPT.

MĂSURI TRANZITORII (CAPITOLUL 19 DIN PDR)

331. În măsurile tranzitorii, trebuie completată corespondența dintre noile măsuri și măsurile vechi în unele cazuri (de ex. măsurile 112, 142). În plus, textul trebuie să indice clar pentru fiecare măsură tranzitorie în ce an se așteaptă să fie făcute plățile finale. Există anumite indicații în această privință, dar conceptele angajamentelor și plăților sunt amestecate, așa că nu se poate face nicio evaluare clară a acestui lucru. În tabelul 19.2 din cadrul Leader nu trebuie indicată nicio plată tranzitorie (deoarece GAL-urile vor trebui să-și finalizeze strategiile și plățile conexe până la sfârșitul anului 2015). În cazurile în care GAL-urile au semnat angajamente pentru acțiuni de tip multianual din cadrul ex-M141 (ferme de semi-subsistență) care nu au fost terminate, sumele neplătite vor fi plătite din măsura principală echivalentă a PDR 2014-2020 (M06). La M142 este nevoie de clarificare, deoarece se spune că nu s-a făcut nicio plată (ajutor pe 5 ani) către cele 30 de grupuri implicate, dar că plățile finale se vor face în 2017.

332. Pentru măsurile de agro-mediu, bunăstarea animalelor și împădurire, textul trebuie de asemenea să facă referire la clauzele de revizuire aplicabile conform Articolului 46 al Regulamentului (CE) nr. 1974/2006 și la faptul că angajamentele vor fi revizuite în consecință în 2015, inclusiv pentru implicațiile ecologice (*greening*) asupra plăților pentru a evita dubla finanțare dacă este necesar. Textul trebuie să confirme și că noile rate de cofinanțare vor fi aplicate la aceste cheltuieli.

SUB-PROGRAME TEMATICE (CAPITOLUL 20 DIN PDR)

333. României i se cere să clarifice domeniul de aplicare și titlul sub-programului tematic (SPT): este restricționat numai la fructe de livadă (așa cum se înțelegea înainte) sau domeniul de aplicare s-a extins acum și la alte specii de fructe?

334. Trebuie să se clarifice dacă indicatorii suplimentari furnizați pentru SPT, din surse precum „date administrative ale Ministerului Agriculturii” sau „date administrative ale Institutului Național de Statistică, sunt colectați și/sau publicați în mod regulat.

335. Conform SWOT, SPT pentru sectorul pomicultură acoperă 158.633 ha de teren pentru zona pomicolă în 1341 localități (unități administrative locale LAU2), aproximativ 1,2% din suprafața agricolă utilizată (SAU). Trebuie să se indice cota pe care o reprezintă aceasta din suprafața totală pentru cultivarea fructelor și exploatațiile pomicole din România și baza pe care au fost alese aceste zone. În plus, potrivit Anexei I, sprijinul trebuie dat și pentru căpșuni și unor serii de specii, de ex. crușin, soc, scoruș – este nevoie de clarificarea legăturii lor cu „livezile,” dar și cu măsura 8.1, acolo unde unele dintre aceste specii sunt de asemenea enumerate pentru a fi utilizate în lucrările de împădurire.

336. Se înțelege că sprijinul în cadrul SPT (de ex. în cadrul sub-măsurii 4.1a pentru reconversia/înființarea de plantații pomicole) va fi limitat la teritoriul inclus în hărțile furnizate în anexă pentru fiecare pom fructifer în parte. României i se cere să confirme dacă fermierilor din afara acestor zone li se permite să solicite tipul echivalent de sprijin în cadrul măsurii principale PDR 4.1, sau dacă tot sprijinul pentru investiții din sector trebuie dat prin SPT.

337. În conformitate cu pct. 20.1 din Anexa I a Regulamentului (UE) Nr. 808/2013, analiza poate fi limitată la tema SPT, fără a repeta aspecte mai generale (de ex. accesul la servicii de bază în mediul rural), unde situația este aceeași ca pentru PDR principal. Coerența dintre analiză, descrierea nevoilor și domeniul de aplicare al operațiilor în cadrul SPT trebuie să fie clarificată mai bine (de ex. Nevoia nr. 1 este intitulată „creșterea suprafeței de livezi și pepiniere,” în timp ce domeniul de aplicare include și înnoirea livezilor vechi existente și diversificarea speciilor de livadă; nevoia nr. 5 pare să amestece cercetarea și inovarea cu schimbările climatice și infrastructura de irigații; la nevoia nr. 11 trebuie indicat procentul de cultivatori de fructe acoperit de instrumentele existente de management al riscurilor). În datele statistice justificative trebuie să se indice □i numărul de exploatații pomicole între 5-50 ha (nu doar cele aflate sub/deasupra acestor praguri).

338. România trebuie să întărească justificarea necesităților selectate care sunt abordate de sub-program comparativ cu măsurile principale ale PDR.

339. Trebuie clarificat domeniul de aplicare al strategiei. În cadrul SWOT, din identificarea nevoilor și programare reiese un accent clar pe promovarea competitivității sectorului cultivării fructelor. Cu toate acestea, în secțiunea strategiei se încearcă să se explice cum va contribui SPT la cele trei obiective cheie generale ale PDR (competitivitate, management funciar durabil și dezvoltare teritorială echilibrată), care în cazul obiectivului de management funciar durabil se face doar prin intermediul efectelor secundare. România este invitată să analizeze și să eficientizeze acest aspect.

340. Trebuie adăugate informații despre justificarea alocărilor financiare pentru măsuri și caracterul adecvat al resurselor financiare față de țintele stabilite. Întrucât SWOT evidențiază ca punct slab semnificativ numărul foarte mare de exploatații pomicole de mici dimensiuni, României i se cere să furnizeze justificări suplimentare cu privire la □inta stabilită în cadrul DI 2A de a sprijini doar 874 de exploatații, corespunzător unei contribuții publice medii de aproximativ 350 mii EUR per proiect.

ALTE OBSERVAȚII:

341. Structura versiunii oficiale a PDR din cadrul SFC2014 trebuie revizuită, deoarece trebuie eficientizate câteva acțiuni, și, la anumite măsuri, textul nu este în secțiunea corectă (trebuie verificate în special măsurile pe suprafață). Prin urmare, trebuie identificate clar condițiile de eligibilitate și deosebite de orice alte condiții care se pot aplica beneficiarilor, în afară de cazurile în care conformitatea ar fi supusă sancțiunilor proporționale. La revizuirea PDR, trebuie avute în vedere □i observațiile de mai sus ale Comisiei; autoritățile române sunt invitate și să reanalizeze textul pentru a clarifica și acoperi anumite erori și inconsecvențe tehnice minore (nesubstanțiale).